Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען (צייטונג פון דער מלוכה לאטעריע זעה 5.—1 זייט) הייגט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 144 | Łódź, Niedziela, 23 czerwca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ״ב סיון תרצ״ה | № 144
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — דער עס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די פראנצויזיש-ענגלישע פריינדשאפט

ווערט געראטעוועט דורך מיניסטער אידענס וויזיט אין פאריז

פ א ר י ז, 22 (סט. טעל.)

קיין פאריז איז אנגעקומען דער ענגלישער מיניסטער אידען, וועלכער האט באלד פרייטאג נאך זיין אנקומען, זיך באגעגנט מיט'ן פרעמיער לאוואל און מיט איהם אפגעהאלטען א קאנפערענץ.

היינט האט מינ. אידען צום צווייטען מאל זיך באגעגנט מיט'ן פרעמיער לאוואל.

וועגען די ביזאיצטיגע פראנצויזיש-ענגלישע געשפרעכען פעהלען אויספיהרליכע ידיעות. אין די פראנצויזישע און ענגלישע פאליטישע ספערען איז מען איבערצייגט, אז די אונטערהאנדלונגען טראגען די דייטליכע טענדענץ אויפצוגיי צו פארענגערען די צוזאמענארבייט צווישען ביידע מלוכות, ווייל די פריינדשאפטליכע באציהונגען צווישען ענגלאנד און פראנקרייך זענען אפגעקיהלט געווארען צוליב'ן שליסען דעם ענגליש-דייטשען ים-אפמאך.

מיניסטער אידען האט אין זיינע געשפרעכען מיט לאוואל'ן זיך נישט באגרעניצט בלויז מיטן אהערקלערען דעם ענגליש-דייטשען אפמאך. מינ. אידען האט אויך פארגעשטעלט נעוויסע פארשלאגען, וואס זענען נוגע ווייטערדיגער פראנצויזיש-ענגלישער צוזאמענארבייט אין דער ריכטונג פון ארגאניזירען דעם שלום אין אייראפא ווי אויך צו רעגולירען די פראגע וועגען די לופט-באוואפנונגען.

מינ. אידען האט געזאלט פערזיכערן לאוואל'ן אז ענגלאנד האט נישט בדעה צו פיהרען אין אייראפא א פאליטיק אויף אייגענער האנד און אז ענגלאנד וועט נישט שליסען קיין צווייזייטיגען לופט-אפמאך מיט דייטשלאנד.

ס'ווייזט אויס צו זיין וואהרשיינליך, אז לא־וואל איז פון זיין זייט דעצידירט צו טאן אלץ כדי אפצוראטעווען די פריינדשאפט און צוזאמענארבייט מיט ענגלאנד.

פון פאריז איז אידען ארויסגעפאהרען דירעקט קיין איטאליע. מאנטאג וועט מינ. אידען זיך טרעפען אין רוים מיט מוסאליני, וועמען ער וועט אויפקלערען פארוואס ענגלאנד האט געשלאסען דעם ים-אפמאך מיט דייטשלאנד.

געשטארבען פראפ. שמעון אשכנזי

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

היינט פארטאגס איז אין ווארשא געשטארבען דער בעריהמטער יודיש-פוילישער געלעהרטער פראפעסאר שמעון אשכנזי.

שמעון אשכנזי איז געבוירען געווארען אין יאהר 1867 אין זאוויכאסט, ער האט שטודירט אויף די אוניווערזיטעטען אין ווארשא און אין געטינגען. אין 1897 ווערט אשכנזי בעשטימט אלס דאצענט פון געשיכטע אויפ'ן לעמבערגער אוניווערזיטעט.

פראפ. אשכנזי האט ארויסגעגעבען א רייה בעדייטענדע ווערק צוו. אנד. דאס בעריהמטע בוך „פירשט יוזעף פאניאטאווסקי״, „וקאשינסקי״ א.א.

נאך דער מלחמה האט פראפ. ש. אשכנזי זיך בעזעצט אין ווארשא און ער האט אנטייל גענומען אין פאליטישען לעבען, א לאנגע צייט איז ער געווען פארשטעהער פון דער פוילישער רעגירונג אין פעלקער-בונד. בעת זיין קאדענץ אין פעלקער-בונד זענען פעסטגעשטעלט געווארען פוילענס-גרעניצען א. א. וו.

מיט עטליכע יאהר צוריק איז פראפ. ש. אשכנזי, בעשאנקען געווארען מיט'ן ליטעראַרישען פרייז פון דער שטאט ווארשא.

מיט יודען האט פראפ. שמעון אשכנזי געהאט ווייניג געמיינזאמעס, ער האט געהערט צום אלטען דור אסימילאטארען.

אין דער וויסענשאפטליכער וועלט פון דער פוילישער הויפטשטאט האט פראפ. אשכנזי'ס טויט געמאכט אַנ'ערשיטערענדען רושם.

אויף היינטיגען דינסטאג

בעשטימט אנ'אלגעמיינער שטרייק

ווארשא. 22 (טעלעפאניש)

אויף היינטיגען דינסטאג האט די פ.פ.ס. פראקלאמירט אנ'אלגעמיינעם שטרייק, וואס ווער ארומנעמען ווארשא און לאדז.

דער שטרייק זאל זיין א פראטעסט געגען דער פראיעקטירטער וואהל-ארדינאציע.

צום שטרייק זאל אויך צושטעהן דער „בונד״.

שטרייכערס „שטירמער״ פער-באטען אין גאנץ אמעריקא

נ י ו - י א ר ק, 22 (טעלעגראפיש דורך ים״א)

די אמעריקאנער רעגירונג האט פארבאטען צו פערשפרייטען אין גאנץ אמעריקא יוליוס שטרייכערס „שטירמער״.

אינערן-מיניסטער נישט בעשטעטיגט

דעם ענדעק רימאר אלס לאדזער פרעזידענט און אויך נישט

פאדגורסקי'ן און קאוואלסקי'ן אלס וויצע-פרעזידענטען

נייע וואהלען פון א מאגיסטראט-פרעזידיום קומען פאר היינטיגען פרייטאג

דער אנהויב פוגם סוף

די ענטוויקלונג פון די אוננארמאלע געשעהענישען אין לאדזער שטאט־ראט נעהט דאך זעהר נארמאל. די וואהניזיניגע און ריקזיכטסלאזע פאליטיק און טאקטיק פון די לאדזער ענדעקעס, וועלכע האבען מ'שטיינס־געזאגט, געזאלט דינען אלס מוסטער פאר גאנץ פוילען, האט קיין אנדערע רעזולטאטען נישט געקענט ברענגען.

גראד אויף דער לעצטער זיצונג פאר'ן אפשטימען דעם בודזשעט האט דער פרעזעס פון דער ענדעקישער פראקציע פאדגורסקי געעפענט די קארטען און האט אין זיין „געזעגנונגס״־רעדע געזאגט: „אפעלירט נישט צו אונז, מיר זענען ריקזיכטסלאז און אהן רחמנות, און די, וועלכע וועלען קומען נאך אונז וועלען זיין נאך מעהר ריקזיכטסלאז״.

דאס איז געזאגט געווארען דעמאלט, ווען די ענדעקעס האבען נישט אין שטאט־ראט קיין מעהרהייט. אפילו מיט דעם דייטש, וועלכער ראטעוועט זיי פון צייט צו צייט. מ'קען זיך דעריבער פארשטעלען די „פרוכטבארע״ טעטיגקייט פון די ענדעקעס ווען זיי וואלטען די מעהרהייט געהאט. ליידער האט זיך זיי ביים אנהויב פון דער קאדענץ איינגעגעבען מיט דער הילף פון די אפגעארטע ענדעקעס אויפצודרעהן זייערע פלענער און אנצעווענדען זייערע פרינציפען אין דער ערשטער רייה געגען יודען, וואס איז געווען דאס איינציגע פאזיטיווע אין זייער טעטיגקייט פאר זייערע מאכען.

געוואלדיג עקשנות'דיג און מיט ווירדע איז אויס געטראגען געווארען דער קאמף מיט דעם אונזין און וואהנזין, מיט אונערהערטע בעליידיגונגען און כו־ליגאנישע אנפאלען. געדולדיג איז אפגעווארט געווארען ביז די געשעהענישען וועלען זיך ענטוויקלען און וועלען רייף ווערען דערצו, אז ס'זאל דער באר־באריזם אפגעשאפען ווערען, און דערצו איז געקו־מען. די ענדעקעס האבען פערלוירען זייער מעהר־הייט, ווען ס'וואלט נאך לענגער געדויערט, איז קיין שום ספק נישט, אז די בעסערע און עהרליכערע פון די ענדעקעס וואלטען פון זיי אוועק און זייער צאהל וואלט נאך קלענער געווארען. די ענדעקעס האבען דאס געפיהלט און זיי קעמפען נישט מעהר וועגען זייער מעהרהייט...

ס'איז געקומען דערצו, אז דער אינערן־מיניסטער האט געמוזט דערמאנען דעם שטאט־ראט וועגען זיי־נע פליכטען, ס'איז געקומען דערצו, אז דער ענדע־קישער בודזשעט האט געקענט אפגעווארפען ווערען, ס'איז ענדליך געקומען דערצו, אז דער מיניסטער האט נישט בעשטעטיגט די וואהלען פון דעם ענדע־קישען פרעזידענט און די ענדעקישע וויצע־פרעזי־דענטען.

די מאטיווען פון דעם לעצטען בעשלוס האט דער אינערן־מיניסטער נישט אנגעגעבען, אבער מ'קען זיך זיי גרייליך פארשטעלען. קודם כל האבען די ענ־דעקעס שוין נישט קיין מעהרהייט, וועלכע איז גע־ווען ביים וועהלען דעם פרעזידענט און וויצע־פרע־זידענטען אזוי, אז אין דער איצטיגער לאגע וואלטען זיי זייערע קאנדידאטען נישט געקענט אדורכפיהרען, צווייטענס האבען די ענדעקישע קאנדידאטען קיין שום זעלבסטפערוואלטונגס־פראקטיק נישט און מ'קען זיי נישט אנפערטרויען דאס רעגירען פון אזא שטאט, ווי ס'איז לאדז און דריטענס האט דאך פאד־גורסקי אליין געזאגט, אז זיי וועלען זיין ריקזיכטס־לאז און וועלען נישט האבען קיין שום רחמנות און אזעלכע קען מען זיכער נישט אנפערטרויען דעם גורל פון 600 טויזענד נפשות...

י. ד.

דעציזיע פון אינערן - מיניסטער

פרייטאג נאכמיטאג האט דער לאדזער וואיעוואָ־דע ה' האוקע נאוואק בעקומען א מיטטיילונג פון אינערן־מיניסטעריום, אז דער מיניסטער ה' זינדראם קאשטשאלקאווסקי האט זיך אפגעזאגט צו בעשטע־טיגען דאס פרעזידיום פון דער לאדזער שטאט־פער־וואלטונג, וועלכער איז געוועהלט געווארען נאך אין חודש דעצעמבער אין די פערזאנען פון דעפ. רימאר אלס לאדזער פרעזידענט, פראפ. פאדגורסקי און אדוו. קאוואלסקי אלס וויצע־פרעזידענטען.

די דעציזיע פון אינערן־מיניסטער איז דאטירט פון 8 יוני, נאך פאר דער זיצונג פון לאדזער שטאט־ראט, אויף וועלכער ס'איז אפגעווארפען געווארען דער בודזשעט.

די מיינונג וועגען דעם, אין הסכם מיט די פאר־שריפטען, האט דער לאדזער וואיעוואדע נאך געגע־בען דעם 5 פעברואר 1935. אלזא אין די האניג־מעג פון דער טעטיגקייט פון די לאדזער ענדעקעס.

דער ה' וואיעוואדע האט די דעציזיע פון אינערן־מיניסטער איבערגעשיקט צום רעגירונגס־קאמיסאר, אינזש. וואיעוואודזקי. היות ווי איצט דארפען פאר־קומען נייע וואהלען פון א מאגיסטראט־פרעזידיום און דאס צונויפרופען די וואהל־זיצונגען פון שטאט־ראט געהער צום וואיעוואדע, האט דער רעגירונגס־קאמיסאר גלייכצייטיג בעקומען א בריף פון דער וואָ־יעוואודזטווע מיט דעם אויפטראג

צונויפצורופען אויף דינסטאג דעם 25 ד. ח. א זיצונג פון שטאט-ראט

כדי אויסצעוועהלען א נייעם פרעזידיום פון מא־גיסטראט, ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז די וואהלען פון די 8 לאווניקעס זענען ווייטער גילטיג.

ס'איז זיך שווער פארצושטעלען, אז אויף דער דינסטאג'דיגער זיצונג פון שטאט־ראט זאל קענען אויסגעוועהלט ווערען א פרעזידענט און וויצע־פרע־זידענטען, צו וועהלען יעדען פון די דאזיגע קאנדי־דאטען דארף מען האבען א מעהרהייט פון שטאט־ראט, דאס הייסט 37 שטימען. די ענדעקעס קענען אין בעסטען פאל האבען 35 שטימען און דעם היט־לער־דייטש קאהלערט, צוזאמען אלזא 36 שטימען, אזוי, אז זיי וועלען נישט קענען וועהלען קיין פרע־זידענט און וויצע־פרעזידענטען. די אפאזיציע וועט אויך נישט קענען אויסוועהלען איהרע קאנדידאטען ווייל זיי זאלען זיך אפילו אלע פעראייניגען וועלען זיי דיספאנירען מיט 36 שטימען (דער רעגירונגס־קאמיסאר האט אין דעם פאל נישט קיין שטים־רעכט) ס'איז אבער בכלל אונמעגליך, אז צו אזא פעראיי־ניגונג פון דער אפאזיציע זאל קומען, ווייל די סא־ציאליסטען וועלען בשום אופן נישט אנטיילנעהמען אין די וואהלען פון מאגיסטראט־פרעזידיום.

וואס וועט אלזא זיין

אין פאל ווען דער שטאט-ראט וועט דינסטאג נישט אויסוועהלען דאס פרעזידיום

פון דער שטאט־פערוואלטונג? אויף דעם גיט אנ'־ענטפער דער ארטיקעל 50 פון דער פעראָרדנונג פון־אינערן־מיניסטער, אין דעם ארטיקעל ווערט געזאגט: „אויב די מאכט בעשטעטיגט נישט די וואהלען פון פרעזידענט און וויצע־פרעזידענטען, קומען פאר נייע וואהלען, וועלכע מוזן אויך בעשטעטיגט ווע־רען דורך דער זעלבער מאכט, וועלכע האט די ערשטע וואהלען אפגעווארפען, אויב די צווייטע וואהלען קומען נישט צושטאנד אין בעשטימטען טערמין אדער זיי ווערען ווידער נישט בעשטעטיגט, בע־שטימט די מאכט א צייטווייליגען פרעזידענט און וויצע־פרעזידענטען, ביז דער שטאט־ראט וועט זיין פעהיג אויסצעוועהלען א־ניי פרעזידיום״.

דערפון איז צו זעהן, אז אין לאדז וועלען די וואהלען נישט צושטאנד קומען, און ס'וואלט גע־דארפט בעשטימט ווערען א צייטווייליגער פרעזי־דענט און וויצע־פרעזידענטען. היות אבער ווי ס'איז נישט פארהאן קיין שום האפנונג, אז אין לאדזער שטאט־ראט זאל זיך קענען שאפען א מעהרהייט צו וועהלען א מאגיסטראט־פרעזידיום, וועט דער לאר־זער שטאט־ראט, העכסטווארשיינליך גאר בקרוב, אינגאנצען פונאנדערגעלאזען ווערען.

וואס וועלען טון די ענדעקעס?

אויף דער דינסטאג'דיגער זיצונג פון שטאט־ראט וועלכע איז נאר א וואהל־זיצונג און ווערט גערופען דורכ'ן וואיעוואדע, וועט אנוועזענד זיין א פארשטע־הער פון דער וואיעוואודזטווע.

ווי מען שמועסט, וועלען די ענדעקעס, וועלכע האבען מעהר נישט קיין שום אויסזיכט צו וועהלען א פרעזידענט און וויצע־פרעזידענטען, ווידער שטע־לען דיזעלבע קאנדידאטען (פראפ. רימאר, פאדגור־סקי און קאוואלסקי), וועלכע זענען נישט בעשטע־טיגט געווארען, דאס זאל זיין א מין דעמאנסטרא־ציע געגען אינערן־מיניסטעריום.

ס'איז אויך מעגליך, אז זיי וועלען פרובען ווי־דער אמאל צו געווינען די כאדעקעס, וועלכע זאל שטימען מיט זיי ביי די וואהלען פון פרעזידענט און וויצע־פרעזידענטען.

לאדזער שטאט-ראט זאל פונאנדערגעלאזט ווערען

דער נעכטיגער „ראבאטניק״ ברענגט פאלגענדע ידיעה: אג. פרעס מעלדעט, אז אין דער קומענדי־גער וואך וועט פארקומען די פונאנדערלאזונג פון שטאט־ראט אין לאדז.

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

נייע סאוועטישע בעוואפנונגען אויפן ים

בעשלאסען געווארען דורכ'ן קריגס-ראט אין מאסקווע

מאסקווא, 22 (ספ. טעל.)
אלס ענטפער אויפ'ן דייטש-ענגלישען פלאט-אפמאך, האט דער רעוואלוציאנערער קריגס-ראט בעשלאסען תיכף צוצוטרעטען צו בויען נייע קריגס-שיפען. קודם כל וועלען אויסגעבויט ווערען גרויסע אונטערוואסער- און טארפעדא-שיפען. עס ווערען אויך געעפענט נייע שולען, וועלכע דארפען אין משך פון צוויי יאהר צוגרייטען א קוואליפיצירטען פערסאנאל פון פלאט-אפיצירען און אונטער-אפיצירען.

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)
אלע צייטונגען דרוקען שארפע קאמענטארען צו דער ידיעה וועגען צוזאמענגערופענעם קריגס-ראט אין מאסקווא.

כינעזישע מיניסטארן וועלן בעסער דימיסיאנירען
איידער אונטערשרייבען די יאפאנישע בעדינגונגען

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)
„רייטער" איז מודיע פון נאנקין: אין די מאסגעבענדע ספערען הערשט די איבערצייגונג, אז די מעהרהייט מיטגלידער פון דער נאנקינער רעגירונג זענען אנטשלאסען זיך גיכער אנצוגעבען אין דימיסיע, איידער אונטערצושרייבען וועלכען-עס-איז אפמאך, וואס בעפרידיגט די יאפאנישע פאדערונגען לגבי צפון-כינע.

היינט — לעצטער טאג פון נאציאנאלער טרויער
צוליבן טויט פון מארשאל פילסודסקי

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)
די מיטגלידער פון דער רעגירונג מיט'ן פרעמיער אין דער שפיץ זענען היינט אוונט אפגעפאהרען קיין קראקא, כדי אנטיילצונעהמען זונטאג, אינ'ם לעצטען טאג פון נאציאנאלען טרויער, אינ'ם אויפשיטען ערד אויפ'ן בארג א.נ. פון מארשאל פילסודסקי אין סאוויניעץ.

דעלעגאציע פון ז.ז.ז.
ביים פרעמיער סלאוועק

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)
היינט פארמיטאג האט דער פרעמיער סלאוועק אויפגענומען א דעלעגאציע פון סאנאטארישען פראפעסיאנעלען פעראיין אין די פערזאנען פון מאראטשעווסקי, דעפ. פאנטשעק, מאלינעצקי און גארדעצקי.

די דעלעגאציע האט איבערגעגעבען דעם פרעמיער א מעמאריאל מיט פאסטולאטען, וואס זענען נוגע דער וואהל-ארדינאציע.

מ'גיט איבער, אז אן ענליכער מעמאריאל זאל ז.ז.ז. איבערגעבען אויך דעם מלוכה-פרעזידענט און דעם אינערן-מיניסטער.

פראפ. איינשטיין און טאמאס מאן
עהרען-דאקטוירים פון הארווארדער אוניווערזיטעט

ניו-יארק, 22 (טעלעגראפיש דורך ים"א).
דער הארווארדער אוניווערזיטעט האט נאמינירט אלס עהרען-דאקטוירים אלבערט איינשטיין און טאמאס מאן.

די שקל-אקציע אין מערב-גאליציען

קראקא 23 (יט"א טעלעפאניש)
אין מערב-גאליציען זענען פערקויפט געווארען 40 טויזענד שקלים. די שקל-אקציע האט זיך דארט פערענדיגט.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע פון 630.— זל. און
ארגאניזירט
„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 49-33
אויך הנחה-פעסער קיין טשעכא-סלאוואקיי און יוגאסלאוויען.

Dr. med. P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקה.
נעהמט אן פון 8–1 און פון 4–8 אוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

SUDORYN „Ap. Kowalski" usuwa POT i WON Wystrzegać się naśladownictw.

די עליה און די ווירקליכקייט אין א"י

וועגען ציוניזם, עליה, ענגלישע קאלאניען-פאליטיק און דעם מאנגעל פון יודישע ארבייטס-הענד אין ארץ-ישראל האבען רעפערירט אין ווארשא בערל לאקער און יצחק גרינבוים

ווארשא, 22 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)
אין לאקאל פון קרן-היסוד איז פארגעקומען א פרעסע-קאנפערענץ פונם לייטער פון עליה-דעפארטאמענט אין ירושלים יצחק גרינבוים און פונם לייטער פון ארגאניזאציע-דעפארטאמענט ביי דער יודישער אגענץ בערל לאקער.

בערל לאקער האט אין זיין רעפעראט אנגעוויזען, אז געווענליך, ווען ס'געהט אוועק אין ענגלאנד א רעגירונג, איז דאס אין א געוויסער מאס געווען פערבונדען מיט'ן גורל פון א"י. אבער קיינמאל האט אזא ערשיינונג נישט געהאט קיין גרויסע בעדייטונג, ווייל קיין שום קאלאניען-מיניסטער האט זיך נישט שטארק פערנומען מיט ארץ-ישראל. דער איצטיגער ענגלישער קאלאניען-מיניסטער מאקדאנאלד האט שטענדיג געהאט אנ'אינטערעס פאר א"י און האט אויך איצט נישט ווייניג אינטערעס פארן לאנד. דעריבער דארף מען זיך ריכטען אויף געוויסע שנויים. קיין ראדיקאלע ענדערונגען דארף מען אבער נישט ערווארטען.

די וויכטיגסטע פראגען, וואס שטעהען איצט אויפ'ן סדר-היום פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין די עליה און דער לעגיסלאטיווע - ראט אין א"י.

בערל לאקער ווייזט אויך אן, אז ס'איז פאלש די מיינונג, אז די ציוניסטען זענען צופרידען אדער דארפען זיין צופרידען מיט'ן פאקט, וואס די רעוויזיאניסטען זענען ארויסגעטרעטען פון דער ציונ. ארגאניזאציע. ניין, מיר זענען בשום אופן דערמיט נישט צופרידען, ווי מיר זענען בכלל נישט צופרידען מיט א שפאלטונג. מיר זענען נאך נישט קיין מלוכה, אבער מיר האבען שוין מלוכה'שע סענטענצען. ביי אונז דארף קודם כל הערשען דיסציפלין. דער בעשלוס פון דער מעהרהייט דארף זיין מסוגל איינצוהאלטען די איינהייטליכקייט פון דער בעוועגונג.

די ציוניסטישע ארגאניזאציע — האט געזאגט בערל לאקער — איז אפען פאר אלעמען, וועלכע שטעהען אויפ'ן שטאנדפונקט פון באזעלער פראגראם.

ער רעדט נאך וועגען דער אונגעלונגענער קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען און ער דריקט אויס די האפנונג, אז דער 19. קאנגרעס וועט ברענגען צו א קאנסאלידאציע.

יצחק גרינבוים דערצעהלט אין זיין גרויסען רעפעראט וועגען די חלוקי-דעות צווישען דער „אגענץ" און דער א"י-רעגירונג. מיר ווילען אנ'עליה אין שנעלען טעמפא און די רעגירונג גיט דער עליה א לאנגזאמען טעמפא. די רעגירונג בעגרעניצט די עליה אונטערן תירוץ, אז זי האט מורא פאר א קריזיס. מיר האבען נישט מורא פאר קיין קריזיס — האט גרינבוים אונטערגעשטראכען. די עליה טראגט מיט זיך א סך שעפערישע כוחות.

דער רעדנער דערצעהלט דערביי, וועגען דער גרויסער איינוואנדערונג קיין א"י, טראץ אלערליי שווערע ריגקייטען.

אין 1932 איז געווען א ווענדע-פונקט פון דער מאסען-עליה, אין 1933 זענען געווען 3000 עולים קיין א"י, אין 1934 — 33.000, א חוץ 4000 טוריסטען, וועלכע האבען זיך לעגאליזירט אין די ערשטע פאר חדשים פון 1935 זענען שוין אריינגעקומען אין לאנד 25.000 עולים: מ'ריכט זיך, אז ביז סוף יאהר וועלען אריינקומען אין לאנד גאנצע 60 טויזענד יודען.

אזא אויפשטייג פון דער עליה קיין א"י — האט גרינבוים געזאגט — איז אין די לעצטע הונדערטער יאהרען א זעלטענע ערשיינונג.

נישט קיין עמיגראנטען דארפען מיר קיין א"י, נאר עולים, האט גרינבוים בעטאנט. דער אונטערשיד פון דער איצטיגער עליה קיין א"י און דער פאר מלחמה'דיגער עמיגראציע קיין א"י איז דער, וואס אמאל איז מען געפאהרען שאפען פאר'ן גאנצען לאנד און איצט שאפט מען פאר'ן יודישען ישוב ס'איז נישט קיין גרונד צו מיינען, אז דער עליה-אויפשטייג וועט זיך אפשטעלען.

י. גרינבוים גיט צו, אז די א"י-ווירקליכקייט האט אויך שאטען-זייטען, נעמליך: די ארבייטער-עליה איז צו קליין, זי בעטרעפט ס"ה 52 פראצענט. ס'זענען דא צופיל קליינבירגער און הענדלער. עס דראהט די געפאהר, אז ס'זאל אנגאנצען אויספעהלען יודישע ארבייטס-הענט. מ'נעמט שוין צו דער ארבייט נישט-יודען. די יודישע ארבייטער אנטלויפען פון דארף אין שטאט אריין, מ'דארף דערצו נישט דערלאזען. מ'מוז פאר זיי שאפען מעגליכקייט פון ארבייט אויפ'ן לאנד די א"י קיבוצים זעהען אויס ווי קליינע שטעטלעך אין פוילען.

פארהאן שוין אין א"י דעקלאסירטע עלעמענטען, א סך בעטלער און אזעלכע, וואס נעמען שטיצע. אין תל-אביב זענען אויך פארהאן פיל פערוואהרלאזטע קינדער.

גרינבוים פיהרט אויס: מ'דארף גוט אדורכזופען דעם עלעמענט, וואס איז עולה קיין א"י. מען דארף נישט קיין עמיגראציע קיין א"י, נאר אנ'עליה!

ליגע פאר'ן ארבייטענדען ארץ-ישראל אין לאדז.
דינסטאג, דעם 25 יוני. 8.30 אווענד. קומט פאר א רעפעראט פון חבר
בערל לאקער
זאל „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20.
לייטער פון ארגאניזאציאנס-דעפארטאמענט פון דער יודישער אגענץ, מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער וועלט. ציונ. ארג. א.ד.ט.
„דער וועג פאראויס"
(די ארבייטער-בעוועגונג אין ציוניזם)
בילעטען צו בעקומען: ביי דער קאסע פון פילהארמאניע, אין ביורא פון דער ליגע, פיעטריקאווער 83, אין ציונ. ביורא שרודמיעסקא 29 און אין פראפ. ראט, בערקא יאסעלעוויטשא 16.

האלא! קאפע-דאנסינג CHŁODNIA!
„עליטע"
(פריהער אלהאמברא)
איז ערעפענט געווארען
א נייע אויפגעבויטע לוקסוס-לאקאל
„עליטע" אין ווישניאווא-גורא
אויף דער פאסעסיע פון די יורשים ראפאפארט. — אויף דער עסטראדע א דזשעז-ארקעסטער
THE „ELITE-BOYS"
אין דעם נייעסטען רעוועלאציע-פראגראם
טעגליך פייף און דאנסינג
שבת, זונטאג און חגאות פאראנקעס
טעניץ! געזאנג! הומאר! אטראקציע!
ערשטקלאסיגע און פייגער בופעט.
טאנץ-מייסטער מ. שטיין.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגער-שאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4–8 אוועוד.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראגמ. 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 11 פריה ביז 2 מיטאג און 5—9 אוו.
זונטאג פון 10—1 בטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr. med. W. EYJNNER
פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 4, טעל. 134-72
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג
און פון 6.30 ביז 8.30 אוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10–12 בייטאג.

פאר גארד
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med. Leon Familier
אינערליכע און קינדער קראנקהייטען
שערפליעד 37 (בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

אין „באר ווארשאווסקי"
באוואמיעסקא 19
איז מקויים יהי ביתך בית ועד לחכמים
איזה חכם הרואה את הנולד
אל תהי מפליג לכל דבר
היינט, 4 נאכמ. קומען זיך צוזאמען אין „באר ווארשאווסקי" אנשים חשובים צו גרינדען א קאאפעראטיוו-הויז. עס איז שוין אויסגעארבייט א פלאן, דאס מיט ווייניג געלד זאל יעדער מיטגליד האבען אנ'אייגענע וואוינונג. עלזא מאכען מיר בעקאנט, ווער עס וויל ווערען א מיטגליד, זאל קומען היינט, 4 נאכמ. אין „באר ווארשאווסקי".
כל הקודם זכה! איינהאבער נתן פארבער.
מעקלערס פון גרויסע פלעצער היינט זיך צו מעלדען.

פענסיאנאט „ווינגאטט"
קאלומנא, לובעלסקא № 15
טעל. נומ' 13.
ערשטקלאסיג, עלעגאנט מיט'ן בעסטען קאמפארט.
שטרענג כשר! די מאדערנסטע בעקוועמליכקייטען!

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז.-ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9–2 און פון 4–8 אוונט

Stolarnia
Mechaniczna
ul. ZGIERSKA 20
נעהמט אן ארבייטען אויף טישלער-מאשינען ווי: בוי און מעבעל=פרעציזירט.
צוגענגליכע פרייזען.
מיט אכטונג
W. Kobrzycki i A. Grzegorski

בית-המקדש-אויסשטעלונג
7 סאלנא 7
היינט, זונטאג, דער לעצטער טאג
קאן זיך יעדער בעקענען מיט דעם וואונדערבארען
בית-המקדש בנין הורדוס

נאר פאר מענער!
דער לאנג-עקזיסטירענדער לאדזער ערשטקלאסיגער ספעציאליסט פון הויזען איז צוריקגעקומען פון פאריז.
ווער עס וויל טראגען הויזען לויט דער לעצטער מאדע דארף זיך ווענדען נאר צו דעם ספעציאליסט פון הויזען.
B. FAJWLEWICZ אלטע 1. מאי 2, פראנט, 1. שטאק
רעקלאמע פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך!

4 זומער-קאלאניעס
זענען דורך דער
געז. „קולטור-ליגע" געעפענט געווארען
אין די שענסטע געגענדען פון פוילען:
1) אין קארוויע (ביים ים)
2) קראשטשענקא (פיעניגען ב. דוגאיעץ)
3) ווארכטא (מזרח בעסקידען)
4) אויסטראן (מערב בעסקידען)
פרייזען זעהר צוגענגליכע.
איינשרייבונגען נעמט אן דער סעקרעטאריאט פון ק. ל. זאכאדניא 68, טעל. 191-15 יעדען טאג פון 11–2 און פון 6–10 אוועוד.

או·סישקין או·ז דיזענהאף קומען קיין איראפא

ירושלים, 22 (טעלעגראפיש דורך (יט"א) אוסישקין און מאיר דיזענהאף זענען ארויס־געפאהרען קיין איראפא.

טעאדאר לעווי דעפארטירט פו·ז דאנציג

דאנציג, 22 (יט"א טעלעגראפיש) טראץ דעם, וואס צוליב צאהלרייכע אינטערווענציען איז דאס אויפענטהאלטס־רעכט אין דאנ־ציג פאר דעם יט"א־קארעספאנדענט און ארויסגע־בער פון „דאנציגער עכא", רעד. טעאדאר לעווי פארלענגערט געווארען אויף 3 טעג, איז ער שוין דעפארטירט געווארען פון דאנציג. דאנערשטאג אין אווענד איז רעד. לעווי ווידער ארעסטירט גע־ווארען און גלייך נאכדעם געבראכט געווארען אונ טער פאליציי־וואך ביז דער פוילישער גרעניץ.

אויפגעלעזט די היטלער־ארגא־ניזאציע אין עסטרייך

ווין, 22 (ספ. טעל.) עס איז פארעפענטליכט געווארען א פער ארדנונג, לויט וועלכער עס איז פונ־ינדערגעלאזט געווארען דער פעראיין פון די קאמבאטאנטען אי. עסטרייך, וועלכער האט געצעהלט עטליכע טויזענד מיטגלידער.

דער דאזיגער פעראיין איז געווען א מאס קירטע היטלעריש ארגאניזאציע.

שאנסען פאר א מאנארכיע אין גריכענלאנד

אטען, 22 (ספ. טעל.) דער קריגס־מיניסטער גענעראל קאנדיליס, ער ביז איצטיגער הויפט־אנהענגער פון דער רע־פובליק אין טסאלדאריס'עס רעגירונג, האט זיך ארויסגעזאגט פאר'ן צוריקשטעלען די מאנארכיע אין גריכענלאנד. עס פערשטארקען זיך ערנסט די שאנסען פאר'ן צוריקשטעלען די מאנארכיע.

Dr. med. H. LUBICZ
פאר הויט. ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפפאנגס־שטה"ז 8-10. 12-2 און 5-8 אווענד
זונטאג פון 9-11 בייטאג און יום־טוב פון 9-1.
פאר דאמען — א באזונדערער ווארטע־זאל.

אנגעהויבען זיך גוט און אויסגעלאזט שלעכט
ד"ר שווארצבארד וועגן דער לעצטער וועלט־קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען

קראקא, 22 (יט"א טעלעגראפיש) דער פארזיצער פון וועלט־פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען האט אויף דער ווענדונג פון יט"א־פארשטעהער אפגעגעבען פאלגענדע ערקלע־רונג וועגען דער לעצטער וועלט־קאנפערענץ אין קראקא.

הגם די קאנפערענץ איז געווען א הארטער קלאפ פאר אונזער בעוועגונג ווייל זי האט זיך גע ענדיגט מיט דער ענטשטעהונג פון א צווייטען וועלט פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען. דאך מוז איך ערקלערען, אז די דאזיגע פערלוירענע שלאכט בע דייט נאך נישט א פערלוירענעם קריג. איך בין ווייטער טיף איבערצייגט, אז דער פראצעס פון בילדען א שטארקע געאייניגטע אלגעמיין ציוניס טישע מחנה איז נאך נישט פערענדיגט.

אויף דער פראגע פון יט"א־פארשטעהער, צי האט ד"ר שווארצבארד רעזיגנירט פון דעם אמט פון דעם פארזיצער פון וועלט־פערבאנד, האט ד"ר שווארצבארד געענטפערט: עס איז אמת, אז אזא ער קלערונג האב איך אפגעגעבען אויף דער פערזאמ־לונג פון דער גרופע ב. דאס איז געווען די קאנסעק־ווענץ פון דעם רעזולטאט פון דער קאנפערענץ. אבער ביז דער נעכסטער קאנפערענץ פון אונזער וועלט־פערבאנד, וועלכע וועט פארקומען אין צוזא־מענהאנג מיט דעם 19־טען קאנגרעס אין לוצערן בלייב איך אלס א געוועהנליכער מיטגליד אין דער לייטונג און כדי נישט אריינצוברענגען קיין אי־בערייס אין דער ארבייט וועל איך בשותפות מיט די אנדערע מיטגלידער פון די לייטונג פיהרען די נויטיגע אגענדען.

„איך האף, האט ווייטער ערקלערט, ד"ר שווארצבארד — אז עס וועט קומען די צייט, ווען דער אלגעמיינער ציוניזם וועט זיך בעפרייען פון דער „אקופאציע" און וועט ווערען א געאייניגטער כח אין דעם זין פון יענע פרינציפען, פאר וועלכע איך האב געקעמפט און פאר וועלכע איך וועל ווייטער קעמפען אלס מיטגליד פון אונזער פערבאנד".

וועהלען א מאגיסטראט־פרעזידיום. נארמאל פיהרט זיך, אז ווען א שטאט־ראט האט נישט קיין דעצי־דירטע מעהרהייט, קומט מען אין פערשטענדיגונג מיט אנדערע פראקציעס און מ'קומט, ווי עס איז אדורך, אין דעם פאל איז דאס אונמעגליך און מען קען אפילו נישט טראכטען וועגען דעם, איבריגענס איז לויט מיין מיינונג, דער גורל פון לאדזער שטאט־ראט אויך געשטעמפעלט.

דער פארשטעהער פון דער פעראייניגטער סא־ציאליסטישער פראקציע (פ. פ. ס., בונד, דייטשע אר־בייטס־פארטיי)

ראטמאן וואלטשאק

ערקלערט, אז די סאציאליסטען וועלען נישט אנטייל־נעהמען אין די נייע וואהלען פון מאגיסטראט־פרע־זידיום און וועט זיך האלטען אין איהר אלטען בע־שלוס פון פאר די פריהערדיגע וואהלען. דאס נישט בעשטעטיגען די וואהלען צום פרעזידיום פון דער שטאט־פערוואלטונג איז בכלל נישט קיין ערלעדיגונג פון דער פראגע. מיר וועלען ליבטער אפטעטען, ווען דער שטאט־ראט וועט אינגאנצען פונאנדער־געלאזען ווערען.

אויך

ראטמאן האלענדערסקי

(פועלי ציון) ערקלערט, אז ער וועט אין די וואהלען נישט אנטיילנעהמען, כדי נישט צו זיין פעראנט־ווארטליך פאר דער טעטיגקייט פון מאגיסטראט. די טאקטיק וועט אלזא זיין דיזעלבע, וואס בעת די וואה־לען צום מאגיסטראט - פרעזידיום, וועלכע זענען פארגעקומען אין חודש דעצעמבער.

טראנספארטען קיין ארץ־ישראל ערלעדיגט אמשנעלסטען דירעקט
Przedborski, Kolner i S-ka Łódź, Sienkiewicza 6
tel. 247-75
מיר טרטיילען אומזיסט אלערליי אינפארמאציעס.

אינערן - מיניסטער נישט בעשטעטיגט דעם יונדעכן רימאר אלס לאדזער פרעזידענט

(ענדע פון דער ז־טער זייט)

די אפיציעלע סיבה פון דער פונאנדערלאזונג זאל זיין דער פאקט, וואס דער שטאטישער בודזשעט איז ביז־איצט נישט אנגענומען געווארען; דער פאקטי־שער מאטיוו — די בסדר'דיגע אוואנטורעס און קרעטשמע - סקאנדאלען, וואס עס ארדנען איין די לאדזער נאכפאלגער פון היטלעריזם, וואס בילדען די מעהרהייט פון שטאט־ראט.

אויף אונזער אנפראגע ביים פארזיצער פון דער „בעבע"־פראקציע

דעפ. וואלטשינסקי

ערקלערט ער, אז זיין פראקציע האט נאך נישט אנגע נומען קיין שטעלונג אין דער פראגע. די זיצונג פון דער פראקציע וועט פארקומען מאנטאג. דעפ. וואלט שינסקי ערקלערט, אז די געשעהענישען אין לאדזער שטאט־ראט געהען אזוי שנעל, אז ס'איז זיך שווער מיט אמאל צו אריענטירען, ס'זעהט בשום אופן נישט אויס, אז ס'זאל קומען צו וואהלען פון א פרעזידענט און וויצע־פרעזידענט, וואס שייך דער „בעבע"־פראקציע וועט זי ווארשיינליך נישט שטעלען קיין קאנדידאטען, אזוי ווי ביי די ערשטע וואהלען.

דער פארזיצער פון די פעראייניגטע יודישע פראקציעס

דעפ. מינצבערג

האט ערקלערט, אז ער איז בכלל איבערראשט פון דער דעציזיע פון אינערן־מיניסטער. אויב דער שטאט־ראט איז בכלל נישט פעהיג צום לעבען, איז ער דאך שוין זיבער און זיבער נישט פעהיג צו

דייטשלאנד וויל פארטוגאלישע קאלאניעס

פאריז, 22 (ספ. טעל.) „האוואס" איז מודיע פון לאנדאן: עס זענען זיך דא פונאנדערגעגאנגען קלאנגען, אז ריבענ טראפ האט ארומגערעדט מיט באלדווינען די פרא גע וועגען געבען דייטשלאנד א מאנדאט אויף די פארטוגאלישע קאלאניעס. אין די ענגלישע קרייזען ווערען די דאזיגע קלאנגען קאטעגאריש אפגע־לייקענט.

פוילישע קריגס־שיפען שווימען ארויס קיין דייטשלאנד

גדיניע, 22 (ספ.) אויף דער איינלאדונג פון דייטשען פלאט וועלען דעם 25־טען ה. ח. אפשווימען קיין קיל די פוילישע קאנטרטארפעדא־שיפען „בוזשא" און „וויכער". די פוילישע שיפען וועלען פארברענגען אין קיל דריי טעג:

דאס איז דער ערשטער אפיציעלער וויזיט פון פוילישען קריגס־פלאט אין א דייטשען פארט.

59.000 נייע א"י־פעסער

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש) לויט דעם אפיציעלען רעגירונגס־בעריכט, האט די א"י־אדמיניסטראציע ארויסגעגעבען זייט דעם יאהר 1926 אנ'ערך פון 59.000 נייע ארץ־ישראל־פעסער.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער־שוואכע־בעהאנדלונג.
סעקסועלע בעהאנדלונגען און פסיכא־אנאליזען
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-8 אווענד

O każdej porze Pamiętaj:
S. Fuchs, Piotrkowska 50, tel. 121-36 i 121-16
ogłoszenia do wszystkich gazet

ענגלאנד לאדעט איין די סאוויעטען
אויף געשפרעכען וועגען דער ים־בעוואפנונג

מאסקווא, 22 (ספ. טעל.) טאס־אגענטור איז מודיע: דער ענגלישער אמבאסאדאר טשילסטאן האט בעזוכט דעם אויס־טערן־קאמיסאר ליטווינאוו און איהם מיטגעטיילט דעם פארשלאג פון דייטשלאנד מכח די ים־בע־וואפנונגען, וואס זענען אנגענומען געווארען דורך ענגלאנד, דער ענגלישער אמבאסאדאר אין מאס־קווא האט ערקלערט, אז די בריטישע רעגירונג האט אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען ים בעוואפ־נונג מיט פראנקרייך און איטאליען און זי וואלט געוואלט איבער דער דאזיגער פראגע דיסקוטירען אויך מיט דער סאוויעטען־רעגירונג.

אמבאסאדאר טשילסטאן האט פארזיכערט ליט ווינאוו'ן, אז די ענגלישע רעגירונג וועט אינפאר־מירען דער סאוויעטישער וועגען פערלויף פון די געשפרעכען מכח די ים־בעוואפנונגען.

סיים זאל פונאנדערגעלאזט ווערן האלב יולי
פארברייטונגען צום דינסטאגדיגען סיים־פלענום

ווארשא, 22 (טעלעפאניש) נעכטען אווענד האט די סיים־קאנצעלאריע געגעבען די דעפוטאטען דרוק־בויגענס, וואס זע־נען נויטיג צו דעם דינסטאגדיגען סיים־פלענום, אויף וועלכען עס וועלען בעטראכט ווערען די פרא־יעקטען פון דער וואהל־ארדינאציע דער סיים־מאר שאלעק האט געשטעלט אויף דער טאג־ארדנונג צוויי פונקטען: דעם בעריכט פון דער קאנסטי־טוציע־קאמיסיע וועגען פראיעקט פון דער וואהל־ארדינאציע צום סיים און צום סענאט.

ווי בעקאנט זענען אין די פראיעקטען אריינ־געטראגען געוואָרען קליינע ענדערונגען, פונדעסט וועגען איז פארגעזעהען א לייִדענשאפטליכען קאמף ארום די פראיעקטען. ביז איצט זענען אנגע־מאלדען 96 פארשלאגען פון דער סיים־מינדער־הייט צוויי פארשלאגען זענען פון פרינציפיעלען כאראקטער: די סאציאליסטען פאדערען אפצושטי־מען זייער וואהל־פראיעקט און די ענדעקעס פא־דערען איבערצוגעהען איבער דער טאג־ארדנונג איבערן וואהל־פראיעקט פון די בעבע און אנהאל־טען די גילטיגקייט פון דער ביז איצטיגער וואהל ארדינאציע.

צו דער וואהל־ארדינאציע צום סענאט זענען פאראן 18 אויסבעסערונגען.

אין די סיים־קולוארען רעכענט מען אז די סיים־דיסקוסיע איבער דער וואהל־ארדינאציע וועט געדויערען 3 טעג.

ווארשיינליך וועט סוף היינטיגע וואך זיך נאך צונויפקומען די קאנסטיטוציע־קאמיסיע ביים סענאט און דער סענאט וועט אפהאלטען א זיצונג אנהויב יולי.

מ'ריכט זיך, אז דער סיים און דער סע־נאט זאלען פונאנדערגעלאזט ווערען אין דער העלפט פון חודש יולי.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" צינגעל־גאס 27, טעל. 112-25 דיר. דוד צעלמייסטער.
לעצטע געזעגנונגס־גאסטשפילען פון
זינא גאלדשטיין

היינט זונטאג 2 פארשטעלונגען!
בייטאג 4.30 פרייזן אלע בילעטען אין פארטער נאר 1 זל.
אווענד 9.30 פון 80 גר. ביז 2 זל.
אומבעדינגט צום לעצטען מאל
די זעהר פריילעכע מוזיקאלישע קאמעדיע
אמידער צו אלץ...
אין 3 אקטן פון זאנבנער, רעזשי: משה ליפמאן. זינא גאלדשטיין געזעגנט זיך היינט מיט'ן לאדזער עולם אין איהר פרעכטיגע געזאנג און שפילראל „בערטא".
צוליב פראבען מיט'ן בעריהמטען קינסטלער לודוויק זאטץ ווערט נישט געשפילט ביז פרייטאג, דעם 28 יולי.

„אין קאמף פאר'ן קאנסטרוקטיווען ציוניזם"

רעפעראט פון דעפ. יצחק גרינבוים אין לאדז

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז דאָ־נערשטאָג אין פילהאַרמאָניע־זאַל פאַרגעקומען אַ רעפעראַט פון לייטער פון עליה־דעפּאַרטאַמענט ביי דער יודישער אַגענץ, מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו, יצחק גרינבוים. דער פּרעלעגענט האָט גערעדט א. ד. ט. „אין קאַמף פאַר'ן קאָנסטרוקטיווען ציוניזם".

דער רעדנער האָט אין זיין 3־שעה'דיגען רע־פעראַט געזאָגט צווישען אַנדערען:

— מיר שטעהען ערב דעם 19 ציוניסטישען קאָנגרעס און ס'שטעלט זיך די פּראַגע, צי דער איצטיגער קאָנגר דאַרף פאָרטזעצען די אָנגע־הויבענע אַרבייט פון 18־טען קאָנגרעס? דער ענט־פער קען זיין נאָר אַ פּאָזיטיווער. די איצטיגע עקזע־קוטיוו האָט אַרויסגעוויזען, אַז זי קען רעגירען, זי האָט אַרויסגעוויזען איניציאַטיוו, ענערגיע און אויפריכטיגע אַרבייט.

ס'איז איבריג צו רעדען וועגען דעם שוואונג און ענטוויקלונג פון ארץ־ישראל, ווען מען דער־מאָהנט זיך די עליה־שטייגערונג בלויז אין די לעצטע דריי יאָהר, וועלען די ציפערען שוין רעדען פאַר זיך. אין יאָהר 1933 זענען קיין ארץ־ישראל אַריינגעקומען דרייסיג טויזענד יודען, אין 1934— 42 טויזענד און אין היינטיגען יאָהר וועלען שוין אָהן גוזמא אַריינקומען 60 טויזענד יודען און אויב ס'זאל נישט זיין קיין עקאָנאָמישער איבעררייס, און דאָס איז אויך פאָראויסצוזעהען,

וועלען אין יאָהר 1937 און 1938 אריינקו־מען אין ארץ ישראל 100 טויזענד יודען,

און מ'דאַרף געדענקען, אַז אונזער עליה ווערט נישט אַבסאָרבירט דורך גאַנץ ארץ־ישראל, נאָר דעם יודישען ישוב אַליין, ווייל דאָס בעשעפטיגען יודען ביי אַראַבער איז נאָך דערווייל צוקונפטס־מוזיק.

דער צוטרוי צו אונז איז געוואַקסען. מיר האָבען דערגרייכט צו אַ קרעדיט אין פינאַנציעלען צענטער פון דער וועלט — אין לאָנדאָן. דעם קרע־דיט האָבען מיר דערגרייכט אויפ'ן יסוד פון אונ־זערע נאַציאָנאַלע פאָנדען.

אונזערע קאַפּיטאַליסטען האָבען געזאָגט נביי־אות, אַז דאָס געלד, וואָס דער נאַציאָנאַל־פאָנד לייגט אַריין אין באָדען, איז פערפאַלען אויף אייביג און קיין קרעדיט דערויף וועלען מיר נישט בעקו־מען, ווייל ווער וועט דאָס געבען געלד אויף ערד, וועלכע מ'קען נישט פערקויפען און מיט וועל־כער מ'קען נישט האַנדלען.

ווייטער האָט מען אונז געזאָגט, אַז צוליב דעם, וואָס דער קרן־היסוד גיט אַוועק זיין באָדען פאַר קבוצות, קיבוצים, קאָלאָניעס א. א. וו. דערויף וועלען מיר קיין קרעדיטען נישט בעקומען. זענען אָבער געקומען פינאַנסיסטען, ספעציאַליסטען, דורכ־שטודירט אונזער גאַנצע אַרבייט און געזאָגט, אַז מ'קען באָרגען אויפ'ן יסוד פון די הכנסות וואָס די נאַציאָנאַלע פאָנדען האָבען.

מיר האָבען בעקומען א גרויסען געלד קרעדיט פאר'ן קרן היסוד

און באַלד, וואַרשיינליך וועלען מיר אויך בעקומען קרעדיט פאַר'ן קרן־קימת.

די דאָזיגע קרעדיטען עפענען פאַר אונז נייע פּערספּעקטיווען און גרויסע מעגליכקייטען, אַז אויך אונזערע אַנדערע אונטערנעמונגען זאָלען בעקומען קרעדיטען דאָס אַלעס בעווייזט, אז דער צוטרוי צו אונז איז שטאַרק געשטיגען און געשטיגען איז ער אַלס רעזולטאַט פון אונזער, ביז איצטיגער אַרבייט. דער דאָזיגער צוטרוי גיט אונז אויך די מעגליכקייט עקאָנאָמיש צו דאָמינירען אין ארץ־ישראל. מיר האָבען אין דער היינזיכט גרויסצוגיגע פּלענער. דער 19־טער קאָנגרעס וועט פערפולקאָמען די דאָזיגע פלענער און זיי מוזען ענטוויקלען און פּרעציזירען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען זיך געעפענט נייע מעגליכקייטען צו פערגרעסערען אונזערע נאַ־ציאָנאַלע קאַפּיטאַלען. דער ערפאָלג פון אונזערע זאַמלונגען שטייגט כסדר און נאָך מאָגערע יאָהרען, וואָס מיר האָבען געהאַט, קומט איצט דער אויפ־שוואונג אין זאַמלען, סיי פאַר'ן קרן־קימת, סיי פאַר'ן קרן־היסוד. און וועט אַזוי ווייטער געהן, און וועלען מיר נישט מאַכען קיין נאַרישקייטען, דאַן איז אונזער פאָראויסמאַרש אַ געזיכערטער.

עס איז נישט אמת, אַז מיר האָבען איבער־געריסען די קאָלאָניזאַציע־אַרבייט.

מיר האָבען געקויפט דעם „עמק חיפה"

און אָנגעהויבען דעם שטח צו קאָלאָניזירען. עס זענען געקומען אַרבייטער פון אַנדערע מקומות און מיט זייערע אָפּגעשפּאָרטע גראָשענס געטון אַלץ, וואָס ס'איז נאָר מעגליך געווען, כדי זיך דאָרט צו דערהאַלטען. עס איז נאַטירליך דאָרט געווען זעהר שווער פאַר זיי און עס האָט געדראָהט אַ סכנה, אַז זיי וועלען נישט אויסהאַלטען. איצט אָבער, האָבען מיר די מעגליכקייטען זיי צו שטיצען און העלפען און, במשך פון די לעצטע צוויי יאָהר, האָט זיך דער „עמק חיפה" אַזוי ענטוויקלט, אַז אַפילו אָפּטימיסטען מוזען שטוינען. עס זענען אויסגע־בויט געוואָרען הייזער, אויסגעטריקענט געוואָרען זומפּען, אויף דעם באָדען, וועלכען די אַראַבער און בעדואינער האָבען בענוצט, נאָר אויף צו פּאַ־שען זייערע סטאַדעס.

דאָס קאָלאָניזירען דעם „עמק יזרעאל" האָט גע־דויערט 10 יאָהר און האָט געקאָסט זעהר פּיל געלד. דאָס קאָלאָניזירען דעם „עמק חיפה" וועט געדויערען נאָר 5 יאָהר, און וועט קאָסטען נאָר אַ העלפט געלד. דאָס אַלעס זע־נען דערגרייכונגען פון אַ גרויסען ווערט. מיר האָבען פאַר זיך

די קאָלאָניזאַציע פון צענדליגער טויזענדער דונאם ערד פון חולה

מיר האָבען כסדר גרעסערע ערפאַהרונגען און, וואַהרשיינליך, וועלען מיר אויך בעקומען די נוי־טיגע מיטלען פאַר דער העלדישער קאָלאָניזאַציע פון חולה. דאָס וועט זיין אַ נייע תקופה אין אונ־זערע עראָבערונגען. מיר וועלען דורך דעם בעקומען פריש בלוט.

דער 19־טער קאָנגרעס וועט האָבען די אויפ־גאַבע צו געבען אַ בודזשעט פאַר דער גרויסער קאָלאָניזאַטאָרישער אַרבייט. קויפענדיג די קאָנצעסיע פון חולה, האָבען מיר דאָס ערשטע מאָל צוגעשטימט צו אַ בעדינג, אַז די אַראַבער, וועלכע האָבען דאָרט געוואוינט, זאָלען אויף אַ געוויסען שטח ווייטער בלייבען. מען האָט אונז צוליב דעם געמאַכט גרויסע פאָרוואורפען. מאַנכע זאָגען, אַז דאָס איז אַ געפעהרליכע פּרעצעדענט פאַר דער צוקונפט. איך האַלט, אַז דאָס איז אַ טעות — איך מיין, אַז דערמיט איז געעפענט געוואָרען אַ נייער, ווירק־זאַמער וועג צו פערשטענדיגונג מיט די אַראַבער. מיט'ן איינשטים אויף דעם דאָזיגען תנאי, זענען אָפּגעבראָכען געוואָרען די שפּיצען פון אנטאָ־גאָניזם און מען האָט אויסגעמיטען אונרוהען צו־ליב דעם אָפּקויפען די קאָנצעסיע אין חולה. מיר געדענקען די אומרוהען, וואָס זענען פאָרגעקומען צוליב'ן אָפּקויפען דעם עמק חיפה און די רעגירונג איז געווען געצוואונגען אונז אָפּצונעהמען אַ טייל פון דעם באָדען. מען בעמיהט זיך אויך איצט אַרויסצורופען אַ פּראָטעסט־בעוועגונג געגען חולה, אָבער דאָס העלפט נישט און טאַקי דערפאַר, ווייל דער אַראַבישער פויער, וועלכער וועט בלייבען אויפ'ן באָדען, וואַרט מיט אומגעדולד אויף'ן קומען פון די יודען, און סוף כל סוף, וואָלטען מיר נישט איינגעגאַנגען אויפ'ן דאָזיגען בעדינג, וואָלטען מיר די קאָנצעסיע נישט בעקומען. איך האַלט דעם שריט פאַר אַ ריכטיגען.

מיר האָבען בעקומען דאָס לאַנד און בערוהיגט די פעלאַכען

דאָס גיט אונז די מעגליכקייט צו קומען מיט ווייטערדיגע פלענער וועגען קאָלאָניזאַציע, נישט אַריינ־ברענגענדיג קיין ברען־שטאָף אין די בעציהונגען צווישען יודען און אַראַבער. דערווייל רעכענט זיך דאָך די רעגירונג מיט דער אַראַבישער אַגיטאַציע און פאַר דער רעגירונג איז דער אָנגענומענער בע־דינג אויך געווען אַ פערזיכערונג, אַז אונזער ערד־איינקויף וועט נישט ברענגען צו קיין ערשי־טערונג און בלוט־פערגיסונגען אין לאַנד און ווען מיר זעהן, אַז עס איז פאַראַן אַנ'אויסוועג, וועט אונ־זער אַרבייט אויף דעם געביט ווערען לייכטער.

דער 19טער קאָנגרעס וועט זיך מוזען בעשעפטי־גען מיט די אַלע פּראָבלעמען און וועט זוכען בעשטע טיגען די דאָזיגע ריכטליניען,

איצט — זאָגט דער רעדנער — וועל איך רעדען וועגע זדי סכנות אין ארץ ישראל; עס זענען פאַראַן אמתע סכנות און שווערע פּראָבלעמען, אויסערליכע און אינערליכע. דער 19־טער קאָנגרעס וועט זיך מו־זען בעשעפטיגען מיט אַנ'אַלטער פּראַגע; וועגען דער נעזעצגעבערישער קערפּערשאַפט, וואָס דאַרף געשא־פען ווערען אין ארץ־ישראל (לעגיסלאַטיווער ראַט). מיר זענען געגען דער דאָזיגער אינסטאַנץ, דאָס איז איבריג צו ערקלערען. אונז איז געלונגען אָפּצולעגען און אָפּצושטויסען די פּראַגע, מיר האָבען נישט קיין כוח זי אינגאַנצען אָפּצושאַפען, דאָס אָפּלעגען די פּראַגע איז אונזערם א גרויסער נצחון, ווייל בכלל ווערען

מיר גרעסער אין דער צאָהל און שטאַרקער עקאָנאָמיש

און די גאַנצע פּראַגע איז דאָך אייגענטליך נאָר א פּרא־גע פון צאָהל און כוח, דאָך איז דאָס א סכנה און מען קען דערויף נישט איינגעהן, הגם מען קען גע־בען א פערזיכערונג אז בעשלוסען פון דער דאָזיגער קערפּערשאַפט, וועלכע זענען געגען מאַנדאַט און גע־גען דער באַלפור דעקלאַראַציע וועלען נישט אויסגע־פיהרט ווערען, מיר וועלען אָבער אַלעס טון כדי די דאָזיגע פּראַגע אינגאַנצען אָפּצושאַפען, אָדער ווייטער אָפּצולעגען.

איצט וועגען די אינערליכע סכנות: די אינערלי־כע סכנות אין ארץ־ישראל זענען א רעזולטאַט פון דער איצטיגער מאַסען־עליה, זיי זענען א פּועל יוצא וואָס מיר האָבען נישט קיין געזעצגעבערישע מאַכט צו בעהערשען און צו רעגולירען די מאַסען וואָס קו־מען קיין ארץ ישראל.

עס קומען מענשען מיט קאַפּיטאַלען און קאַפּיטא־לען אָהן מענשען, די קאַפּיטאַלען זענען לויז צוגעבונ־דען צו אונזערע אויפגאַבען. דער קאַפּיטאַל זעהט אין ארץ ישראל אזא מעגליכקייט וועלכע איז אין אנדערע לענדער נישט פאַרהאַנען. די אימיגראַציע איז גרויס, די מענשען מוזען האָבען וואו צו וואוינען, מען ברויך הייזער און דירות אַלעס קאָן מען אריינפיה־רען פון אויסלאַנד צו בעפרידיגען די בעדערפענישען פון די מענשען, אָבער קיין פּלעצער, הייזער און קיין דירות נישט. אין אזא לאַגע איז דאָס גלענצענדסטע געשעפט באָדען און הייזער שפּעקולאַציע און אויף צו פערדינען זענען דאָ אסך בעלנים.

עס זענען פאַראַן צווייערליי בעגריפען:

פערדינען געלד און מאַכען געלד

פערדינען געלד, איז א נאַטירליכע זאַך, מאַכען געלד איז שטענדיג שפּעקולאַציע און אויסנוץ פון קאָניונקטור, ווען מען געהט קיין ארץ ישראל פער־דינען געלד — שאַדט נישט. געהט מען אָבער קיין ארץ ישראל „מאַכען" געלד — איז עס א פערברעך און אזעלכע פערברעכערס זענען פאַרהאַנען א סך. און עס קומט אויך א סכנה.

מאַנכעס מאָל ליציטירען יודען איינער דעם אנ־דערען דעם באָדען, וועלכען מען וויל קויפען ביי א־ראַבער. מען דינגט אוים אפילו דעם באָדען וועלכען דער נאַציאָנאַל פאָנד האַלט ביים קויפען, די היענעס רעכענען זיך נישט מיט קיין שום נויט און מיט קיין שום קדושה און עס וואַקסט די דעמאָראַליזאַציעס, ווען די שפּעקולאַנטען האָבען געקויפט באָדען אין צענטער, איז עס פאַר זיי זעהר לייכט צוריק צו פער קויפען, ווען זיי האָבען אָבער דעם באָדען אביסעל ווייטער, שיקען זיי זייערע אַגענטען אין גלות; מען נאַרט אָפּ, מען שווינדעלט, און

פון דאַנען שטאַמט די דעמאָראַלי־זאַציע,

מיר האָבען אָנגעהויבען דאָס צו בעקעמפען, אָבער ערפאָלרייך בעקעמפען קען מען דעמאָלט, ווען מען האָט די געזעצגעבערישע מאַכט. מיט אויטאָרי־טעט און מאָראַל וועט מען ווייניג וואָס אויפטון.

דער 19טער קאָנגרעס וועט מוזען געפונען מיט־לען ווי אזוי די שפּעקולאַציע צו בעקעמפען, ווייל זי ווערט א געפאַהר פאַר אונזער קאָלאָניזאַציע.

דאַן איז נאָך פאַרהאַן אַנ'אַנדערע סכנה: אמאָל זענען קיין ארץ ישראל געגאַנגען מענשען וועלכע האָבען געוואָלט מיט זייער אַרבייט און שווייס מיט־בויען דאָס יודישע לאַנד איצט קומען טויזענדער מענ־שען וועלכע ווערען פון קיינעם נישט קאָנטראָלירט און וועלכע זענען מיט אונז נישט פערבונדען. נישט די גאַנצע אימיגראַציע איז אין אונזערע הענד א טייל געהט דירעקט אויף דער קאַפּיטאַליסטישער אימיגרא־ציע, האָבען מיר נישט קיין איינפלוס. מיר וועלען איהם דעמאָלט האָבען ווען מיר וועלען זיין אַלס פינאַנסיעלע מאַכט אין ארץ ישראל. עס שאַפט זיך א געפעהרליכע שטימונג לויט וועלכער יעדער יוד, ווען ער וויל נאָר, דאַרף קומען קיין ארץ ישראל — דאָס איז געפעהרליך. איצט קען מען בעקומען אַרבייט, אָבער ווען עס זאָל קומען אַנ'ערשיטערונג וועלען מיר צו די דאָזיגע מענשען נישט קאָנען רעדען אזוי ווי צו אונזערע אידעען חברים. מיר מוזען איצט אויף זיך נעהמען א גרויסע סאָציאַלע הילפס־אַרבייט, עס זענען פאַרהאַנען פיל פערוואָרלאָזטע קינדער, וועל־כע מיר מוזען ערציהען, אויב נישט קען עס ווערען א געפעהרליכע פּראַגע! עס זענען פאַרהאַנען

פערוואָהרלאָזטע פרויען

און אויך פון דאַנען דראָהט א געפאַהר! מיר מוזען געפונען מיטלען דאָס צו בעקעמפען. מיר האָבען זיך געווענדעט צו די לאַנדסמאַנשאַפטען אין ארץ־ישר־ראל וועלכע מוזען דאָס אויסראָטען דורך אַנ'אָרגא־ניזירונג פון גרויסער הילפס אַרבייט. דאָ אין גלות, מוז זיך שאַפען א שטימונג צו שטעמפּלען אלס פער־ברעכער די אַלע, וועלכע מסחרן מיט דער עליה (אונ־לעגאַלע אימיגראַציעס) אָהן דער דאָזיגער שטימונג אין גלות וועלען מיר זיך מיט דער פראַגע נישט קיין עצה געבען. עס זענען פאַרהאַן צייטען ווען מען מוז פיהרען קאָנספּיראַטיווע און אומלעגאַלע אַרבייטען און עס זענען פאַרהאַן צייטען ווען מען טאָר דאָס נישט טון.! וואָס געווינען מיר דערפון ווען ביי א אימיגראַציע פון 60 טויזענד מענשען א יאָהר ווע־רען

אריינגעשמוגעלט נאָך פינף טויזענט

און די אונלעגאַלע אימיגראַנטען זענען פערמשפּט אויף סכנות נפשות און אויף אַנ'אומגעהויער שווער לעבען! — סוף כל סוף רעכענט מען אונז אָראָפּ פאַר זיי פון אונזערע סערטיפיקאַטען.

(סוף מאָרגען)

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEŻDŻAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

פון דער לאדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	88 25
3 פּראָצענטיגע	בודאָוולאַנע		—	42.25
4	״	דאָלאַרובקאַ		— 53.40
7	״	סטאַביליזאַציע (אמ.)		66.50
5	״	וואַרשאַווער ש.-ב. 1934		58.50
5	״	לאָדזער	״	52.00
ענגלישער פונט	—	—	—	26.13
דאָלאַר אָפיצ.	5.28	נישט אָפיצ.	—	5.27
גאָלד־דאָלאַר	—	—	—	9 20
גאָלד־רובל	—	—	—	4.74
דייטשער מאַרק	—	—	—	1.79

אַזוי ווי מען פרעגט זיך אָן פון פּראָווינץ, אויב דער פּאַביאַניצער רבי, וואָס ער וואוינט שרודמיעסקאַ 44, צי ער איז אין דער היים האָט מען זיך דערוואוסט פון אַ געוויסע קוועלע, אַז ער פאָהרט נישט אַוועק דעם היינטיגען זומער.

פערפלייצונג־קאַטאַסטראָפעס אין אמעריקא

נ י ו - י א ר ק, 22 (ספּ. טעל.)

אין מערב טייל פון שטאַט אַרקאַנזאַס האָט אַ פערפלייצונג צושטערט 2 גרויסע דאַמבעס, צוליב דער דאָזיגער נייער פערפלייצונג קאַטאַסטראָפע זענען נאָך דריי טויזענד פאַמיליעס געבליבען אָהן אַ דאַך איבערן קאָפּ

דער רעגירונגס־קריזיס אין יוגאָסלאַוויען

ב ע ל ג ר א ד, 22 (ספּ. טעל.)

די ביזאיצטיגע אונטערהאַנדלונגען פון רע־גענטשאַפטס־ראַט מיט די מלוכה־מענער האָט צו קיין רעזולטאַט נאָך נישט געבראַכט. דער רעגירונגס־קריזיס דויערט.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
נעמט אָן אין הויט־ און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער־שוועכע
פון 8—11 פריהמאָרגן און פון 4—9 אָוונט

Dr. MICHAŁ URBACH
אינערליכע און נערוועזע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ZAWADZKA 15, tel. 148 89
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6 נאָכמ.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענערישע
הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
וואוינט יעצט
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.
פאַר פרויען אַ ספּעצ. וואַרטע־זאַל

א יום־טוב פאַר דעם יודישען טעאַטער־בעזוכער וועלען זיין די אויפטריטען פון וועלט־בעריהמטען קינסטלער
לודוויק זאַץ
אין טעאַטער „ראַזמאַטאָשטשי"

לאָדזש 23 יוני 1935

„נײַער פאָלקסבלאַט״

לאָדזש 23 יוני 1935

„היטלער׳ס ערשטער גרויסער נצחון אין דער אויסערליכער פּאָליטיק״

אַזוי ווערט באַצייכנט דער דייטש-ענגלישער ים אָפּמאַך

די ענגליש-דייטשע פלאָטען-פערשטענדיגונג איז פאַר אַלע פרײַנד פון שלום געווען אַ שטאַרקע איבעראַשונג. מען זעהט דערין אַ סימן, אַז ענגלאַנד קעהרט צוריק צו איהר פּאָליטיק פון פאַר דער מלחמה און אויך, אַז דער געמיינזאַמער פראָנט, וואָס איז מיט אַזעלכע שוועריגקייטן אויפגעשטעלט געוואָרען, האָט בעקומען אַ ערנסטען קלאַפּ. די פּאַריזער „פּאָם. נאָוו.״ שרײַבען וועגען דעם ענגליש-דייטשען אָפּמאַך פאָלגענדעס:

„ביז צו דער מלחמה האָט דאָס בויען דעם דייטשען פלאָט אַרויסגערופען די קאָנקורענץ פון ענגלאַנד, וועלכע האָט געמוזט בויען מעהר און גרעסערע שיפען, בכדי צו דערהאַלטען איהר הערשאַפט אויפ׳ן ים. איצט נאָכ׳ן שליסען דעם ענגליש-דייטשען ים-אָפּמאַך וועט די גרויס פון בײַדע פלאָטען זײַן אָפּהענגיג פון ענגלאַנד; דייטשלאַנד האָט זיך פערפליכטעט צו בעגרעניצען איהר פלאָט נאָר מיט 35 פּראָצענט פון ענגלישען טאָנאַזש. אַזוי טײַטשט אויס דעם אָפּמאַך די ענגלישע פּרעסע געגען די פראַנצויזישע פּראָטעסטען. אַלס ענטפער דערויף ווײַזט אָן די פראַנצויזישע פּרעסע, דאָס די גרויס פון קינפטיגען ענגלישען פלאָט קען צווינגען פראַנקרײַך צו פערגרעסערן איהרע ים-כּוחות, ווײַל אויב דאָס געגעבענע פערהעלטניש פון ענגלישען און דייטשען פלאָט פערזיכערן אויך אַ איבערגעוויכט פון פראַנצויזישען פלאָט איבערן דייטשען צאָהלמעסיג, וועט אָבער דער דייטשער פלאָט זײַן קאָנצענטרירט אויף איין אָרט, ווײַל זי האָט נישט קיין שום קאָלאָניעס צו שיצען און דער פראַנצויזישער פלאָט וועט מוזען געווייסע טיילען פערווענדען אויף צו שיצען די פראַנצויזישע קאָלאָניעס און פון דער פערבינדונג מיט זיי. אַזוי אַרום וועט די אויפגאַבע אויסצומײַדען אַ קאָנקורענץ אין די ים-בעוואָפנונגען סײַ ווי נישט דערגרייכט ווערען, אויב עס וועט נישט קומען צו אַ אַלגעמיינער פערשטענדיגונג. שוין איצט ערקלערט די „טײַמס״, אַז אָהן אַ אַלגעמיינער פערשטענדיגונג וועט דאָס פערגרעסערן פון פראַנצויזישען פלאָט דערפיהרען צו פערגרעסערן פון ענגלישען, און דאָס ווידער וועט געבען אַ רעכט פאַר דייטשלאַנד צו פערגרעסערן איהר פלאָט.

אויב עס איז אַזוי, פאַרוואָס ווידער איז ענגלאַנד מסכּים אויף אַ סעפּעראַטען אָפּמאַך? דער ווערסיילער טראַקטאַט קען געענדערט ווערען דורך אַ געמיינזאַמען הסכּם פון די אַלע, וואָס האָבען איהם אונטערגעשריבען. דייטשלאַנד האָט איינזײַטיג אַנולירט די מיליטערישע קלויזולעס פון פון טראַקטאַט נאָר אויב זי קאָן אין אַ קורצער צײַט אָרגאַניזירען די אַרמעע, אויב זי האָט געשאַפען אַ לופט קריגס-פלאָט נאָך איידער זי האָט וועגען דעם געמעלדעט, דאַרף אָבער נאָך געדויערן ביז זי וועט אויסבויען איהר פלאָט אויפ׳ן ים: לויט דער מיינונג פון דער פראַנצויזישער פּרעסע, איז 35 פּראָצענט פון ענגלישען פלאָט דער מאַקסימום, וואָס דייטשלאַנד קען פּאַקטיש אויסבויען אין משך פון די נאָהענטסטע 3—4 יאָהר. אַזוי אַרום קומט אויס, אַז ענגלאַנד איז אין דער פראַגע אַליין מסכּים צו דער פערלעצונג פון ווערסיילער טראַקטאַט — אַ פערלעצונג, וואָס איז נאָר אָנגעמעלדעט געוואָרען אָבער נאָך נישט אַדורכגעפיהרט. דער איינציגער אַרגומענט לטובת דער ענגלישער טאַקטיק בעשטעהט אין דער נויטווענדיגקייט צו פערפעסטיגען די צושטימונג אויף דער בעראַטונג, וואָס היטלער איז איצט גרייט צו געבען — אַ בעגרעניצונג, וואָס וועט שוין אפילו פון זײַן שטאַנדפּונקט זײַן אַ פריוויליגע און נישט דיקטירטע. אָבער שוין נישט רעדענדיג וועגען דער שוואַכער בעדײַטונג בכלל פון אַלע פערפליכטונגען פון „פיהרער״ און זײַן רעגירונג — איבערלאָזענדיג אין אַ זײַט די פראַגע, וואָס איז בעריהרט געוואָרען אין דער פראַנצויזישער נאָטע, וועגען צוזאַמענהאַנג פון אַלע מינים בעוואָפנונגען און וועגען די שוועריגקייטען אויסצוטיילען די ים-בעוואָפנונגען פון-אַלגעמיינעם סיסטעם, וועגען וועלכען עס איז ביז איצט נאָך נישט דערגרייכט געוואָרען קיין הסכּם — בלײַבט נאָר איבער די פראַגע וועגען דער מעטאָדע פון די סעפּעראַטע אָפּמאַכען אַליין. „פּאַרי מידי״ דערמאָנט סײמאָנס ערקלערונגען, וואָס ער האָט געמאַכט וועגען זײַנע געשפּרעכען אין בערלין: „עס זענען מעגליך צווייזײַטיגע געשפּרעכען, אָבער נישט קיין צווייזײַטיגער הסכּם״. דער פּרינציפּ פון „אונטיילבאַרקייט פון שלום״, וואָס איז פּראָקלאַמירט געוואָרען אין ענגליש-פראַנצויזישען קאָמוניקאַט פון פעברואַר, איז שפּעטער אין שטרעזאַ דערגענצט געוואָרען מיטן פּרינציפּ פון „איינהייטליכן פראָנט״ פון ענגלאַנד, פראַנקרײַך און איטאַליען. איצט האָט זיך ענגלאַנד צערעדט מיט דייטשלאַנד, נישט קוקענדיג אויף דעם ווידערשטאַנד פון פראַנקרײַך און איטאַליען — און אידען׳ס רייזע קיין פּאַריז האָט דעם ציל צו דערגרייכען פראַנקרײַכס הסכּם אויף דעם אין פּרינציפּ שוין עקזיסטירענדען אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד״.

וועגען דער זעלבער פראַגע שרײַבט אוגור צוו. אַנדערן פאָלגענדעס: „לייענענדיג דעם טעקסט פון אָפּמאַך אין פּאַריז, האָט מען געטראַכט, אַז אין דאָקומענט איז בעהאַלטען אַ שאַרף געגען פראַנקרײַך. זאָל מען איהם דאָרט נאָך אַמאָל איבערלייענען און זיי וועלען זעהען, אַז דער אַמביציע-פּונקט פון בערלין איז צו עפענען זיך אַ וועג אויף מזרח. 35 פּראָצענט טאָנאַזש פון דייטשען פלאָט וועט שטענדיג זײַן ווייניגער פון 50 פּראָצענט פון דעם פערבינדעטען פראַנצויזישען פלאָט און פון 100 פּראָצענט בריטישען פלאָט. דער ציל פון אָפּמאַך בעשטעהט איינצושלעפערן די מורא אויף מערב און אַלס קאָנסעקווענץ פּאַראַליזירען דעם ווילען צו אַ רעאַקציע געגען דער אַנווענדונג אויף אַ אַנדער אָרט דעם וואַקסענדען דייטשען כּח. 35 פּראָצענט דייטשער ים-טאָנאַזש איז נישט געפעהרליך פאַר דער ענגליש-פראַנצויזישער פערשטענדיגונג. אָבער גלײַכצײַטיג בעדײַט דאָס דאָזיגע כּוחות-פערהעלטניש אַ אמת׳ע העגעמאָניע פון דייטשלאַנד אויפ׳ן באַלטישען ים. פאַר ראַטנפערבאַנד, פאַר פּוילען, פאַר אַלע באַלטישע לענדער האָט דער דאָזיגער אָפּמאַך אַ בעזונדערס פילזאָגנדע שפּראַך. ענגלאַנד האָט בשום אופן נישט געהאַט בדעה צו שאַפען אַזאַ לאַגע און דאָך פיהרען די רעאַלע פאַקטאָרען פון דער איצטיגער סיטואַציע צו אַזאַ מסקנא: דייטשלאַנד — אויב עס וועלען זיך געגען דעם נישט אַקעגנשטעלען אַנדערע כּוחות עלעמענטען — קען איצט זיך בענוצען מיט דער הערשאַפט אויפ׳ן באַלטישען ים. זייער ערפאָלג אין דער ריכטונג וועלען יעדנפאַלס זײַן אָפּהענגיג נישט נאָר פון די שוין עקזיסטירענדע אָפּמאַכען, אָדער פון אַזעלכע, וואָס קענען נאָך אין דער צוקונפט געשלאָסען ווערען, נאָר אויך פון די רעאַלע כּוחות, וואָס וועלען זיך זיי אַקעגנשטעלען״.

געאָרג בערנאַרד בעצייכענט אין דעם „פּאַריזער טאָגעבלאַט״ דעם דייטש-ענגלישען אָפּמאַך אַלס אַ „ברוך פונדער קאָאַליציע״. „עס האָט נישט קיין שום צוועק״ — שרײַבט ער — „זיך דעריבער צו גענאַרען, אַז דער היטלער-רעזשים האָט דערגרייכט דעם ערשטען גרויסען אמת׳ן אויסערפּאָליטישען ערפאָלג״.

פיהרער פון די פראַנצויזישע פאַשיסטען
וויל נישט אַרויסנעמען די קאַשטאַנעס פון פײַער פאַר דער רעאַקציע

דער בעקאַנטער פראַנצויזישער זשורנאַליסט בערטראַן דע זשובענעל, דערצעהלט אין דעם פּאַריזער וואָכען-בלאַט „וואָ״ וועגען זײַן געשפּרעך אין אַ וואַגאָן פון עקספּרעס-צוג מיט דעם בעקאַנטען פּאָלקאָווניק לאַ ראָק, דעם אָנפיהרער מיט דער אָרגאַניזאַציע „פײַער-קרייץ״ און דעם פיהרער פון די פראַנצויזישע פאַשיסטען.

זיי האָבען זיך געטראָפען אין רעסטאָראַן-וואַגאָן, בכדי נישט צו זײַן געשטערט אין געשפּרעך איבער פערשידענע פּאָליטישע טעמען, זענען זיי אַריבערגעגאַנגען אין אַ בעזונדערען קופּע. פּאָלקאָווניק לאַ ראָק האָט אין געשפּרעך מיט׳ן זשורנאַליסט זיך אָפען אַרויסגעזאָגט וועגען זײַנע אַנשויאונגען און זײַנע פּאָליטישע שטרעבונגען.

שוין מיט די ערשטע ווערטער האָט לאַ ראָק אַרויסגערופען פערוואונדערונג בײַ זשובענעל׳ן. ער האָט בעמלין ערקלערט, אַז ער פיהלט אַ סימפּאַטיע צו די קאָמוניסטען. — „איך אַליין וואָלט געקענט זײַן אַ קאָמוניסט״, — האָט ערקלערט לאַ ראָק. — ווען אַ דאַנק מײַן ערציהונג וואָלט איך מיר נישט אײַנגעפלאַנצט די רעליגיעזע און די דאָזיגע פּרינציפּען. וואָלט די אונגערעכטיגקייט, וואָס הערשט איצט אין דער וועלט, מיך זיכער געשטויסען אין לאַגער פון די קאָמוניסטען.

לאַ ראָק קען אַ סך אָנגעזעהענע קאָמוניסטען. ער האָט זיך מודה געווען זשובענעל׳ן, אַז דעם 11 נאָוועמבער, איידער ער האָט זיך בעטייליגט אין פּאַראַד אויפ׳ן פּלאַץ עטואַל, האָט ער איינציגע שעה פערבראַכט אויפ׳ן פּלאַץ פון די נאַציעס אויסגעמישט אין אַ המון קאָמוניסטען. פערקליידעט אַלס אַרבייטער אין טונקעלע ברילען, האָט ער אָנטיילגענומען אין די פּאָליטישע דיסקוסיעס וועגען איינהייטליכען פראָנט און איינהייטליכער באַזע.

— „אפשר מיינט איהר, אַז איך האָב ליב די בורזשואַזיע? האָט לאַ ראָק געפרעגט זשובענעל׳ן. — „אָבער די בורזשואַזיע האָט אײַך ליב!״ האָט געענטפערט זשובענעל.

דאָס געשפּרעך איז איבערגעגאַנגען אויף דער מאַכט פון געלד. אַ פראַגע, וואָס איז בײַ די איצטיגע פּאָליטישע בעדינגונגען אין פראַנקרײַך זעהר אַקטועל. לאַ ראָק האָט זיך אויסגעדריקט, אַז די מאַכט פון געלד נעהמט זיך פון דער שוואַכקייט פון דער מלוכה. דערויף האָט דע זשובענעל איהם אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז די מענשען, וואָס בעקעמפען דאָס געלד, געהערען צום עקסטרעם לינקען פליגעל, געגען וועלכען לאַ ראָק קעמפט.

„עס איז נויטיג אַ פולשטענדיגע רעפאָרם פון גאַנצען סאָציאַלען אָרגאַניזם״, האָט געענטפערט לאַ ראָק. „נאָר אַ מאָציאַלער פאָרטשריט קען ברענגען צום נצחון פון טעכנישען פּראָגרעס. אָבער דאָס איז אַ גראַנדיעזע אויפגאַבע. און קיינער ווייסט נאָך נישט, ווי אַזוי דאָס צו מאַכען. מענשען געהען אין דער פינסטער און בלאָנדזשען. אין די פּראַייניגטע שטאַטען און בעלגיען רופט מען דאָס „עקספּערימענטען.״ בײַ אַזעלכע „עקספּערימענטען״ זענען אונפערמײַדליך פעהלערען. נאָר איך וויל אַזאַ שטאַרקע מאַכט אַז די דאָזיגע אונפערמײַדליכע פעהלערען, זאָלען איהר נישט קענען אַראָפּוואַרפען.

איך קען נישט אָנווײַזען אויף אַ פּראָגראַם. אויב איך וועל מאָרגען קומען צו דער מאַכט, וועל איך האָבען איין פּראָגראַם. אין 4 יאָהר אַרום וועט דער פּראָגראַם זײַן אינגאַנצען אַנ׳אַנדערער!.. נישט קיין פּראָגראַם, נאָר לעבעדיגע פּראָיעקטען, וואָס ענדערען זיך כּסדר. — דאָס איז אַלץ, וואָס איך הויב נויטיג. אויף די פערזאַמלונגען פון „פײַער קרייץ״ פערענדיג איך אַלע רעדעס מיט דעם אויסרוף: „עס זאָל לעבען פראַנקרײַך און — פאָרווערטס!..״

דער דאָזיגער אויסרוף איז נישט קיין פוסטער קלאַנג „אין איהם ליגט די הויפּט-באַזע פאַר אונזער טעטיגקייט״.

זשובענעל האָט אויסגעמיטען אין געשפּרעך מיט׳ן פיהרער פון די פראַנצויזישע פאַשיסטען צו רעדען וועגען די דייטשע נאַציאָנאַל סאָציאַליסטען און היטלער׳ן, ווײַל פון גאַרנישט פיהלט זיך לאַ ראָק בעליידיגט ווי ווען מען פערגלײַכט איהם צו היטלער׳ן.

זשובענעל האָט בעת זײַן ווייטערדיגען געשפּרעך אויסגעדריקט בעוואָרעניש וועגען דער צוועקמעסיגקייט פון לאַ ראָק׳ס רעפאָרמאַטאָרישע פּלענער, בעהמענדיג אין אַכט, אַז די בעוועגונג, מיט וועלכער ער פיהרט אָן איז אייגענטליך אַ פּשוטע אונטערשטיצונג פון די אַלטע פּאָליטישע פּאַרטייען פון רעכטען לאַגער, וואָס וועט סוף-כּל-סוף דערפיהרען צו אַ רעגירונג פון מאַרדיע און אין פראַנקרײַך וועט צוריקקעהרען די רעאַקציע.

לאַ ראָק האָט זיך דערויף צולאַכט און געענטפערט: „איהר האָט אַ טעות. מיר וועלען נישט דערפיהרען טאַרדיע׳ן צו דער מאַכט!. איך קען אײַך פערזיכערען, אַז די פיהרער פון די רעכטע פּאַרטייען וועלען אונז נישט דאַנקבאַר זײַן פאַר אונזער אונטערשטיצונג — מיר האָבען נישט בדעה אַרויסצוציהען קאַשטאַנעס פון פײַער פאַר די רעאַקציאָנערען!..

דאָס געשפּרעך האָט איבערגעריסען לאַ ראָקס אַדיוטאַנט, וועלכער איז אַרײַנגעקומען אין קופּע און דערמאָהנט לאַ ראָק׳ן, אַז ער דאַרף צומאָרגענס אין אווענד האַלטען אַ רעפעראַט אין מאַרסייל און ער דאַרף זיך דעריבער אָפּרוהען.

לאַ ראָק האָט זיך פרײַנדליך געזעגענט מיט דע זשובענעל׳ן און פערלאָזען דאָס קופּע.

דער דייטשער אסימילירטער יוד אין היטלער-דייטשלאַנד

אין ציריך, אין פערלאַג „די ליגאַ״ איז ערשינען אַ בוך פון אַנ׳אַנאָנימען אויטאָר וו. אונטער דעם טיטול: „דאָס שטומע דייטשלאַנד רעדט״. דאָס בוך ענטהאַלט אַ רייה געשפּרעכען, וואָס דער אויטאָר האָט אַדורכגעפיהרט מיט דייטשען פון דריטען רײַך. מיר ברענגען אויסצוגען פון אַ געשפּרעך מיט אַ דייטשען יוד:

אַ זונטאָג נאָכמיטאָג בין איך געווען מיט אַ בעזוך בײַ אַ יודישען גרויסען ווײַנהענדלער, אַ מענש שוין אין די 60-גער. מיר זענען איבערגעגאַנגען צו רעדען וועגען די געשעפטען.

„איך האָב אויך דאָס יאָהר מײַנע הויפּט-קונדען האָטעל בעזיצער און גרויס-ווײַן-געשעפטען אַליין פערזוכט — אָהן דעם בענדעל אין קנאָפּלאָך. (ער איז אַ פראָנטקעמפער און בעשאָנקען מיט דעם אײַזערנעם קרייץ). איינציגע האָבען מיך אויפגענומען בעזונדערס ליבענסווירדיג, פּונקט אַזוי ווי זיי וואָלטען געוואָלט עפּיס גוט מאַכען, אין וואָס זיי זענען נישט שולדיג, אַנדערע ווידער האָבען מיך אָפּגעפערטיגט דורכ׳ן פּאָרטיער אָדער פערקויפערין מיט׳ן סענטימענטאַלן העפליך: „דער בעדאַרף איז געדעקט״. אָפטמאָל אָבער אויך ברוטאַל: „מיר קויפען נישט בײַם יוד״. עס איז נישט קיין צוזאַמענברוך, אָבער עס בראָקעלט זיך... עס קומען אפילו צו נײַע קונדען אויך, הויפּטזעכליך יודישע הענדלער, וואָס האָבען ביז-איצט געקויפט בײַ קריסטליכע פירמען. זיי זענען צווייפעלהאַפטע צאָהלער, ווײַל זייערע געשעפטען געהען שלעכט, מאַנכעסמאָל אויך צווייפעלהאַפטע עהרענמענער, וואָס פערשווינדען אין אַ שעהנעם טאָג אָהן אַ זיי געזונד. אין גײַעם געטאָ טראָגט מען דאָס אויך איבער שווייגענד״.

„אָבער דערפאַר פערקויף איך גערן די ווײַן-גוטס-בעזיצער״.

ער שאָקעלט מיט׳ן קאָפּ. „דער אײַנקויף מאַכט אונז ערשט שוועריגקייטען. אַ גאַנצע רייה גרויסע מאַרקען, וואָס זײַט צעהנדליגער יאָהרען זענען זיי געווען דער שטאָלץ פון מײַן פירמע, קען איך נאָך ליפערען מײַנע קונדען, ווען איך קויף זיי אַליין פּלאַשענווײַז, אַלזאָ מיט שפּעזען און אָהן פערדינסט. מיר לעבען נאָך פון אונזערע רײַכע זאַפּאַסען. די ערגענצונג פון די נײַע יאָהרגאַנג-ווײַנען איז אַלץ מאַנגעלהאַפטער און דער אימפּאָרט איז דורך די דעוויזען-געזעצען אָפּגעשטעלט.״

„אָבער איהר וועט דאָך געפינען, בײַ דעם גרויסען אָנבאָט, וואָס הערשט אין דייטשלאַנד, וועגען ווי אַזוי זיך צו פערשאַפען גוטע סחורה.״

„אויך אומוועגען, יאָ. מיט איינציגע חדשים צוריק איז צו מיר געקומען עפּיס. אַ בחור מיט אַ האַקענקרייץ-צייכען, וועלכער איז מיט דרײַ יאָהר צוריק פערמשפּט געוואָרען פאַר ווײַן-פעלשונג, און איצט איז ער אַנ׳אָנגעזעהענער סוחר אין אונזער בראַנזשע. ער האָט מיר פאָרגעלעגט אַ ליסטע פון די ערשטע סאָרטען ווײַנען: „די סאָרטען קענט איהר נאָר דורך מיר קויפען — 10 פּראָצענט פּראָוויזיע, און רייזע-פּאַרשוס 3000 מאַרק.״ אויף געפרעגט און זיכער מיט מײַנע אַלטע געשעפטס-פערבינדונגען, האָב איך איהם אַרויסגעוואָרפען. אָבער וואָס זאָל איך אײַך זאָגען — ער איז געווען גערעכט. אַ יודישער קאָלעגע, וואָס האָט מיט איהם געמאַכט דאָס געשעפט, האָט מיר געמוזט אַרויסהעלפען. אַז נישט וואָלט איך די סאָרטען נישט געהאַט״ ער האָט גערעדט רוהיג און מיט ביטערניש.

אַ געוויסע צײַט האָט ער מיך שווײַגענד אָנגעקוקט. „אונזערע געהט עס נאָך ערגער, און מיר אַלע לײַדען פאַר די פעהלער פון נאָך אַנדערע״.

„אַזעלכע נסיונות האָט אונזער פאָלק נאָך נישט איבערלעבט. דערפיהרט דערצו האָט ווידער דער טאַנץ אַרום דעם עגל הזהב. טויזענדער יאָהרען זיפּצט עס אונטער פרעמדער הערשאַפט און עס האָט אויך געוואָלט הערשען איבער אַנדערע. מאַכט פערדאַרבט דעם כאַראַקטער, אַממייסטען אָבער דעם יודישען.

געהט אין אונזערע סינאַגאָגען, איהר וועט דאָרט געפינען אַ סך, וואָס טראַכטען אַזוי ווי איך. דאָס נײַע געטאָ, אין וועלכען מען שטויסט אונז אַרײַן בעדײַט פאַר אונז אַ היימקעהר און אַ צוריקקעהר. בײַ אַ סך איז אפילו פערהאַן די סכּנה, אַז זיי וועלען מיט זייערע זעלבסטבעשטראָפונגען געהען נאָך ווייטער ווי אונזערע פערביסענסטע שונאים. ניין, נישט די יודען האָבען דעם מאַטעריאַליסטישען צײַט-גייסט געשאַפען, זיי זענען נאָר זײַן קרבן. אָבער איך גלויב, אַז צווישען די דייטשע יודען איז איצט שוין פערהאַן אַ סך מעהר מענשען וואָס פערטראַכטען דעם גאַנצען מאַמאָן צום טראָץ פון די פראַזען וועגען אַלגעמיינעם נוצען פון דער היטלער-פּאַרטיי. מיר ווערען אָרימער און מאַטעריעלען רייכטום, אָבער מיר געפינען זיך צוריק אַלס יודען.

טיפער-זעהענדע האָבען אונז שוין דאָס לאַנג פאָראויסגעזאָגט. ערשט דערנאָך דערקענען מיר, אַז די שטימע פון חכמה האָט צו אונז גערעדט. ווען מיט 5 יאָהר צוריק איז איינער פון אונז, אַ סאָציאַל-דעמאָקראַט, געווען דאָ בירגערמייסטער, האָט מײַן אַלטע מוטער, — זי לעבט נאָך איצט 93 יאָהר אַלט — געזאָגט: „וועה, עס וועט זיך שלעכט ענדיגען, אויב אַ יוד וויל רעגירען״.

דער אויטאָר איז דאַן איבערגעגאַנגען צו רעדען וועגען ציוניזם און אויסגעדריקט די מיינונג, אַז די יודען געפינען צופרידענהייט אין דעם אידעאַל.

„דער יונגער דור זיכער, הגם דאָ... שטעלט אײַך פאָר, זײַט איינציגע וואָכען מאַך איך אַ מערקווירדיגע בעאָבאַכטונג: די יונגע לייט — מײַן אייגענער זוהן איז 15 יאָהר אַלט — רעדען שוין גישט אַזוי פיל און אַזוי זעלבסטפערשטענדליך וועגען עמיגרירען. זיי האָבען געהערט וועגען די שוועריגקייטען אויך דאָרט אין פּאַלעסטינאַ, אָבער עס איז נישט נאָר דאָס אַליין. דאָס געטאָ הויבט אָן צו ווירקען. מען שליסט זיך ענגער צוזאַמען, מען פיהלט איין גורל-געמיינשאַפט. מען זעהט פאַר אַז די לאַגע קען ווערען נאָך פיל ערנסטער, אָבער עס ערוואַכט דער שטאָלץ און מיט׳ן שכל נישט צו בעגרינדען, פערטרויען אין דער ווידערשטאַנדס-קראַפט און האַרטען אויסדויער-ווילען פון אונזער פאָלק. די בעסטע צווישען אונזער יוגענד לײַדט שטאַרק דערפון, וואָס זיי קענען נישט אַרויסווײַזען אונזערע געגנער דורך לייסטונגען אין ספּאָרט און קאַמפשפּיל זייער גלײַכוועריגקייט. מיר אַלטע, שאָקלען מיט די קעפּ און זיפצען, וואָס אונזער יוגענד ווערט אויך ערגאַבערט דורך דעם נאַציאָנאַליסטישען משוגעת. איך פרעג מיך אָבער אָפט

(ווייטער זעה ו׳־טע זייט)

מיליאָנערען געהעצן גנב'עגען

אין הויז פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי און מ'כאַפּט זיי ביי דער האַנד

איך אַ שטילער אַפּריל־נאַכט, אַרום 2 אַ זייגער זענען צוויי פּאַריזער פּאָליציי־לייט אויף וועלי־סאָפּעדען אַרומגעפאָהרען אין דעם קוואַרטאַל, וואו עס געפינט זיך די בעריהמטע בירזשע.

אַריינפאָהרענדיג אין אַ קליין אַלט געסעל, וואָס ליגט טאַקע נעבען דער בירזשע און טראָגט דעם נאָמען פעדאָ, האָבען זיי בעמערקט, אין אַריינגאַנג פון הויז נומער 12, צוויי פערדעכטיגע פּערזענען. ווייסענדיג, אַז דאָס הויז געהערט צו דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי און אַז ביינאַכט געפינט זיך דאָרט קיין לעבעדיגער נפש נישט, איז זיי די זאַך געוואָרען זעהר פערדעכטיג. זיי האָבען גלייך פערהאַלטען די צוויי פּערשוינען און זיי געפרעגט:

— וואָס טוט איהר דאָ?

— מיר וואַרטען אויף אונזערע פריינד, — האָבען זיי געענטפערט.

די פּאָליציסטען האָבען זיך נישט בעגנוגענט מיט'ן ענטפער און פערהאַלטען זיי און דערביי גענומען בעטראַכטען דאָס הויז.

די געביידע נומער 12 אויף פעדאָ איז בע־קאַנט אין גאַנץ פּאַריז. עס איז אַן'אַלט פינף־שטאָקיג הויז, כמעט אַ חורבה. ווער עס האָט אַמאָל בעזוכט דעם צענטער פון דער פּאַריזער סאָציאַליס־טישער פעדעראַציע, קאָן די אַלטע הילצערנע טרעפּ וואָס קרעכצען אונטער די פיס; די גרויע ווענד, די קליינע אָפּגעלאָזטע צימערלעך מיט שטיינערנע פאָדלאָגעס. זעהר אָפט, ווען מען קומט אַהין, דוכט זיך, אַז מען געהט אויף אַן'אומלעגאַלער געהיימער פערזאַמלונג ערגעץ אין אַ הויז אויף אַ יודישער גאַס אין ווילנע אין יאָהר 1905. אין דאָזיגען הויז האָט זיך אַמאָל געפונען דער צענטער פון דער פראַנצויזישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי. היינט געפינט זי זיך אין אַ שעהנעם קליינעם פּאַלאַצעל, וואָס איז אָפּגעקויפט געוואָרען פאַר קרוב אַ מיליאָן פראַנק פאַר דער רעדאַקציע פון „פּאָפּולייער", און דאָס הויז נ' 12 איז אַריבער צו דער פּאַריזער פעדעראַציע צוזאַמען מיט דער יוגענד אָרגאַניזאַציע און נאָך אַנדערע סאָציאַליסטישע אָר־גאַניזאַציעס פון די אויסלענדישע עמיגראַנטען.

אַז די פּאָליציסטען האָבען נענטער בעטראַכט דאָס הויז, האָבען זיי בעמערקט, אַז די טיר, וואָס

(אַ בריף פון פּאַריז)

פון דוד איינהאָרן

אין פריהער געווען אָפען, איז פּלוצלינג פערמאַכט. דאָס איז זיי נאָך מעהר אויפפאַלענד געוואָרען, און זיי האָבען טעלעפאָנירט צו די סאָציאַליסטישע פיהרער, מען זאָל זיי ערלויבען אַריינגעהען אינע־ווייניג און אַ קוק טון, וואָס דאָרט טוט זיך. אין אַ פּאָר שעה אַרום זענען זיי אַריין אין הויז און געפונען דאָרט אַ חורבן. אַלע אַלמערס זענען געווען אויפגעריסען, אַלע טיש־קעסטלעך אָפען, אויף דער ערד האָבען זיך געוואַלגערט פּעק מיט פּאַפּירען און דאָקומענטען און עס איז קלאָר גע־וואָרען, אַז דאָ איז פאָרגעקומען אַ ריכטיגער, איינברוך פון אַ באַנדע גנבים. מען האָט אַפילו געפונען אַלערליי גנב'ישע געצייג.

האָט מען זיך ערשט ריכטיג גענומען צו די צוויי פּערשוינען, איינער מיט'ן נאָמען זשאַן אליאַיי און דער צווייטער זשאַן בעסאָן. אַז מען האָט זיי אונטערזוכט, האָט מען ביי זיי געפונען צוויי מיטגלידס־קאַרטען פון דער בעקאַנטער פאַ־שיסטישער געזעלשאַפט „דער פייערדיגער קרייץ" וועמעס פיהרער עס איז דער בעקאַנטער פאַשיסט און אַריסטאָקראַט קאָלאָנעל קאַזימיר דע לאַ ראָק. נאָר, דאָס איז נאָך נישט געווען גענוג. די צוויי איינברעכער זענען נישט געווען קיין פשוט'ע מענ־שען. זשאַן אַליאַ איז אַ זוהן פון איינעם פון די רייכסטע מענשען אין פּאַריז. ער אַליין, דער זוהן, איז אַ בעל־הבית פון דעם גרויסען פּאַריזער האָטעל „פענסילוואַניאַ", אַ דירעקטאָר פון אַ באַנק, דער אייגענטימער פון 12 גרויסע פּאַריזער הייזער, אַ בעקאַנטער בירזשע־ספּעקולאַנט, אַ מענש, וואָס זיין יעהרליכער איינקונפט איז נאָהענט פון אַ מיליאָן. דער צווייטער, בעסאָן, איז אַ הויכער בע־אַמטער ביי „פּאַריזער „סטאַנדאַרד אויל קאָמפּאַני".

דערוויסענדיג אַזעלכע צוויי העכט, איז דער פּאָליציי פינסטער געוואָרען אין די אויגען. איבער הויפּט דער ערשטער, וואָס איז אַ גאַנצער איינ־געהער אין דער פּאָליציי און איז פערזענליך בע־פריינדעט מיט דעם שעף פון דער פּאָליציי. אָבער פערפאַלען! געכאַפּט איז געכאַפּט. און די סאָציאַ־ליסטען האָבען שוין נישט געלאָזען, מען זאָל די צוויי ווילכטיגע פויגעל אַרויסלאָזען פון שטייג.

די צוויי „אָרימע" איינברעכער האָבען גע־טענה'ט, אַז זיי זענען געזעסען אין אַ קאַפע מיט אַ גרופּע מאַנאַרכיסטען און געטרונקען. אַז עס איז געוואָרען שפּעט האָבען די מאָנאַרכיסטישע יונגעלייט זיי איינגעלאַדען אויף אַ נאַכט־שפּאַציר מיט'ן צוועק צו הוליען אַביסעל. און זיי האָבען זיי טאַקע געבראַכט אויף'ן ריכטיגען אָרט. צום הויז פון די סאָציאַליסטען. די חברה איז אַרויף אויבען, און זיי געלאָזען, נעבעך, אונטען וואַרטען.

מען קען זיך פאָרשטעלען, אַז קיין מענש האָט נישט געגלויבט די דאָזיגע חברה. אויסער דעם האָט די פּאָליציי בעמערקט, אַז בשעת מ'האָט די צוויי העכט געפיהרט אין דער פּאָליציי, האָבען זיך דאָרט אַרומגעדרעהט צוויי אויטאָמאָבילען. מען האָט זיך גענומען יאָגען נאָך זיי, אָבער זיי זענען פערשוואונדען און מען האָט געקאָנט בלויז בע־מערקען עטליכע ציפער פון זייער נומער.

אויף מאָרגען, אַז פּאַריז האָט זיך דערוואוסט פון דער מעשה, האָט מען זיך פאַר'ן קאָפּ גע־כאַפּט. די פראַנצויזען, ווי בעקאַנט, האַסען גנבים, איבערהויפּט איינברעכער, און מען בעקומט דער־פאַר זעהר שווערע שטראָפען. אַזעלכע גנבים האָט פּאַריז צום ערשטען מאָל געזעהען. דער פיהרער פון די פאַשיסטען, קאָלאָנעל דע לאַ ראָק, האָט גלייך אויף מאָרגען אָפּגעדרוקט אַ בריף אין אַלע צייטונגען, אַז די צוויי גנבים געהערען נישט צו זיין חברה.

דער פיהרער דע לאַ ראָק, דער שעף פון די פאַשיסטען, האָט זיך, צו זיין אומגליק, נישט געקאָנט צוזאַמענרעדען מיט די צוויי חברה־לייט — דעם באַנקיר און דעם בעאַמטען פון סטאַנדאַרד אויל קאָמפּאַני. און יענע, וועלענדיג זיך ראַטע־ווען, האָבען דערווייל זיך פערפּלאָנטערט אין צעהן טויזענד געשיכטעס און אַרויסגעגעבען זייערע חברים אין דער אַרבייט.

שטעלט זיך אַרויס, אַז דער אָנפיהרער פון דער באַנדע איז געווען דער פאַבריקאַנט קאָלבעף, אַ פיהרער פון איינער פון די גרעסטע שטורם־אָפּטיילונגען (בעוואָפענטע פאַשיסטען) פון די פּאַ־ריזער פאַשיסטען.

אַז מען האָט קאָלבעפ'ן גענומען אויפ'ן צימ־בעל, האָט ער ווידער דערצעהלט, אַ גאַנצע מעשה, אַז ער זאָל האָבען געזעסען אין דער אומגליקליכער נאַכט אין אַ קאַפע און געהערט ווי צוויי רעדען ביי אַ זייטיגען טישעל וועגען אַ גרויסען געוועהר־לאַגער אין דעם סאָציאַליסטישען הויז, און ער האָט טאַקע געוואָלט זיך איבערצייגען, צי עס איז אמת. און אַלע צוזאַמען זענען זיי אַוועק שפּיאָנירען דאָס הויז. ווער עס האָט אינעווייניג געמאַכט די גנבה, ווייסט ער נישט. די אומבע־קאַנטע פּערזאָן, וואָס זאָל האָבען דערצעהלט וועגען דעם געוועהר־לאַגער, האָבען אַלע בעצייכענט אַלס אַ פּראָוואָקאַטאָר. דערווייל האָט מען געכאַפּט דעם „אומבעקאַנטען". שטעלט זיך אַרויס, אַז אויך ער איז אַ פיהרער פון די פאַשיסטען מיט'ן נאָמען טומעלין. אַז מען האָט איהם געכאַפּט, האָט ער שוין דערצעהלט אַן'אַנדער מעשה. קורץ און גוט, זיי האָבען אַלע אויף זיך אַ פּראָצעס פאַר גנבה דורך איינברעכען זיך.

איצט שטעלט זיך די קשיה, וואָס האָבען די פאַשיסטען געזוכט אין סאָציאַליסטישען הויז? דעם ענטפער אויף דעם גיבען די סאָציאַליסטען. שוין אַ לענגערע צייט, אַז די „פּאָפּולייר" שרייבט טאָג איין, טאָג אויס, וועגען אַלע געהיימע פערזאַמלונגען פון די פאַשיסטען נאָך מיט אַ טאָג פריהער. דער „פּאָפּולייר" ווייס פון אַלע געהיימע איינצעלהייטען וואָס דאָרט קומט פאָר. און די מיטגלידער פון „פייערדיגען קרייץ" האָבען זיך געכאַפּט, אַז כמעט אין אַלע זייערע אָפּטיילונגען האָבען די סאָציאַ־ליסטען אייגענע מענשען. און די נעמען פון די מענשען האָבען זיי דאָס געוואָלט געפינען אין סאָציאַליסטען־הויז, און זיי האָבען עס נישט גע־פונען. די קלאָג איז איצט מיט זיי זעהר אַ גרויסע און עס וועט נאָך האָבען שווערע פאָלגען פאַר זיי, ווייל דער „פייערדיגער קרייץ" האָט צווישען זיך אַלערליי מענשען. פאַראַן צווישען זיי אַ סך, וואָס טרייסלען זיך איצט אָפּ פון זיי. אינטערעסאַנט אָבער אין דער גאַנצער געשיכטע איז דאָס, וואָס די פראַנצויזישע פאַשיסטען האָבען נישט קיין איין אַרבייטער אָדער פאָלקסמענשען צווישען זיך. וועמען זיי זאָלען קענען שיקען, ווי די היטלעריסטען האָבען עס געטון, מאַכען די שמוציגע אַרבייט, און די מיליאָנערען און באַנקירען האָבען זיך, נעבעך, געמוזט אַליין לאָזען מיט גנב'ישע געצייג אין דער פינסטערער נאַכט צו איינברעכען קאַסעס און אַלמערס. צו די פאַשיסטישע אָפּטיילונגען געהערען בלויז רייכע און פערמעגליכע מענשען. (פאַרוו.)

יעקב גלאַטשטיין

ווען יאַש איז געפאָהרען

דער גרויסער, געזונדער יאַש האָט געעפענט אַ צאַפּען און ער האָט גענומען דערצעהלען, ווי ער איז אַ צוואַנציג־יעהריגער בחור געקומען אין 1922 קיין עקוואַדאָר און פון דאָרט קיין פּערו און ווי ס'איז איהם אַוועק. דאָס ערשטע יאָהר האָט ער גלייך געמאַכט צעהן טויזענד דאָלאַר פון פעדליען.

וואָס עפּעס עקוואַדאָר? וואו קומט אַ יוד קיין פּערו? זאָלט איהר נישט פרעגען ביים לעבען קיין קשיות. אַ חבר האָט איהם פערשלעפּט אין יענע מקומות און דעם חבר האָט ער צו פערדאַנקען זיינע אַלדענע גליקען, וואָס שטעהען איהם ווי אַ ביין אין האַלז.

אין פּערו האָבען זיך שוין געפונען אַ טויזענד יודישע יונגעלייט, וואָס האָבען געפּעדלעט. און אַזוי ווי ער איז אַמאָל געווען אַ קאָמבינאַטאָר, אַן'אונ־טערנעמער און אַ גאַנצער מנחם־מענדעל, איז ער גלייך געוואָרען זייער פערוואַלטער. ער האָט זיי אויסגעבאָרגט געלד און סחורה און געמאַכט זיינע דרייסיג פּראָצענט פּראָפיט.

דאַרף זיך מאַכען אַז אין 1925 זאָל פּערו פלוצים בייטען איהר גאַנצען קלימאַט צו יודען און אַלע יודישע פּעדלערס זאָלען זיך צעלויפען. בעלאָפען און פערשטעהט זיך פערגעסען צו בע־צאָהלען די סחורה: האָט ער אַליין אויך נישט גע־האַט קיין ברירה און ער איז געגאַנגען באַנקראָט.

טשילי איז אויך אַ מדינה. וואַקסט ער אויס אין טשילי, האַנדעלט מיט פוטערוואַרג און מאַכט 25 טויזענד דאָלאַר. ווי איהר זעהט איז דער אויי־בערשטער אַ פאָטער און אַ יונג מיט ביינער געהט נישט פערלוירען. מיט דעם קאַפּיטאַל איז ער געקומען קיין באָגאָטאַ, קאָלומביע, אין 1929, און אַזוי הויבט זיך אָן דאָס קאַפּיטעל קאָלאָמביע, איינגעזונקען זאָל עס ווערען.

אין קאָלאָמביע האָט ער שוין געטראָפען עט־ליכע אַרויפגעאַרבייטע רוסישע יודען, קאַווע־מאַג־נאַטען און אַ פּאָר הונדערט יודישע יונגעלייט, אָדער יונגלעך, ווי מען רופט זיי דאָרט.

פאַרוואָס עפּעס יונגלעך? גאָר פשוט, ווייל זיי זענען נישט פערהייראַט. דאָ שטעקט די גאַנ־צע צרה. איהר פערשטעהט? עס דרעהען זיך אַרום 400 יודישע יונגעלייט, פעדלען, מאַכען אַ שעהן לעבען און טאָמער וויל מען אויפשטעלען אַ הויז, אָנהויבען פיהרען אַ באַלעבאַטיש פאַמיליען־לעבען, איז נישטאָ מיט וועמען.

געהט גוט אַריין אין אונזער לאַגע. אַ גאַנצע מדינה אָהן יודישע כלות. דאָ קען נישט העלפען קיין שדכן און קיין בדכן. די חופּה־שטאַנגען שטעהען פערזשאַווערט — איז טאַקע אַ צער און אַ וועהטאָג אויף די יודישע יונגעלייט. אַלץ געהט מיט דער פּוטער אַראָפּ, ווייל ס'פעהלט אַ יודישע באַלעבאָסטע מיט איידעלע יודישע הענד, וואָס זאָל נעמען אַ יונג ביי די טשופּרינעס און איהם זאָ־גען: „שוין צייט צו ווערען אַ לייט. אָהן אַ ווייב איז דאָס גאַנצע לעבען וואָכענדיג. עס איז הו־האַ מען איז אין ערגעץ נישט איינגעאָרדענט. ס'שטעהען יודישע הייזער און זיי וויינען. אַרום די הייזער שטעהען ביימער, וויינען זיי אויך. דאָס לעבען קלעפּט זיך, ווי אַן'אַרבעס צו דער וואַנד. און אַלץ דערפאַר וואָס ס'פעהלט אַ שרה, רבקה, רחל און לאה, אַ דבורה, אַ ביינדעל, אַ זלאַטע. נישטאָ! דרעהען זיך אַרום האַלבע מענשען.

באָגאָטאַ האָט יאָ אַ דרייסיג איינגעפונדע־וועטע יודישע פאַמיליעס, וואָס זענען נישט לאַנג אין לאַנד און האָבען נאָך קיין צייט נישט געהאַט צו פּראָדוצירען דערוואַקסענע טעכטער. די עטלי־כע וואָס זענען געווען, זענען פערצוקערט געוואָרען און אויף דעם קליינוואַרג, וואָס וואַקסט אונטער, קוקט מען אויס ווי אויף משיח'ן. וואָס קען מען טון? קיין אַנדערע יודישע טעכטער זענען אין לאַנד נישטאָ.

דרעהט מען זיך אַרום שליגג און שלאַנג און מען פערבלייבט אַ בחור. עטליכע פון די יונגלעך האָבען זיך אַוועקגעלאָזט אויף דער אַוואַנ־טורע פון געמישטע חתונות מיט די שפּאַניש־אינ־דיאַניש־נעגערישע מיידלעך, אָבער קיין גרויסע גליקען זענען די דאָזיגע חתונות נישט און זיי זענען דערפאַר געוואָרען גאָר אַ קנאַפּער ביי־שפּיל פאַר די אַנדערע יונגלעך.

פאַרוואָס מען אימפּאָרטירט נישט קיין יודישע מיידלעך? אַפילו ווען די יודישע מיידלעך וואָלטען געווען פינסטער ווי די נאַכט, מיאוס ווי דער טויט, אַביסעל קאָסאָקע און אַביסעל געשטופּעלט וואָלטען זיי אַלץ געהאַט ביי אונז דעם זיבעטען חן. זייער מזל וואָלט ביי אונז געשיינט ווי די זון, מיר וואָלטען זיך געריסען איבער זיי, געשלאָגען, דועלירט. מיר וואָלטען געזונגען צו זיי סערענאַדען ביי די פענסטער. אָבער וועלכע משוגענע יודישע מויד וועט זיך לאָזען פערנאַרען קיין באָגאָטאַ? איהר ווייסט דאָך פון פריהער — ביז דעם טייך מאַגדאַלענאַ און דערנאָך ביז צום סמבטיון.

אין טאַקע וויסט און פינסטער און גליטשיג. די יונגלעך לעכצען און קרעכצען. וועגען זייער צער און איינזאַמקייט קען מען אָנשרייבען אַ גאַנ־צען בוך.

אָבער ווי אַזוי פליסט דאָס יודישע לעבען אין אַלגעמיין?

יודען, מיינט נישט נאָר רומעניע, פּוילען, אַמעריקע און רוסלאַנד, האָלאַנד, פראַנקרייך. עס געפינט אויך הינדוסישע יודען אין קאַלקוטאַ, אויך פערגעלטע יודען מיט מאַנדעל־אויגען אין כינע, ת'נער, אַפילו פאַלאַשען, עס מיינט אַראַבישע יודען אין אַלזשיר, שפּאַניאָלישע יודען אין גריכענ־לאַנד און טאָמער איז דער פּאַק נאָך אַלץ ווייניג, זאָט אייך אַ ניי שטיקעל עקזאָטיק פון יודישע צ'ות אין קאָלאָמביע.

מען האָט דאָרט די יודען נישט שטאַרק ליב.

דער קלימאַט איז אפשר גוט פאַר די איינגע־בוירענע, אָבער פאַר אַן'אונזעריגען איז עס נישט געזונט, קאַלט רעגען און פע. עס ווירקט אויפ'ן געמיט און מען געהט אַרום אָנגעדראָדעלט צוליב דעם וועטער. אין פּערו רעגענט ווייניג, אָבער אין קאָלאָמביע ליאַפּעט און אַז עס ליאַפּעט, פער־ליאַפּעט עס דאָס גאַנצע לייב און לעבען.

וואָס האַלט: די יודישע יונגעלייט צוזאַמען? דער עלענד, בלויז דער עלענד.

לאָמיר נעמען אויסרעכענען. מיר האָבען גע־גרינדעט אַ שטיקעל געזעלשאַפט „עזרא", געגענ־זייטיגע שטיצע אין פאַל פון אַ נויט, ווען מען דאַרף אימיצען שטעלען צוריק אויף די פיס. דער יום־כפור וואַרימט אויך אַביסעל און דערנענטערט. עס האָט אָבער נישט קיין יודישען טעם און קיין ריח. ער איז גיכער אַ דערנענטערונג פון שרעק. מען דערמאָנט זיך אין כל־נדרי דינגט מען אַ צימער, וואו מען פרעפּעלט אָפּ אַביסעל יודישקייט. אָבער אַ גאַנץ יאָהר איז מען אָפּגעריסען פון גלויבען. מען ווייסט נישט פון קיין שבת און נישט פון קיין יום־טוב און מען האָרעוועט ווי די מוילאייזלען.

און אַ שוחט מיינט איהר האָט מען? פאַר די עטליכע צענדליג יודישע פאַמיליעס און פאַר די יונגלעך איז נישטאָ קיין איין שוחט. מען לערנט זיך ביסלעכווייז אויס צו עסען טריפות, און עס זאָל דאָך נישט בלייבען שטעהען באָקם'יאָ, לעצ־טענס האָט מען אַביסעל בעזאָרגט די נשמה. מען האָט געקויפט אַ שטיקעל יודישע קרקע. דאָס האָט מען אויך געלערנט פון ביטערער דערפאַהרונג. עטליכע יונגעלייט האָבען פערלעגט מיט די קאַ־פּיטעס, האָט מען זיי בעגראָבען אויפ'ן קריסט־ליכען בית־עולם, האָבען מיר אַזוי לאַנג געאַרבייט ביז מיר האָבען איינגעהאַנדעלט אַ שטיקעל איי־גענע ערד פאַר איבער הונדערט מיט צוואַנציג יאָהר.

איז שוין דער טויט, הייסט עס, בעזאָרגט, אָבער דאָס לעבען איז ביטער.

קומען מיר איצט צוריק צום אָנהייב. עס דרעהען זיך, הייסט עס, אַרום געזונדע יונגעלייט אָהן ווייבער. מען קען נישט אויפבויען קיין אייגען הויז־געזינד, אָבער קיין טענתים פאַסט מען פאָרט נישט.

באַמבעלט זיך נאָך יעדען יודישען יונגערמאַן אַ קאָלאָמביאַנער געליבטע.

שעהן זענען די טונקעלע קאָלאָמביאַנערינס, אַז דער מייוועל זאָל זיי נעמען. שלאַנק, הויך, גראַציעז. סאַסנעס. איהר מיינט, אַז איהר וועט זיין דער גליקליכסטער מענש אין דער וועלט, ווען איהר וועט מיט אַזעלכער קומען צום פּסוק, אָבער ס'אין בעט טויגען זיי אויף אַ שעהנער ריינער כפרה, קאַלט, ווי אַ גאַנצער אייזבאַרג.

אָבער, ווי זאָגט מען, אין וואָס פאַראַ לאַנד מע קומט, אַזאַ שפּראַך רעדט מען. דאָס זענען די איינציגע ווייבער, וואָס מען קריגט דאָרט, מוז מען זיך צוגעוואוינען.

ווייסט מען, אַז יאַקעל וואוינט מיט דער געליבטער, שמואל — מיט יענער, חיים — מיט אַ דריטער. מען מעבלירט פאַר זיי אַ הויז. מען וואוינט מיט איהר, ווי מיט אַן'אייגען ווייב, אָבער פאַר דער וועלט זאָגט מען עס כלומרשט נישט אויס.

צי זיי זענען געטריי? דער טייוועל ווייסט זיי. אויבענאויף דוכט זיך, אַז יאָ. אָבער עס לייגט זיך נישט אויפ'ן שכל, זיי זאָלען נישט האָבען קיין זייטיגע פערדינסטלעך. ווייל אַזוי שנעל ווי זיי האָבען אַ קריוודע צום יודישען ליובאָווניק, וואַקסט גלייך אויס אַ קאָלאָמביאַנער מאַנסביל. פונוואַנען האָט ער זיך גענומען? פון הימעל אַרונ־טערגעפאַלען?

— וואוינט מען אַזוי אָפּ מיט איהר עטליכע יאָהר ביז עס ווערט נמאס און מען פּרובירט אויס אַן'אַנדערע.

און די קאָלאָמביאַנערינס זענען טייערע ביסענס זיי לאָזען זיך חלילה נישט נאַרען.

אָט אַזוי לעבען די יונגלעך. קיין ווייבער האָט מען נישט, פיהרט מען ליובעס. געזעל־שאַפטליך קומט מען מיט די קאָלאָמביאַנערינס נישט פאָר. אָבער אַלע ווייסען סיי ווי, כאָטש מען האַלט זיי בעהאַלטען פאַר אַן'עין־הרע, צו־געדעקט מיט אַ שלייער און אונטער זיבען שלע־סער. די נישט־יודישע איינוואוינער פון באָגאָטאַ ווייסען אויך ווער איז וועמענס און אַז מען צוגעהט זיך מיט אַ געליבטער, מוז מען דערפאַר זיין, ווי עס הייסט ביי אייך, אַ דזשענטעלמען. מען דאַרף עס מאַכען שטיל און פיין און נאָך דערצו איבער־לאָזען אַ פיינע סומע געלד. און טאָמער נישט, קען זי דינגען אימיצען, וואָס וועט גאַנץ שעהן אַרונטערראַמען פון וועג. און אויב זי פוילט זיך נישט, קען זי אַליין אויך, די איידעלע קונץ, ווייל אַ קאָלאָמביאַנערין טויג זיך זעהר פיין אויס מיט דעם מעסער.

אַזוי זשעדנע איז מען אַ ווייב, אַז עס זענען פאַראַן אַזעלכע ביי אונז, וואָס וואַרפען אַן'אויג אויף אַ קליין קאָלאָמביאַנער מיידעלע, ווען זי געהט נאָך אין שול. דער יונגערמאַן נעמט זיך גלייך שדכנען צו איהר און ער דערציהט זי. פאַר די אָרימע קאָלאָמביאַנער עלטערען איז דאָס אַ גליק. דער יוד צאָהלט אַלע איהרע אויסגאַבען און כאַוועט זיך אויס אַ ווייב.

מיר האָבען עטליכע אַזעלכע פּאָרלעך אויך..

די קאָלאָמביאַנערינס האָבען זיך אַפילו מגייר גע־ווען און דערווייל געהט עס ווי געשמירט. די יונגע קאָלאָמביאַנערינס זענען צוגעוואוינט צו זיי־ערע יודישע מענער פון קינדווייז אָן.

הכלל, איהר זעהט שוין אַליין, אַז עס איז ווייט פון אַ לעבען. און ביי אייך רעדט מען וועגען בעזעצען יודען אין אונזער געגענד. מען רעדט וועגען עקוואַדאָר. שלאָגט זיך אַרויס פון קאָפּ. עקוואַדאָר איז אַן'אָרים לאַנד און ס'איז דאָרט נישט דאָ קיין צוקונפט פאַר יודען. קאָלאָמביע? פער־שאַלטען איז דער יוד, וואָס פאָהרט אַהין. אַפילו ווען ער פערדינט אַ סך געלד.

פּסח איז אַ שטיקעל סטאַנציע. ס'נעמען זיך צוזאַמען אַ פערציג יונגעלייט אין אַ הויז און מען פרעסט און מען שיכור'ט. די הגדה זאָגט מען נישט, גאָר דאָס פרעסען איז אַ זכר אויפ'ן יום־טוב. אָט האָט איהר'דאָס גאַנצע גייסטיגע לעבען אונזערס. אַ גליק נאָך, וואָס דער יודישער בית־עולם בליהט און וואַרט אויף דעם סוף.

און מיינט איהר, אַז די אַלע שידוכים מיט די קאָלאָמביאַנער געליבטע געהען אָפּ טרוקען? אין באָגאָטאַ אַליין דרעהען זיך אַרום צוויי טוי־זענד יונגלעך, ממזרים. די ממזרים קען מען איינ־גאַנצען נישט נעמען אויף אונזער חשבון, אָבער מיר האָבען אַ היבשען חלק אין זיי. די יונגלעך דרעהען זיך אַרום איבער דער שטאָט און זענען ווי איבעריגע מענשען. זיי ווערען פערווילדעוועט און פערלייזיגט. זיי האָבען נישט וואו צו שלאָפען און האָבען נישט וואָס צו עסען. נעמען זיי זיך

(ווייטער זעה ד'טע זייט)

היטלער־אַריסטישער שפּיאָן

פערליבט זיך אין א שעהנער יודישער פרוי און כאַפּט א מפּלה

א וואַזשנע העכט היטלערס אויסלענדישער הויפּט שפּיאָן אין דער וועלט פון טעאַטער און קינאָ, פריד ריך גרעשקע, האָט געבראָכען דעם קאַרק.

ער איז נעבעך נעשטרויכעלט געוואָרען מיט א ליבע צו א יודישער טאָכטער, אמת, עס איז נישט קיין געוועהנליכע יודישע טאָכטער, און וועלכער דער וואַזשנער היטלער אנטיסעמיט האָט זיך פערליבט. עס איז נישט קיין אַנדערע ווי די בעריהמטע יודישע שעהנהייטס ־ קעניגין פון אונגאַרן מאַדאַם באַשקע סימאָן, וועלכע טראָגט דעם טיטול „מיס אייראָפּע“. אז א אנטיסעמיט עסט שוין יאָ יודישען טשאָלענט, הייסט עס, טאָ זאָל איהם שוין רינען איבער דער הזירישער מאָרדע, דער דאָזיגער נאַצי אגענט גרעשקע וועלכער איז א וואַזשנער שפּיאָן פון היטלערס בערלינער ראַסע־אמט, און וועלכער האָט די נאָבעלע אויפגאַבע אויסצושפּיאָנירען די ראַסען־ריינקייט פון אויסלענדישע טעאַטער ־ לייט אקטיאָרען, אקטריסעס און רעזשיסאָרען, צי עס געפינען זיך חלילה נישט אין זייערע פאַמי־ליעס א יודישע עלטער באָבע אום זיי זאָלען מעגען אויפטרעטען אין די ראַסען ריינע שונד טעאַטערס, פון היטלער לאַנד, אָדער מען זאָל דאָרט מעגען אין די קינאָס ווייזען די אויסלענדישע שטיק — אָט דער פערברענטער נאַצי־המן איז שוין איינמאָל שיער נישט אריינגעפאַלען אין „יודישע הענט“ דורך א ליבע צו א יודישער טאָכטער.

דעמאָלט האָט א ווינער יודיש־דייטשע צייטונג געמאַכט די ענטדעקונג, אז דער נאַצי־אגענט גרעש־קע א געפעהרליכער יודען פרעסער האָט זיך צוגע־שאָרט מיט ליבעס ערקלערונגען צו א יודיש ווייבעל די בודאַפּעשטער אונגאַריש־יודישע זשורנאַליסטקע יודית לעפלער.

דער היטלער קאַוואַליער האָט אין די נאַצי־ציי־טונגען מיט הוזק, יודען־האַס און פעראַכטונג אָפּגע־לייקענט די נייעס.

ערשט, אז די צייטונג האָט אָפּגעדרוקט א פאָ־טאָגראַפיע פון א ליבע־בריוועלע צו דער שעהנער יודישער שרייבערין האָט דער המן נישט געהאַט קיין אַנדער ברירה און ערקלערט אז ער איז גאָט די נשמה שולדיג, אז ער האָט געמאַכט די בעקאַנט־שאַפט מיט מאַדאַם לעפלער אין בודאַפּעשט ביי א פרעסע קאָנפערענץ. וואו מען האָט ג ענומען א קאַ־פּיטשע משקה, געמאַכט, הייסט עס, " כוסה, און ער איז בשעת מעשה געווען שיכור און נישט געוואוסט וואָס ער טוט. האָט איהם אָט די דאָזיגע אומגליקלי־כע פרעסע־קאָנפערענץ ממש פערפיהרט אין א ליבע בלאָטע און טאַקע אריינגענאַרט אין א ליבע־נעץ.

דער מאַן פון דער פרוי רופט איהם אַרויס אויף א דועל און ברעכט איהם גוט אָן די ביינער

(בריף פון וויען)

און אויסער דעם האָט ער נישט געוואוסט אז די דאָ מע איז א יודין, ווייל זי האָט א פנים פון אַן׳עכטער ריין־ראַסיגער אריערין, מיט בלויע אויגען און בלאָנ דע צעפּ.

פוילט זיך נישט די צייטונג און דרוקט דעמאָלט אָפּ דאָס בילד פון דער פרוי לעפלער. וועלכע איז אַן׳אמת יודישע שעהנהייט שוואַרץ חנעוודיג, מיט ברענענדיגע שוואַרצע אויגען און א היבשלעך געבוי גענע נאָז, ווייסע ציין און רויטע ליפּען ווי א צייטי גער מילגרוים.

נו, וויבאַלד אזוי איז דאָך טאַקע נישטאָ וואָס צו שמועסען, האָט דער נאַצי אגענט אַנגענומען א פול מויל מיט וואַסער און געמאַכט א שוויג. א סברא אז דער המן האָט פאַר דער ליבע־געשיכטע מיט דער „יודישקע“ געהאַט דעמאָלט אויף זיך א ביטער פעי־קעל, ווייל עס האָט געהייסען אז היטלער האָט איהם גערופען קיין בערלין מכה אכצען און דרייצען: היתכן? און אז עס איז געגען איהם דאָן פערפיהרט געוואָרען אַן׳אונטערזוכונג.

נאָר עס ווייזט אויס, אז דער המן האָט זיך דער־מאָלט פון דער ליבעס־געשיכטע ארויסגערעדעט ביז ער איז יעצט נעבעך ווידער אריינגעפאַלען אין א „יודישקעס“ הענט אריין — געבראָכען ענדליך דעם קאַרק.

צוליב אָט דער געהיימער ליבע מיט דער יודישער שעהנהייטס קעניגין איז ער אראָפּ פון דער גדולה און היטלער האָט זיין בעסטען פריינד איינגעזעצט אין תפיסה.

אַיידער דער ראַסע־שפּיאָן גרעשקע האָט געכאַפּט זיין מפּלה אין בודאַפּעשט אונגאַרן, איבער דער לי־בעס־געשיכטע מיט דער יודישער שעהנהייטס־קעני־גין האָט ער דאָרט טאַקע געהאַט א שטיקעל ערפאָלג. ער האָט אויסשפּיאָנירט אז די בעריהמטע נאַציאָנאַל אונגאַרישע פילם־סטאַריכע פראַנציסקא גאַל איז א יודישע פרוי, זי שפּילט נעמליך, ראָלען אלס נאַציאָ נאַלע אונגאַרין, אלס ציגיינערין, אלס אַן׳אונגאַרישע שיקסע א פּרען, מיט פאַרביגע צאַצקעס און בענדער און פייקלעך, טענץ און געזאַנג. דער היטלער אגענט איז אַרויס מיט א געוואַלד אז זי איז גאַר נישט קיין עכטע נאַציאָנאַל אונגאַרישע שיקסע, נאָר גאָר א כשרע יודישע טאָכטער פון א פרומען שמש, א פרום יודיש ווייבעל. וועלכע בענשט ליכט און זאָגט תחינות און שטעלט טשאָלענט און מען האָט טאַקע צוליב דעם אין נאַצי־דייטשלאַנד פערבאָטען די אונגאַרישע פילמען, אין וועלכע פראַנציסקא גאַל שפּילט די הויפּט־ראָלען אלס נאַציאָנאַל אונגאַרישע שיקסע, אויסגעפּוצט אין עסיג און אין האָניג.

די אונגאַרישע אנטיסעמיטען פון דעם „פייל־קרייץ“ האָבען זייער קאָלעגע, דעם ראַסען שפּיאָן גרעשקע צוליב דער דאָזיגער שטיקעל אַרבייט גע־מאַכט גרויסע אָוואַציעס און איהם געגעבען דעם טי טול פון עהרען פּרעזידענט פון זייער אנטיסעמיטי שען פערבאַנד.

אין דעם וועלטעל פון טעאַטער און קונסט אין די קרייזען פון אקטיאָרען און אקטריסעס, סטאַרס און סטאַריכעס וועלכע זענען אסימילאַטאָרען און בעהאַל טען זייער יודישע אָפּשטאַמונג צוליב קאַריערע, האָט מען זיך נעשראָקען פאַר דעם „ראַסע־שפּיאָן“ ווי פאַרן טייוועל, ער האָט גענישטערט אין זייערע פאַמיליען דאָקומענטען אין די מאַגיסטראַטען און געריכטען. גענישטערט די מצבות פון עלטער־באָבעס אויף די בית עולמס ער איז זיי דערגאַנגען די יאָהרען ביז דער תכשיט איז אליין נעכאַפּט געוואָרען אין

דער מעשה מיט יודישקייט. און דאָס טעאַטער־וועל טעל איז פון איהם ענדליך פּטור געוואָרען ווי פון א זלידנע פליג וואָס טשעפּעט זיך און בייסט.

דאָס האָט פּאַסירט ווי שוין געזאָגט צוליב א גע היימער ליבע, וואָס דער נאַצי שפּיאָן האָט פערפיהרט מיט דער יודישער שעהנהייטס קעניגין באַשקע סי־מאָן, וועלכע איז פערהייראַט מיט דעם פילם מאַגנאַט ראַפּפּערט בראַמער אין בודאַפּעשט און וועלכע שפּילט א גרויסע ראָלע אלס שעהנהייט אין די „הויכע פענ סטער“ פון די אַריסטאָקראַטישע קרייזען. איהר „סאַ לאָן“ איז א צוזאַמענקונפטס־פּלאַץ פון קינסטלער, סטאַרס און אקטיאָרען, און אָט אין דעם דאָזיגען קונסט סאַלאָן פון דער שעהנהייטס קעניגין פלעגט ער טאַקע היטלערס ראַסע שפּיאָן גרעשקע, אונטער א פערשטעלטען נאָמען מיט א „הויכען“ אריסטאָ־קראַטישען טיטול, אויסשפּיאָנירען וועלכער אקטיאָר אָדער אקטריסע עס איז ראַסע־ריין און וועלכע נישט דאָס הייסט, וועלכער עס איז פון א יודישער אָפּשטאַ מונג אָדער האָט אמאָל געהאַט א יודישע באָבע.

נו, איז די אויפגאַבע פון א שעהנהייטס קעניגין צו פערצויבערן די מענער־הערצער מיט איהר שענ־הייט, דאָס איז דאָך כמעט פערשטענדליך, וואָרים וואָס דען זאָל א שעהנהייטס־קעניגין טון? שפּילען קאָרטאָפּעל, צי שטריקען א זאָק? האָט זי טאַקע פער צויבערט דאָס האַרץ פון ראַסע־שפּיאָן אזוי ווייט, אז ער האָט אזש פערלוירען זיין קאָפּ און פערגעסען אז זיין אויפגאַבע איז אויסצוראָטען יודען. אדרבה, פערקעהרט, ער האָט זיך אזוי פערכמאַליעט אין דער שעהנער יודישער טאָכטער, אז ער האָט אין זיינע ליבעס ערקלערונגען איהר פערזיכערט, אז ער פייפט אויף היטלערן און אויף זיין ראַסען־האַס, און אז ער איז גרייט מיט דער יודישער שעהנהייטס־קעניגין צו געהן אונטער דער חופּה.

נישט מעהר — דאַבערט בראַמער, האָט זיך דער־וואוסט פון דער ליבעס־געשיכטע פון זיין שעהן ווייבעל און ער האָט אוים אייפערזוכט פערפיהרט א דועל מיט זיין קאָנקורענט. ווי דאָס איז דער מנהג אין די אריסטאָקראַטישע קרייזען אין אונגאַרן, ווייל יענער האָט איהם פערפיהרט זיין פרוי מיט א ליבע.

ביי דעם „דועל“ האָט דער מאַן פון דער שעהנ־הייטס קעניגין א יוד, זיך געשלאָגען מיט שווערדלעך מיט היטלערס ראַסען־שפּיאָן און איהם גוט אָנגעבראָ כען די ביינער, און דאַאורך טאַקע איז דאַן ארויסגע־קומען די גאַנצע געשיכטע און דער ראַסע אגענט גרעשקע האָט עס געהאַט די רעכטע מפּלה און ער איז ענדליך פערשוואונדען געוואָרען.

אלס „העלד“ און „זיגער“ האָט יעצט בראַמער פערפיהרט א גט־פּראָצעס געגען זיין פרוי באַשקע סימאָן.

הכלל עס איז פרעהליך אין דעם וועלטעל פון טעאַטער און קונסט און יודען האָבען פון וואָס צו רעדען, און דער צייט וואָס זיי האָבען נישט וואָס צו עסען.

מאַסקוף

ווען יאַש איז געפאָהרען

(ענדע פון דער 6־טער זייט)

געוועהנליך צו איין פּאַך — פּוצען שיך. מען קען קיינמאָל נישט וויסען, עס קען זיין אַז דער אייגענער זוהן שטעהט אַ פּערסמאַרקעטער און פּוצט די שיך אין דו וואַרפּסט איהם צו אַ מטבעה.

די מיידעל׳שע ממזרים זענען גליקלעכער, ווייל דער רויטער קרייץ מאַכט פאַר זיי היימען. אָבער די יונגלעך זענען אויף גאָט׳ס בעראָט, אפשר דערפאַר ווייל זיי זענען רעוואָלוציאָנערער פון די מיידלעך און זיי ווילען נישט שטעהן אונטער דער פרומער אויפזיכט פון די גבאי־טעס אין רויטען קרייץ.

מיט יאָהרען צוריק האָט מען נאָך אָנגעט־ראָפען עטליכע יודישע פרויען־הענדלער, אָבער מיר האָבען זיי קאַלט געמאַכט. מיר האָבען זיי פערטריבען פון יודישען לעבען. מיר האָבען גע־מיינט, אַז מיר בויען עפּעס אַ שטיקעל תכלית, אָבער אומזיסט. (אינזיך)

באַזאַר

אויטאָביאָגראַפישע סקיצע

פון פאַנאַיט איסטראַטי

— 2 —

ביז צום דאַך וואָס איז געווען געבויט פון האַרט פּאַלירט האָלץ, האָט דער דאָזיגער פּאַווילאָן, מיטן אויסנאַהם פון די בונטע שויבען, נישט פאַרגע־שטעלט מיט זיך קיין שום אויסערגעוועהנליכען ספּעקטאַקל: א סאָלידע געבידע פון קאָלטער שיינ־קייט, כמעט ווי א סטאַטוע, וואָס רעדט נישט לגמרי צו׳אונזערע געפיהלען, וואָרים עס פעהלט איהר נשמה די׳נשמה — דאָס זענען געווען די שויבען! זיי האָ־בען געהאַט א שפּראַך, און נאָך וואָס פאַרא לעבעדי־גע, קוועלענדיגע שפּראַך!

אין, יענעם פענסטער ־ אָוואָל האָט די אונטער־גייענדיגע זון נעגליהט, ווי א פייער־בראַנד; אין יע־דער שויב איז ארומגעשוואומען אויף די כוואַליעס פון בלינדען שיקזאַל, א מאַיעסטעטישער אייזבאַרג, פרוילעך און גלייכצייטיג טרויעריג. אין צוויי שפּיצי־גע פענסטער עפענונגען, איינע קעגנאיבער דער אנדערער, האָבען געהלומט צוויי°פרויען־געשטאַלטען דאָ א ציגיינערין, אויסגעצויגען אויף א באַלקאָני־שען דיוואַן. דאָרט א באַיאַדערע, וואָס האָט פויל אויסגעשטרעקט איהרע גלידער אויף א טיגער־פעל; ביידע פרויען האָבען אפשר גע׳חלומ׳ט דעם זעלבען ליידענשאַפטליכען חלום. פון אויבערשטען פענס־טער האָט אראָפּגעקוקט צו זיי א יונגער פאַסטוך — א רומענער, א בולגאַר אָדער גאָר א סע־ב, — אָנגע־שפּאַרט אויף א מעכטיגען שטעקען. מיט וואָוילערי־שע וואָנסעס און צעשויבערטע האָר. דאָס היטעל פערוקט אין א זייט, און אומעטום, וואו ס׳איז נאָר עקזאָטישע לאַנדשאַפטען מיט לוסטיגע קעפּ, און געווען א שטיקעל פרייער פלאַץ, האָט מען געזעהען ציינונגען פון פייגעל און חיות פון די פערשידענ־סטע מינים, און דאָס אַלץ צוזאַמען האָט געשאַפען איין וואונדערבאַר הארמאָניש בילד.

אויסגעוואַקסען אין מיטען מדבר, אַרומגע־רינגעלט מיט גרויע, איינטאָניגע געביידעס, איז דער קליינער קיאָסק געווען שעהן, ווי אַ פּאָעמע. נישט געקוקט אויף מיין מידקייט האָב איך מיך אומאויפהערליך געדרעהט אַרום דעם קיאָסק, אויס געשטעלט אויף דער געפאַהר אָנגענומען צו ווע־רען פאַר אַ שלעפּער. לסוף האָט מיך דער דורשט געצווינגען זיך אָפּצושטעלען פאַר די קעסלען מיט לימאָנאַד. דער פערקויפער האָט מיך, ענדליך, בע־מערקט, און זיין גליהענדיגער בליק האָט דורכ־געשפּיזט מיין קערפּער.

איך־האָב געזעהען, אַז ער ווייסט צוליב וואָס איך דרעה מיך אַרום דעם קיאָסק; אויף אַזאַ אופן האָב איך, איהם געוויזען מיין אָפען פנים, דאָס פנים פון אַ מענש, וואָס איז דורשטיג. דער טיפער קנייטש צווישען זיינע ברעמען האָט זיך אויסגעגלייכט, און ער האָט מיך אַ פרעג געטון אויף אַראַביש: „וואָס ווילסטו?“

דאָס איז געווען אַ שטים, וואָס איז מיר

געווען ליב און בעקאַנט. אויף גאָטס בעראָט האָט איך געענטפערט אויף גריכיש: „כ׳שטאַרב פאַר דורשט, און כ׳האָב נישט קיין גראָשען ביי דער נשמה“. ער האָט מיר גלייך אָנגעגאָסען אַ גרויס, פול גלאָז לימאָנאַד. און בעת איך האָב לאַנגזאַם געטרונקען דאָס וואַסער, כדי צו פערלענגערען די הנאה, האָט ער מיך בעטראַכט אָפען, אָהן מורא. מיט אַ לאַנגען און פאַרשענדיגען בליק, וועלכען איך האָב אַלעמאָל אויס, אויב דער פאַרשענדיגער פערשויין געפעלט מיר.

מיטאַמאָל האָב איך דערהערט זיין פעסטע שטים אין דער גריכישער שפּראַך: „פון וועלכען לאַנד קומסטו?“

— „פון רומעניע.“

— אַך, דו ביסט אַ רומענער? — זיין קול האָט צאַרט און ווייך געקלונגען; און אין אַ ווײַלע שפּעטער האָט ער שוין גערעדט מיט מיר אין מיין מוטער־שפּראַך, וועלכע ער האָט פולשטענדיג בע־הערשט, הגם ער האָט זיך אויסגעדריקט מיט אַ עטוואָס פרעמדען אַקצענט.

איך בין גענומען געוואָרען דורך איהם אויף אַ קורצע, לעבהאַפטען פערהער, אַזוי ווי אַן׳אונבע־קאַנטען פריינד איז דערלויבט צו פערהערען. מיי־נע אויפריכטיגע ענטפערס, איך האָב עס געפיהלט, האָבען געפונען אַן׳אפּקלאַנג אין אַ מענשליך־עמפּפינדליכען האַרץ. דערנאָך האָב איך געוואַגט צו שטעלען איהם די פראַגע וועגען אַ „בעשעפטי גונג, וואָס איז לגמרי נישט בעסטיאַליש“, און כ׳בין ענטשוויגען געוואָרען.

דער לימאָנאַד־פערקויפער האָט אויסגעזעהען, ווי ער וואָלט נישט געהערט מיין פראַגע. ער האָט אין איין האַנד געהאַלטען די פּיפּקע, מיט דער אַנדערער האָט ער געגלעט די וואָנסעס, און לאַנג זיך איבערגעלייגט. דאָס האָט מיך נישט אריינ־געבראַכט אין אַ טעות. איך האָב אַלץ געוואַרט. לסוף האָט ער נאַכדענקליך איבערגעחזרט מיינע ווערטער: „אַ בעשעפטיגונג, וואָס איז לגמרי נישט בעסטיאַליש“... הם, יאָ, עס זענען פאַראַן בעסט־יאַלישע בעשעפטיגונגען. אַ ווײַלע שפּעטער: „קום אַריין אין קיאָסק“. און איך האָב איהם גע־פאָלגט, גליקליך, וואָס איך קען זעהן דאָר אינער־ליכע פון דאָזיגען קליינעם וואונדער־ווערק.

* * *

אין דאָזיגען פינף־עקיגען חלל, וואָס האָט געקאָנט האָבען קוים פיר קוואַדראַט־מעטער, האָ־בען קיין סך זאַכען נישט געקאָנט קיין אָרט פער־נעמען. איך האָב אָבער מורא געהאַט, אַז איך זאָל מיך נישט אנטוישען, ווייל דאָס אינערליכע פון אַזעלכע קיאָסקען שטעלט מיט זיך פאַר אין גרעסטען טייל פאַלען אַן׳אַלטוואַרג־קאַמער.

דאָס איז אין דער אמת׳ן געווען דער היכל (פון־אַ־קינסטלער, און דערצו נאָך אַ קינסטלערישער היכל. אַ קליידערהאַלטער, אַ שטול, אַ פּאָטעל און אַ טיש, בעדעקט פון אויבען ביז אַראָפּ מיט סקיצען, צייכנונגען, פאַרבען, בליישטיפטען און דאַסגלייכען. אין אַ ווינקעל האָב איך צו מיין איבערראַשונג געזעהען אַ קוילען־בעקען, וואָס מען בענוצט געוועהנליך, בעת מ׳גרייט צו טערקישע קאַווע. פון פולע הויפענס אַש האָט אַרויסגעלויכטען די רויטע שיין פון פייער. לעבען בעקען האָבען זיך געפונען די מכשירים, וואָס זענען נויטיג גע־ווען צו מאַכען קאַווע. מיין גאַסטגעבער האָט זיך טאַקע באַלד גענומען צוגרייטען קאַווע. בעת דער פּראַכטפולער ריח פון דער קאַווע האָט גע־רייצט מיינע נאָזלעכער, האָבען מיינע בליקען מיט בעוואונדערונג געוואַנדערט איבער די בונטע שוי־בען, וואָס זייערע קונסטרייכע בילדער האָבען ערשט פון אינעווייניג בעקומען דעם אמת׳ן תיקון. אין דער דאָזיגער אַטמאָספערע האָט געהערשט אַ האַרמאָנישע שטימונג, אין וועלכער עס האָט זיך אויסגעמישט אַלץ, ליכט, פאַרב, שמעקענדיגער דופט און פיינער געשמאַק צוזאַמען מיט׳ן אַנגע־נעמען זידען פון קאָכעדיגער קאַווע.

— ווי געפעלט דיר ביי מיר? — האָט מיין פריינד געפרעגט, מכבד זייענדיג מיך מיט קאַווע און פּאַפּיראָסען.

— וואונדערבאַר שעהן איז דער דאָזיגער קיאָסק! — האָב איך אויסגערופען, נישט האָבענדיג צומאָל קיין אַהנונג, וואָס ער האָט בדעה געהאַט צו זאָגען.

— דאָס איז מיין ווערק, פּלאַן און אייגענע אויספיהרונג. אַלץ האָב איך געמאַכט מיט מיינע אייגענע הענד, — האָט ער תמימות׳דיג אויסגע־רופען. איך בין אַזש אויפגעשפּרונגען פאַר התפּעלות.

— איהר זענט אַלזאָ פון דער פּראָפעסיע...

— אָ, איך בין דורכאויס נישט דער, פאַר וועמען דו האַלסט מיך. זאָג מיר ליבער, צי האָסטו שוין היינט עפּעס איבערגעביסען?

איך האָב מיך מודה געווען, אַז כ׳האָב נאָך היינט גאָרנישט געהאַט אין מויל. דערנאָך האָב איך אויסגעגאָסען פאַר איהם מיין גאַנץ ביטער האַרץ, און איהם אויף אַזאַ אופן געגעבען אַ בעווייז אַז איך האַלט איהם פאַר מיין פריינד.

מיר האָבען זיך ביידע אַוועקגעזעצט, און ער האָט גיריג געשלונגען מיינע רייד. אין משך פון דער גאַנצער צייט, בעת איך האָב דערצעהלט, האָט ער מיר קיין איין מאָל נישט איבערגעריסען. זיינע אויגען זענען געווען האַלב צוגעשלאָסען. זיין געזיכט האָט געגליהט און דאָס בלויליכע ליכט פון די קאָלירטע שויבען האָט זיך אָפּגעשלאָגען אויף זיינע אומבעוועגליכע, שטאַרק מיט האָר בע־וואַקסענע הענד.

די נאַכט איז צוגעפאַלען און מיר האָבען זיך זעהר נישט געגרן צושיידט.

* * *

אָפּט, גאָר אָפט פלעג איך קומען צו איהם. היינט אָבער, ווען איך טראַכט וועגען דאָזיגען מענ שען, ווי וועגען אַ סך אַנדערע, וועמען איך האָב אָנפּערטרויט מיינע אינערליכסטע געדאַנקען, מוז איך מיך אַליין פרעגען, וועלכען וואונדער האָב איך עס צו פערדאַנקען, וואָס דער שיקזאַל האָט מיך דעמאָלט נישט איבערגעגעבען אין די הענד פון אַן׳עלענדען אויסוואורף אָדער אַ קאַטאָרזשניק. דאָס אַלץ וואָלט דעם שיקזאַל גאָר נישט שווער אָנגעקומען! איך האָב קיינמאָל נישט געטון קיין האַנד איך קאַלט וואַסער, כדי צו בעאיינפלוסען מיין גורל, און נישט איינמאָל האָט בלויז איין אייג ציגער שריט מ׳ך אָפּגעטיילט פון אָפּגרונד און פונדעסטוועגען בין איך נאָך קיינמאָל נישט גע־שטאַנען אַזוי נאָהענט פון תהום, ווי דעמאָלט, בעת איך האָב מיך אָנגעשלאָסען אין דער חברותא פון לימאָנאַד־פערקויפער אין העליאָפּאָליס. פון ווע־מען איך האָב גאָרנישט געוואוסט און וועלכער האָט מיר נישט דערצעהלט קיין איין וואָרט פון זיין פערגאַנגענהייט. ער האָט אָבער אַ סך גערעדט וועגען דער געגענוואַרט, און זיינע פלענער האָבען שטאַרק נושא חן געווען אין מיינע אויגען.

— דו געפעלסט מיר, פּאַנאַיט, — זאָגט ער צו מיר, — מיר ביידע זענען אויסגעשניצט פון איין און דעם זעלבען האָלץ. איך האָב נאָך נישט געזעהען קיינעם, וואָס זאָל זיין אַזוי שטאַרק ענליך צו מיר, ווי דו ביסט עס. מיט דיר וואָלט איך מיך אַוועקגעלאָזט וואַנדערן איבער דער ווייי־טער וועלט.

— זעסטו נישט, — ענטפער איך איהם, — ווי האַרט און אומדאַנקבאַר עס איז אַזא לעבען?

— מיט מיר, האָט ער צוגעגעבען — וואָלסטו נישט בעדאַרפט אויסציהען די קאַפּיטעס און שטאַר בען פון הונגער...

— נו, נו, — זאָג איך, — נישט אַלעמאָל גיט זיך עס איין, ווי אין העליאָפּאָליס, וואו מען בויט אויף קיאָסקען, ווי למשל דער דאָזיגער, וואָס איז אַן׳אמת׳ע באַנקנאָטען־מאַשין.

בעת איך האָב אַרויסגעזאָגט די דאָזיגע רייד, האָב איך נישט געהאַט די מינדעסטע אַהנונג, אַז איך האָב צופעליג געטראָפען. דערמיט האָב איך בלויז געוואָלט אויסדריקען דעם געדאַנק, אַז דאָס לימאָנאַד־געשעפט איז געגאַנגען גלענצענד און געגעבען גרויסע רווחים. וואָס איז אויך געווען פולשטענדיג ריכטיג. מיין פריינד איז אַ ווײַלע געווען אין אַ פערלעגענהייט און האָט מיר פאַ־מעליך געענטפערט:

— באַנקנאָטען־מאַשינען האָב איך אפילו יאָ, און פון פערשידענע מינים, אויך בעוועגליכערע, ווי די דאָ! חוץ דעם ווייס איך אויך, ווי מען מאַכט אַזעלכע ליולקעס. — ער האָט מיר געוויזען זיין ליולקע.

— ווייסט, וואָס דאָס איז?

— ים־שום, — האָב איך געענטפערט.

(ווייטער מאָרגען)

רעכט און לעבן

יודישע בײלאַגע
פון „נײעם פאָלקסבלאַט"

נאָטיצן

נאָך אַלץ וועגען דער „נייער ענט־שיידונג".

מיר האָבען מיט א צייט צוריק אָנגעוויזען אויף דער איבערגעטריבענקייט פון דער ידיעה וואָס ווערט פערשפרייט דורך דער ווארשאָווער פרעסע, אז לויט א בלומרשט לעצטענס פערעפענטליכט "געוואָרענע ענטשיידונג פון העכסטען געריכט זאָל מען נישט טאָ רען ארויסטראָגען קיין עקסמיסיע אין די אלע פאלען ווען די איינענטליכע לאָקאטאָרען פעררופען זיך אויפן אומשטאנד אז דאָס דירה געלד ווערט זיי צו טייער בערעכנט.

שוין אין יענעם ארטיקעל האָבען מיר פעסטגע־שטעלט אז דער פערבאָט אויסצופיהרען אנ'עקסמי־סיע אין די געגעבענע פאלען דארף זיך ערשט נישט שטיצען אויף קיין נייע ענטשיידונג פון העכסטען געריכט, ווייל אזא בעשטימונג זעט אויך בפירוש פאַר דעם ארטיקעל פון דעקרעט וועגען לאָקאטאָרען שוץ.

די דאָזיגע בעשטימונג קאָן אָבער אנגעוואָנדען ווערען בלויז לגבי די לאָקאטאָרען ביי וועמען די צאָה לונגס אונטערשטעליגקייט איז ענטשטאנען צוליב נישט וועלען צאָהלען דירה־געלד אין דער פערלאַנג־טער הויך. דאגעגן האָט זי קיין שום בעדייטונג נישט פאַר די גערעכטע מאָסע איינגעקלאָגטע לאָקאטאָרען ביי וועמען די צאָהלונגס ־ אונטערשטעליגקייט איז ענטשטאנען צוליב בכלל נישט זיין ביכולת צו צאָה לען דירה געלד.)

איבעריגענס האָט די זעלבע בעשטימונג אפילו פאַר די בעטרעפענדע בעסער סיטואירטע לאָקאטאָ־רען אויך נאָר אויף אזוי פיל א ווערט, אויב ס'האנ דעלט זיך וועגען אנ'עקסמיסיע. קוים גייט אין דער תביעה בלויז וועגען דירה געלד, איז שוין צוועקלאָז זיך אויף איהר צו פעררופען.)

אמת, ס'איז טאַקע אויך פאַראַן אנ'ענטשיידונג פון העכסטען געריכט, אז אפילו ביי תביעות בלויז פון דירה געלד מוז דער הויזווירט בעווייזען וויפיל די זעלבע דירה איז געגאנגען אין יוני 1914 און אויב א לאָקאטאָר קוועסטיאָנירט די גרונד סומע פון דירה געלד טאָר נישט דאָס געריכט ארויסטראָגען א פסק דין וואָס קאָן שאַדענען דעם לאָקאטאָר.

דערפון איז אלזאָ צו דרינגען אז אויב דאָס גע־ריכט הייסט זיך ווענדען אין שידם ־ אמט בכדי פעסטצושטעלען דאָס גרונט דירה געלד, טאָר נישט דערווייל צוגעמשפט ווערען דעם הויזווירט די גע־פאָדערטע סומע. נאָר דער גאנצער ענין דארף אוועק געלייגט ווערען אויף אזוי לאַנג כל זמן דאָס גרונט דירה־געלד וועט נישט פעסטגעשטעלט ווערען דורכן שידם אמט אָדער דאָס געריכט משפט יאָ דערווייל צו דעם הויזווירט בלויז די אונשטרייכבארע סומע, דאן וועט שוין דער הויזווירט זיין פערפליכטעט זיך צו ווענדען אין שידם אמט. און דער חוב וועט נישט אומגערעכט ארויפגעוואָרפען ווערען אויפן לאָקאַ־טאָר.

די דערמאָהנטע ענטשיידונג איז אָבער ווייט נישט קיין־שפּאָגעל נייע, ערשט נאָר וואָס פערעפענטליכטע, נאָר זי איז שוין פּובליקירט געוואָרע ןאין יאָהר 1933 אונטער „צע 1. 2259," אמערגסטען איז אָבער דאָס וואָס זי ווערט אין דער טאָג טעגליכער געריכטס־פּראַקטיק נישט האָנאָרירט.

י א—ד.

הנחות בּײם אויפמאָהנען פערלעגענע געריכטס - קאָסטען

ס'טרעפט גאנץ אָפט אין א ציוויל־פּראָצעס אז אויב א מאָהנער איז בעפרייט געוואָרען פון געריכט אָפּצאָהל אויפן סמך פון אנערקענטע אָרימקייט־רעכט מוז שפּעטער ווען דער פּראָצעס איז געווינען געוואָ רען דער בעל חוב די בעטרעפענדע סומע אומקעהרען דעם מלוכה אוצר.

די נייע פאָרשריפטען וועגען געריכטס־קאָסטען בעפולמעכטיגען דעם יוסטיץ מיניסטער צו אנולירען אזעלכע קאָסטען בפרט אין די פאלען ווען זיי איבער שטייגען נישט די סומע פון טויזענד גילדען און אויב דאָס אויפמאָהנען די דאָזיגע חובות שטויסט זיך אָן אויף גרויסע מניעות.

לעצטענס איז פערעפענטליכט געוואָרען אנ'אויס־פיהר פעראָרדנונג צו די דערמאָהנטע פאָרשריפטען וועלכע קלערט קודם כל אויף וואָס פאַר א געריכטס קאָסטען הייסען פערלעגענע. אלזאָ פערלעגענע זענען אזעלכע געזעץ־קרעפטיג פעסטגעשטעלטע געריכטס־קאָסטען אין דער ציווילער פּראָצעדור, וועלכע דער בעל חוב האָט טראָץ דער אויפפאָדערונג אין בעשטימ טען טערמין נישט בעצאָהלט.

ווייטער פיהרט די דערמאָהנטע פעראָרדנונג איין פאַר אזעלכע חובות פאָלגענדע הנחות:

1) אויב דאָס תיכפ'דיגע אויפמאָהנען די פערלע גענע געריכטס־קאָסטען דראָהט דעם בעל חוב מיט שווערע קאָנסעקווענצען, קאָן דאָס בעצאָהלען דעם חוב אָפּגעלעגט ווערען אויף א טערמין ביז 2 יאָהר אָדער צולעגט ווערען אויף ראַטעס. אין פאַל ווען דער חוב ווערט צולייגט אויף ראַטעס און מ'לאָזט דורך איין ראַטע פערלירט מען גלייך די הנחה און דער גאנצער חוב איז באַלד צאָהלפליכטיג;

2) אויב די פערלעגענע געריכטס־קאָסטען, טראָץ דעם וואָס דאָס בעצאָהלען איז אָפּגעלייגט געוואָרען אויף א בעשטימטען טערמין אָדער צולייגט געוואָרען אויף ראַטעס, זענען פונדעסטוועגען נישט בעצאָהלט געוואָרען, קאָן דער חוב אין גאנצען אָדער טיילווייז אנולירט ווערען, ווי באַלד ס'שטעלט זיך ארויס, אז די דורכגעפיהרטע עקזעקוציע איז געוועזען פאַלגלאָז און דער בעל חוב בעווייזט מיט א דאָקומענט (אָרים קייט־צייגניש) אז ר'בעזיצט נישט קיין שום פערמע־גען אָדער אז די עקזעקוציע פון פערמעגען וואָלט איהם צוגענומען די איינציגע הכנסה קוואַל, וואָס איז נוויטיג אויסצוהאַלטען איהם און זיין פאמיליע.

3) אין אויסנאַהם פאלען קאָן דאָס אנולירען אזא חוב פאַרקומען אויך אָהן א פריהעריגען אָפּלייגען אָדער־צולייגען אויף ראַטעס, בפרט ווען ס'איז נישט פאַראַן קיין האָפענונג אז דאָס אויפמאָהנען דעם חוב וועט זיך איינגעבען אין משך פון די נאָהענטסטע צוויי יאָהר.

4) די פערלעגענע געריכטס קאָסטען קאָנען אויך אנולירט ווערען אמטליך ד.ה. אָהן א פאָרשלאָג פון פעראינטערעסירטען צד, אויב פון צאָהל־טערמין איז שוין פערביי א צייט פון איבער צוויי יאָהר און די דורכגעפיהרטע עקזעקוציע האָט זיך ארויסגעוויזען פאַר פרוכטלאָז אָדער אפילו פאַרן אָפּלויף פון צוויי יאָהר און אויך אָהן א פריהעריגע עקזעקוציע, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א גאָר קליינער סומע, דאָס אויפמאָהנען פון וועלכער ס'וואָלט געווען פערבונ־דען מיט גרעסערע שוועריגקייטען.

וועגען צולייגען אויף ראַטעס, אָפּלייגען דעם צאָהל־טערמין אָדער אנולירען די פערלעגענע גע־ריכטס־קאָסטען דעצידירען ענדגילטיג לויט זייער איינ זעהן : ביי א סומע ביז 3 הונדערט זלאָטעס דער פרע זעס פון אפּעלאציע געריכט, ביי א סומע פון איבער 3 הונדערט זלאָטעס — דער יוסטיץ מיניסטער.

די בקשות דארף מען דערלאַנגען צום לייטער פון דעם געריכט, פון וואַנען ס'שטאַמט די אויפפאָדערונג צו בעצאָהלען די געריכטס קאָסטען.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט און טריבונאַל

אַנאַנסען - ביוראָס

אנאָנסען ־ ביוראָס צאָהלען שטייער פון אומזאַץ ווי קאָמס אונטערנעהמונגען.

אומזאַץ שטייער פון אייגענער קאָנסומציע.

די ווערט פון די סחורות, וואָס ווערען בענוצט דורכן איינענטימער פאַרן אייגענעם געברויך ווערט נישט אריינגערעכענט אין אומזאַץ.

פערזיכערונגס אַגענטען

פערזיכערונגס ־ אגענטען, וועלכע בעשעפטיגען נישט קיין אָנגעשטעלטע און פיהרען נישט קיין איי־גענע ביוראָס דארפען אויסקויפען בלויז א פאַטענט, קוים האלטען זיי אויף אנ'אייגענע ביוראָ זענען זיי אויך שוין מחויב צו צאָהלען שטייער פון אומזאַץ.

פאַטענט און אומזאַץ

נישט אריינגעהענדיג אין מעריטום פון ענין צי דאָס אויסקויפען א פאַטענט אויף דער שחיטה איז געווען בערעכטיגט אָדער נישט, קוים איז אָבער יאָ אויסגעקויפט געוואָרען א פאַטענט אויף דער שחיטה קען שוין נישט זיין קיין רייד וועגען נישט צאָהלען קיין שטייערען פון אומזאַץ.

אַ סעקוועסטער בּיי אַ דריטער פערזאָן

מ'טאָר נישט לייגען קיין זאיענטשע אויף א בעל חוב'ס חפצים וועלכע געפינען זיך ביי א דריטער פער זאָן, אָהן דער הסכמה פון דער זעלבער פערזאָן.

מ'מעג אָבער אין אזא פאַל ווענדען די עקזעקו־ציע צו די רעכט פון בעל חוב אויף די קוועסטיאָניר־טע חפצים.

צעלייגען אויף ראַטעס

דער ווייטערדיגער גאַנג פון אנ'עקזעקוציע ווערט איינגעהאַלטען נישט מיטן מאָמענט פון דערלאַנגען אין פינאַנץ־אַמט די בקשה וועגען צעלייגען א שטיי ער־חוב אויף ראַטעס, נאָר מיטן מאָמענט ווען די דע ציזיע (צערולקע) צו צעלייגען אויף ראַטעס איז אַ־רויסגעגעבען געוואָרען.

פּראָצעדור פון עקזעקוציעס אויף חפצים

די אָפטסטע פאָרם פון עקזעקוציעס זענען די עק זעקוציעס אויף חפצים, וועלכע ס'פיהרט דורך דער קאָמאָרניק פון ראַיאָן וואו די חפצים געפינען זיך.

די עקזעקוציע נעהמט ארום דריי פאַזען: סעק־וועסטער (זאיענטשע) ליציטאציע און צוטייל פון דער איינענטליכער סומע.

זאיענטשע,

דער סעקוועסטער איז דער אָנהייב פון דער עק־זעקוציע. דער קאָמאָרניק איז מחויב איבערצולאָזען דעם בעל־חוב א מעלדונג וועגען דורכגעפיהרטען ארעסט. אין דער מעלדונג מוז אָנגעוויזען ווערען אויף וואָס פאַר א סמך די עקזעקוציע ווערט אונטער גענומען.

די עקזעקוציע מעג געוואָנדען ווערען צום בעל־חוב'ס חפצים, וועלכע געפינען זיך אין זיין רשות אָדער אין רשות פון מאָהנער. אויף חפצים, וועלכע געפינען זיך אין רשות פון א דריטען פערזאָן. מעג מען לייגען א ארעסט נאָר אין דעם פאַל, אויב דער־זעלבער גיט דערויף זיין הסכמה,

וואָס שייך דעם אויסוואהל פון חפצים, מוז גענו מען ווערען קודם כל נאָר אזוי פיל, אז ס'זאָל דער־קען דעם בעטרעף פון חוב צוזאמען מיט די עקזעקו־ציע־קאָסטען, צווייטענס טאָר דער קאָמאָרניק נישט סעקוועסטרירען קיין חפצים וועלכע זענען אומבע־דינגט נויטיג דעם בעל חוב צו זיין הויזליכען, פער־זענליכען און בערופליכען געברויך.

די קוועסטיאָנירטע חפצים ציהט דער קאָמאָרניק אריין אין פּראָטאָקאָל, קוים געהערען טייל פערנומע נע חפצים צו פרעמדע פערזאָנען מוז דער בעל חוב תיכף מעלדען וועגען דעם דעם קאָמאָרניק. דער קאָ מאָרניק גיט גלייך צו־ווימען וועגען דורכגעפיהרטען ארעסט דעם אָנגעוויזענעם איינענטימער, וועלכער דארף גלייך אונטערנעהמען א עלימינירן־אַקציע, קוים פּרעטענדירט אויף די פערנומענע חפצים נאָך א מאָה נער פיהרט דורך דער קאָמאָרניק א נייעם ארעסט דורך א געהעריגער אָדנאָטאַציע אין ערשטען סע־קוועסטער פּראָטאָקאָל.

אין פּראָטאָקאָל בעצייכענט דער קאָמאָרניק די ווערט פון יעדען פערנומענעם חפץ, אויב איינער פון די צדדים קוועסטיאָנירט די אָפּשאַצונג, מוז געדר־פען ווערען אנ'עקספּערט אויפן חשבון פון קוועסט־יאָנירער.

די סעקוועסטרירטע חפצים דארפען געוועהנליך איבערגעלאָזט ווערען אין רשות פון בעל הבית, ביי וועמען דער סעקוועסטער איז דורכגעפיהרט געוואָ־רען. אין בעגרינדעטע פאלען מוז דער קאָמאָרניק אַ־רויסנעהמען די חפצים און זיי איבערגעבען אין רשות פון א דריטער פערזאָן און אפילו אויך דעם מאָהנער.

ווי באַלד ס'ווערט סעקוועסטרירט געלד דארף דאָס געלד אויסגעצאָהלט ווערען די מאָהנער, קוים לאַנגט נישט די סומע אָדער ס'פּרעטענדירט אויפן זעלבען געלד א דריטע פערזאָן, שיקט דער קאָמאָרניק איבער דאָס געלד אין געריכט.

אין משך פון דריי טעג מוז דער פּרעטענדענט אויפן געלד פאָרשטעלען א געריכטס־דעציזיע אז דער סעקוועסטער איז אנולירט געוואָרען אָדער, אז דאָס געלד זאָל נישט ארויסגעגעבען ווערען אין געגענפאַל ווערט דאָס געלד ארויסגעגעבען דעם מאָהנער אָדער צוטיילט צווישען די מאָהנער.

ד. איזראַעל
דער משומדים

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

48

דורך די עטליכע טעג, וואָס ער האָט געדאַרפט וואַרטען אויף סאַבאַ'ס צווייטען בריף איז מאַריאַן געוואָרען שטאַרק אונרוהיג און אומגעדולדיג. ער האָט זיך געפיהלט אַזוי ווי צווישען הימעל און ערד. אָהן באָדען אונטער די פיס. ער האָט זיך געפיהלט אַזוי, אַז ער וועט דאַרפען פערלאָזען אויף שטענדיג זיין היים, ליקווידירען אַלץ, וואָס ער האָט דאָ געהאַט און אויסוואַנדערען פון דאַנען. אַז ער זאָל זיך אָפּזאָגען פון סאַבאַ'ן, אַז ער זאָל איהר גאָרנישט ענטפערען אויף איהרע בריף, איז איהם אינגאַנצען נישט איינגעפאַלען. ער האָט געוואוסט, אַז ער וועט נישט בכוח זיין דאָס אויסצופיהרען.

דורך די עטליכע טעג האָט מאַריאַן צוויי מאָל אין טאָג אָפּגעוואַרט דעם בריף ־ טרעגער שוין אויף דער גאַס, כדי פריהער צו בעקומען דעם בריף, און כדי אויסצומיידען, אַז סאַבאַ'ס בריף זאָל אַריינפאַלען אין נישט־בערופענע הענד. קיין צווייטער בריף איז אַלץ נישט געקומען. אַזוי ווי אַ שטיין אין וואַסער אַריין. ער האָט מעהר קיין שום ידיעה נישט בעקומען. דאָס האָט איהם נאָך שטאַרקער דענערווירט, ער האָט זיך פשוט אָנ־געהויבען צו בעאונרוהיגען וועגען איהר גורל. פערשידענע געדאַנקען זענען איהם אַדורך דורך דעם קאָפּ וועגען דעם, וואָס ס'קומט איצט פאָר מיט סאַבאַ'ן. ער האָט דאָך געוואוסט אין וואָס פאַראַ האַנד זי געפינט זיך. ער האָט דאָך דאָס געפיהלט אויף זיין אייגענער הויט דעמאָלס, ווען מ'האָט איהם געהאַט בעפאַנגען און געצוואונ־גען אונטערצושרייבען. אַז ער זאָגט זיך אָפּ פון איהר.

מאַריאַנען איז איינגעפאַלען, אַז ער זאָל אויס־זוכען סטעפאַנען, וועלכער האָט זיך פאַראינטערע־סירט מיטן גורל פון אַנאַנדערער פרוי, כדי ...

זאָלען מיט געמיינזאַמע כוחות קענען אפשר עפּעס אויסגעפונען. ווי ערשטוינט איז ער אָבער געוואָרען, ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אַז סטעפאַן איז אויך ערגעץ וואו אוועקגעפאָהרען.

— צי איז ער אַוועקגעפאָהרען מיט זיין איי־גענעם ווילען, אָדער איז ער אויך דורך דער באַנ־דע אַוועקגעפיהרט געוואָרען?

מאַריאַנ'ס לאַגע איז געוואָרען וואָס אַמאָל ערגער און ערגער. ס'איז איהם געוואָר'ען ענג אָבער קיין אויסוועג האָט ער נישט געהאַט. קיין בריף האָט ער פון לאָנדאָן אַלץ נישט בעקומען

מאַריאַנען איז שוין איינגעפאַלען אַ געדאַנק, אַליין אַוועקצופאָהרען קיין לאָנדאָן און דאָרט אוג טערצונעהמען שריט אויסצוגעפונען סאַבאַ'ן. אַזוי האָט ער טאַקע בעשלאָסען צו טון. ווען ער האָט געוואָלט דעם בעשלוס אויספירען, האָט ער איינמאָל בעקומען אַנ'אויפפאָדערונג צו קומען אין דער ליציי. ער איז אַוועק פּינקטליך, אין דער צייט, אין וועלכער ער איז אויפגעפאָדערט געוואָרען צו קומען.

— איך בין מאַריאַן בזשוסקא. איך האָב בעקומען אנ'אויפפאָדערונג צו קומען אין דער פּאָליציי.

— מיר האָבען נאָך אייך געשיקט וועגען אַ זעהר וויכטיגען ענין.

— איך בין גרייט צו דינען מיט וואָס איך וועל נאָר קענען.

— דאָס איז דער ענין מיט דער טענצערין סאַבאַ.

— מיט דער טענצערין סאַבאַ? וואָס איז דאָס פאַראַ ענין?

— איהר פאַרשטייט [illegible], איבעררייי

סענדיג דעם קאָנטראַקט אין קאַבאַרעט, שטעלט אין פערדאַכט זי און די מענשען, ביי וועלכע זי האָט זיך ביז־איצט דאָ געפינען. אפשר ווייסט איהר עפּיס וועגען דעם ענין?

— ווי אַזוי קומט די פּאָליציי מיך וועגען דעם אויסצופרעגען?

— אָהן ניסים און אָהן נביאות. מיר האָבען זיך דערוואוסט פון אַ געוויסען הער סטעפאַן קאַר־טשינסקי, אַז איהר האָט דערצו אַ שייכות. מיר זענען פאַראינטערעסירט און שטאַרק פאַראינטע־רעסירט דערין, אַז דאָס געהיימניש זאָל אויפגע־קלערט ווערען, צוזאַמען מיט דער טענצערין סאַבאַ איז אויך פערשוואונדען געוואָרען אַנ'אַנדער פריי־ליין, אַ געוויסע אידאַ ראָזען. דאָס גיט שוין צו דער גאַנצער געשיכטע דעם כאַראַקטער פון אַ ברייט פערצווייגטער אַפערע, וועלכע מוז ענטדעקט ווערן.

— אמת, איך קען דעם דאָזיגען הער סטעפאַן קאַרטשינסקי און כ'האָב איהם דערצעהלט וועגען מיין שייכות צו סאַבאַ'ן. אָבער מעהר ווייס איך נישט וועגען דעם.

— ווייסט איהר עפּעס וועגען אַ הויקערדיגען פערשוין וועלכער געפינט זיך אויך אין דער באַנדע?

— איך האָב איהם געזעהען, איך האָב גע־האַט מיט איהם צו טון.

— ביי וואָס פאַראַ אומשטענדען?

מאַריאַן האָט דערצעהלט ווי אַזוי ער איז אַריינגעפאַלען אין דעם קריפּעל'ס האַנד און צו וואָס מ'האָט איהם דאָרט געצוואונגען. די גע־שיכטע האָט פאַר דער פּאָליציי געהאַט אַ גרויסע בעדייטונג.

מאַריאַן האָט זיך געשלאָגען מיט דער דעה, צי ער זאָל דערצעהלען וועגען דעם בריף, וועלכען ער האָט בעקומען אויס לאָנדאָן פון סאַבאַ'ן. פאַרוואָס ער האָט מורא געהאַט דעם בריף צו ווייזען, האָט ער אַליין נישט געוואוסט. ס'האָט זיך איהם אָבער אויסגעדוכט, אַז אויב ער וועט ווייזען דעם בריף, וועט דאָס זיין אַ שטערונג צו זיין געפּלאַנטער רייזע קיין לאָנדאָן.

— האָט איהר נישט באַקומען קיין שום ידיעה

פון סאַבאַ'ן מיט דעם מאָמענט ווען זי איז פער־שוואונדען געוואָרען פון דאַנען?

איצט האָט שוין מאַריאַן מורא געהאַט צו לייקענען. לויט דעם ווי די פראַגע איז געשטעלט געוואָרען, האָט זיך איהם אויסגעדוכט, אַז אין דער פּאָליציי ווייסט מען שוין וועגען דעם בריף. מ'וויל נאָר איהם אויספּרובען צי ער זאָגט דעם אמת. ער איז געווען אין קלעם. ער האָט נישט געהאַט קיין אַנדערע עצה, ווי צו דערצעהלען, אַז ער האָט בעקומען אַ בריף פון לאָנדאָן.

די דאָזיגע ערקלערונג האָט געמאַכט אין דער פּאָליציי דעם גרעסטען רושם. איצט איז געכאַפּט דער פאָדים, לויט וועלכען מ'וועט זיך מוזען צו־בעקומען צום ענטדעקען פון דעם געהיימניש. דער בעאַמטער האָט שנעל דורכגעלייענט דעם בריף וועלכען מאַריאַן האָט בעקומען פון סאַבאַ'ן און געפרעגט:

— און נאָך דעם דאָזיגען בריף האָט איהר דאָך שוין געדאַרפט בעקומען נאָך איינעם?

— ליידער האָב איך ביז היינט מעהר נישט בעקומען קיין שום ידיעה, וואָס בעאונרוהיגט מיך נאָך שטאַרקער.

— געוויס איז דאָס אַ זעהר בעאונרוהיגענדער אומשטאַנד, אָבער מיט דעם דאָזיגען בריף איז די לאַגע געוואָרען פיל בעסער. מיר האָבען דעם ערשטען פאַקטישען בעווייז, ביי וועלכען מיר וועלען קענען אָנהויבען עפּעס אויסצופאָרשען. ביז איצט האָבען מיר אינגאַנצען געשאַרט אין דער פינסטער און נישט געוואוסט, וואָס אָנצוהויבען צו טון. איצט האָט איר אונז אַרויסגעהאָלפען כאָטש מיט איין פרט, וועלכער וועט אונז זעהר פיל נוצען ברענגען. דאָס איז דאָך אַלץ, וואָס איהר האָט אונז צו זאָגען?

— יאָ.

— זענט איהר פריי, אָבער איהר מוזט פער־בלייבען דאָ אין לאַנד, ביז מיר וועלען אייך נישט ערלויבען אַרויסצופאָהרען. ס'קען זיין, אַז מיר וועלען אייך גאָר בקרוב [illegible] צו אונז.

(פאָרטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג. 23 יוני
כ"ב סיון תרצה
זון-אויפגאנג 3.15
זון-אונטערגאנג 8.01

דאס נייע געזעץ וועגן כאלופניקעס

דראהט מיט א צוזאמענברוך פון דער קאנפעקציע-אינדוסטריע און מיט א פערגרעסערונג פון דער ארבייטסלאזיגקייט

(אג) דער סעזאן אין דער קאנפעקציע אינדוסטריע אין בזשעזשין האט זיך אין לויפענדן יאהר אויסגעצייכנט דערמיט, וואס עס איז נישט פארגעקומען קיין שטרייק. ווי בעוואוסט איז יעדעס יאהר ביים אנהויב פון זומער, אדער ווינטער סעזאן ברעכט אויס א שטרייק פון די כאלופניקעס און שפעטער פון די געזעלן. אין לויפענדן יאהר איז נישט געקומען צו קיין שטרייק ווייל עס איז נישט געווען דערצו קיין פאסיגער מאמענט צוליב דעם, וואס דער זומער-סעזאן האט זיך אויסגעצייכנט מיט אנ'אויסערגעוועהנליך שוואכער נאכפראגע און אין פאל פון א שטרייק וואלטען די קאנפעקציאנערן געהאט די מעגליכקייט אפצושטעלן די פראדוקציע אויף אייניגע וואכען.

אין לויפענדן יאהר איז דער אוּמזאַץ פון קאנפעקציע-ארטיקלען אין בזשעזשין געווען א בעדייטענדע דאגעגען איז די נאכפראגע געווען א שוואכע און לויט דער מיינונג פון די פערר אינטערעסירטע קרייזען מיט 40 פראצענט קלענער ווי פאריאהרען. די סיבה איז אין דער ערשטער רייהע געווען דאס שלעכטע וועטער. עס איז פערשטענדליך, אז די קליינע אומזאצען האבען גורם געווען צו א פערערגערונג פון דער לאגע סיי ביי די כאלופניקעס, ווי אויך פון די געזעלן, וואס ארבייטען איצט נאר 3 טעג אין דער וואך.

דער דאזיגער צושטאנד האט דערפיהרט דערצו, אז די צאהל קאנפעקציע פראדוצענטען איז געפאלען. צוויי גרויסע בזשעזשינער קאנפעקציאנערן זענען אוועקגעפאהרען קיין ארץ-ישראל, צוויי זענען נאך א „פליטה" פערשוואונדען געווארען און מען ווייסט נישט וואו זיי געפינען זיך. די דאזיגע פאלען פערטיפען נאך מעהר דעם קריזיס אין בזשעזשין.

א גרויסען איינדרוק האט געמאכט אין בזשעזשין די פעראָרדנונג פון האנדעלס-מיניסטער וועגן די כאלופניקעס. לויט דער מיינונג פון די קאנפעקציאנערן און כאלופניקעס בעדייט די פעראָרדנונג פון מיניסטעריום א פולשטענדיגע רואין פאר בזשעזשין און דאס שוין אין דער נאהענטסטער צייט, ווייל ווי בעוואוסט בעשעפטיגען 90 פראצענט פון בזשעזשינער כאלופניקעס פרעמדע געזעלן. זיי וועלען זיך אלע מוזען בעמיהען צו בעקומען האנדווערקער-קארטען. עס איז קלאהר אז די האנדווערקער-קאמערן, וועלכע האלטען דאס עס איז שוין איצט פאראן צופיל האנדווערקער וועלען מאכען די גרעסטע שוועריגקייטען און וועלען זיך בעמיהען נישט צוצולאזען די צאהלרייכע מהנות כאלופניקעס.

פון איין זייט דראהט דאס מיט א פולשטענדיגען צוזאמענבראך פון דער קאנפעקציע אינדוסטריע אין בזשעזשין און פון דער צווייטער זייט מיט א בעדייטענדער פערגרעסערונג פון דער ארבייטסלאזיגקייט אין לאדזער קרייז.

היינט דער לעצטער טאג

איינצוצאהלען דאס געלד פאר די שקלים תרצ"ה!

אלע ארגאניזאציעס און עסקנים ווערען אויפגעפאדערט היינט אויסצוגלייכען אלע געלד-חשבונות פאר די פערקויפטע שקלים און צוצושטעלען די תלושים פון די פערקויפטע שקלים.

עס ווערט אויפמערקזאם געמאכט, אז אין די וועהלער-רשימה וועלען אריין נאר די שוקלים, פאר וועלכע עס וועט אריינפליסען דאס געלד ביז היינט 9 א זייגער אווענד אין דער קאסע פון שקל-ביורא, שרודמיעסקא 29.

וואיעוואדע האוקע באוואק

לוסטרירט דעם לאדזער פאוויאט

דעם 17. 18 און 19 ד. ח. האט וואיעוואדע אלעקסאנדער האוקע נאוואק אין דער בעטייליגונג פון דירעקטאר פון דער לאדזער פינאנץ קאמער קוכארסקי, פרעזעס פון לאדזער אגראר-קאמער ווילסקי, נאטשעלניק ארלאווסקי, סטאראסטע מאקאווסקי פאליציי-אינספעקטאר קאציפער און אנדערע אגראר-אינספעקטארען און אינסטרוקטארען אדורכגעפיהרט א לוסטראציע פון די גמינעס אין לאדזער פאוויאט.

פון דער דאזיגער לוסטראציע האבען די לוסטראטארען ארויסגעטראגען די בעסטע איינדרוקען.

ליקווידירט דער שטרייק

אין ווידזעווער מאנופאקטור

(א) ווי מיר האבען מיטגעטיילט האט אין ווידזעווער מאנופאקטור אויסגעבראכען א שטרייק צוליב דעם אויסצאהלען פאר די אורלויבען. די ארבייטער האבען געהאלטען, אז די דירעקציע האט ספעציעל רעדוצירט לעצטענס די ארבייטס-טעג, כדי צו בעגרעניצען די אורלויב - אויסצאהלען.

בעת א קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאריאט איז עס געקומען צו א הסכם, אז די ארבייטער וועלען בעקומען אויסגעצאהלט לויט די פאראיאהריגע פעררדינסטען.

1600 ארבייטער, וועלכע האבען געווארפען די ארבייט זענען צוריק צו דער ארבייט צוגעטרעטען.

ווער עס בוים פלאצען פאר קינדער,

פערשפארט תפיסות פאר דערוואקסענע

פלאנמעסיגע אקציע פון שוץ איבערן קינד

(א) אין צוזאמענהאנג מיט דעם אלפוילישען צוזאמענפאהר פון קינדער - דאקטוירים (פעדיאטערען) האט זיך געבילדעט א ספעציעלער קאמיטעט פאר שוץ איבער די קינדער און יוגענד אין לאדז און אין לאדזער וואיעוואדזטווע.

דער קאמיטעט האט ארויסגעגעבען אנ'ענטשפרעכענדען אויפרוף צו דער געזעלשאפט, וואו ער ווייזט אן אויף דער וויכטיגקייט פון שוץ איבערן קינד און יוגענד.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם צוזאמענפאהר ווערט ארגאניזירט אנ'ענטשפרעכענדע אויסשטעלונג.

בעזונדערע ארגאניזאציעס קענען מעלדען זייערע אקציעס צו דער אויסשטעלונג אין דעם ביורא אויף פעטריקאווער 103 טעל. 142-45 פון 9 ביז 3.

פאבאר פון יאהרגאנג 1914

מארגען, מאנטאג, דעם 24 ד. ח. דארפען זיך שטעלען:

– פאר דער קאמיסיע נומער 1, (פיעראצקיעגא 18) מיליטער-פליכטיגע פון יאהר-גאנג 1913 קאטעג. „בע", וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8. פאליציי-קאמיסאריאט – אלע.

פאר דער קאמיסיע נומער 2, דארפען זיך שטעלען די פאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913, קאט. „בע", וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 14. פאליציי-קאמיסאריאט – אלע.

און די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12 און 13 פאליציי-קאמיסאריאטען, וואס האבען זיך צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט צוגעשטעלט צום פאבאר.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען

היינט, ביינאכט, דיזשורירן פאלגענדע אפטייקען קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. טראווקאווסקי בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 95), ה. סקווארטשינסקי (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקיציגסקא 53).

פון „לאפפ"

ביים סוף פון שול-יאהר איז אין דער פאלקסשול, נומער 22 פארגעקומען א טרויער-אקאדעמיע לכבוד דעם פערשטארבענעם מארשאל פילסודסקי, וועלכע איז ארגאניזירט געווארען דורכ'ן „לאפפ"-קרייז.

* * *

דער לאדזער קרייז פון „לאפ" דערמאהנט, אז דעם 30 יוני איז דער לעצטער טערמין פון צוריקגעבען די ליסטעס מיט נדבות פאר „לאפפ", צוליב דעם וואס דעם 28 און 29 זענען חגאות-טעג דארף מען די ליסטעס אפגעבען שפעטסטענס ביז דעם 28 ד. ח. אין לאקאל פון „לאפ" נארוטאוויטשא 30, מ'דארף צוריקגעבען די ליסטעס ווען אפילו אויף זיי איז נישט פאראן קיין שום נדבה.

פאר בעהאלטען זאכען, וואס זענען בעשטימט צו ליציטאציע

(א) ביי אברהם שראנקע (פאמארסקא 80) האט מען בעשטימט א ליציטאציע אויפ'ן 18 פעברואר. פעראנטווארטליך פאר די זאכען איז געוועזן דער אינהאבער פון זיי. ווען מען איז געקומען ליציטירען האט זיך ארויסגעוויזען, אז די זאכען זענען נישטא.

דאס שטאטישע געריכט האט שראנקען פערמשפט אויף 6 חדשים טורמע.

פלוצים געשטארבען

(א) אויף שיעמאנאווסקי גאס 3 איז פלוצים אוועקגעפאלען און באלד געשטארבען דער אדורכגעהער גוסטאוו מייער (זגערזשער 154).

דער ארויסגערופענער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט שוין נאר פעסטגעשטעלט דעם טויט פון מייערן.

א גנב געבליבען הענגען

צווישען די ברעטער פון פארקאן

אין סטאוויעשין, נעבען וויעלון, האט זיך דער 24-יעהריגער שמחה ראבינאוויטש, א בעקאנטער אין דער געגענד, גנב, אריינגעקריגען צו דעם ארענדאר קלמן גדליהו סטעניק אין הויף אריין און ארויסגעגנב'עט עטליכע היהנער און א קאן מיט מילך. אין מאמענט ווען דער גנב האט געוואלט אריבערקריכען דעם פארקאן, האט ער זיך פערטשעפעט צווישען די ברעטער פון פארקאן אזוי אומגליקליך, אז ער איז געבליבען הענגען. אזוי ווי דאס איז געווען ביי נאכט, האט קיינער נישט געזעהן דעם אומגליקליכען און ער איז צווישען די ברעטער דערשטיקט געווארען. אינדערפריה האט מען געפונען הענגען דעם טויטען שוין אין א קאלטען צושטאנד.

פארפאל ביי דער ארבייט

(א) אין דער פאבריק אויף לעשנא 42 איז בעת דער ארבייט אריינגעכאפט געווארען דורך די וואלצען פון דער מאשין דער ארבייטער קאנסטאנטי יאגאדזשינסקי (ניעצאלא 44).

די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אונטערגעשטאנען אנ'אויטא

(א) אויף זגערזשער ג. איז איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא דער איינוואוינער פון זגערזש משה לובינסקי.

דער שאפער פון אויטא איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

KLAVIOL „Ap. Kowalski" ODCISKI
USUWA bezpowrotnie

זעלבסטמארד פון אנ'ארבייטסלאזען

(א) אויף גלאוואצקי 18 האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד די ארבייטסלאזע אנטאני קוויאטקאווסקי, אויסטרינקענדיג א גרויסע דאזע זאלץ זויער.

די פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל קיין ראדאגאשטש.

די סיבה פון פערצווייפלטען שריט — נויט.

אנפאלען אין גאס

אדער א פאפיראס, אדער מיטן מעסער

(א) צו אנטאני קוואפינסקי זגערזשער 24 זענען צוגעקומען צוויי פערשוין און געבעטען א פאפיראס, ווען יענער האט אפגעזאגט האבען די אונבעקאנטע איהם שווער פערוואונדעט מיט מעסערס.

שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער

אויפן שאסע לאדז—פיעטריקאוו

(א) ביי די ארבייטען אויפ'ן שאסע לאדז — פיעטרקאוו האט אויסגעבראכען א שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער. די שטרייקענדע פאדערן ביי דער ווארשאווער פירמע רודזבי, וועלכע פיהרט די ארבייט צו העכערן די גאזשע פון 3.50 אויף 4.50 און אויסצאהלען יעדע וואך, נישט יעדע צוויי וואכען ווי ביז איצט. די ארבייטער פאדערן אויך, מען זאל ביי דער ארבייט נישט בעשעפטיגען די פויערן פון די דערפער, ווי אויך די ארבייטער, וועלכע זענען געבראכט פון די קרעסען, נאר מ'זאל צו דער ארבייט נעהמען די ארבייטלאזע פון לאדז. עס איז דורך דעם ארבייטס-פאנד ערטיילט געווארען קרעדיטען הפירוש מיט'ן בעדינג, אז די ארבייטער זאלען אנגענומען ווערען דורכ'ן פ. ל. פ. פ. די פירמע האלט אבער נישט דעם בעדינג.

אין דעם ענין אינטערווענירט דער ארבייטס-אינספעקטאריאט.

די שטרייקענדע אקופירען דעם שטח אין צוויי שיכטען.

א באנדע אפעריסטען

(א) אויף פעטריקאווער 104 האט זיך אמאל געפונען די פירמע „ארגוס", וועלכע איז אינגיכען ליקווידירט געווארען. דעם נאמען פון דער פירמע האבען אבער אויסגענוצט געשיקטע אפעריסטען, וועלכע האבען אונטער דער פירמע פארגעשטעלט אנ-אקציען-געזעלשאפט פון ווידזעווער מאנופאקטור „ארגוס", די צענטראלע געפינט זיך טאקע אין ווידזעוו, אבער צוליב פערשטענדליכע צוועקען האט די צענטראלע דאס ביורא אין צענטער. , אויף פעטריקאווער גאס — אזוי האבען די אפעריסטען ערקלערט זייערע קרבנות פון דער פראווינץ, וועלכע האבען איינגעהאנדעלט ביי זיי סחורה.

דער הויפט-פארשטעהער פון דער פירמע ווידזעווער מאנופ. „ארגוס" — איז געווען א געוויסער ביאליסטאקער בירגער מיקאלאי יעפימאוויטש, זיינע מיטהעלפער — אנטאני סאוויצקי און יוזעף ליפינסקי פלעגט יעפימאוויטש פארשטעלען אלס די רעקטארען פון דער ווידזעווער מאנופאקטור און מיט זייער מיטהילף בעקומען פון די הורטאווניקעס האנדגעלד אויף סחורה. די באנדע האט איהר טעטיגקייט ענטוויקעלט אויף די מזרח-קרעסען בעזונדערס אין ווילנע און אין ביאליסטאק. ווען די אריינגענארטע סוחרים זענען געקומען צו דער ווידזעווער מאנופאקטור מיט פרעטענזיעס, הלמאי מען שיקט זיי נישט אפ די סחורה, פאר וועלכע זיי האבען שוין געגעבען האנד-געלד — האט זיך ערשט די גאנצע אפערע ענטדעקט און די אפעריסטען זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזן

קלאנג-קינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם:
1) פיקאנטע קאמעדיע א. ג.
„בידער מיט קריזיס"
אין דער הויפטראל EDIO KANTOR
2) פרעכטיגער דראמ. ראמאן א. ג.
ליבעס-ציהונג
אין די הויפט-ראלען:
Paulina Starke, John Helm
אנהייב 4 נ.מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

שפּענדע אויפן דענקמאָל פאָנד
צום אנדענק פון מאַרשאַל פּילסודסקי

די שולע פּינחויז (זאַוואַדזקאַ 20) האָט געשפּענדעט 10 זל. אויפ'ן דענקמאָל־פאָנד פון מאַרשאַל פּילסודסקי און 1.80 אויפ'ן יער־פּילסודסקי.

אינטערעסאַנטע פאָרלעזונג
פון אינזש. הלאַוויטשקי

מאָנטאָג דעם 24 ד. ח. 9 אַ זייגער אָוונט וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון דער לאָדזער געזעלשאַפט. פון טעכניקער — פּיעטרקאָווער 102, אַן אינטערעסאַנטע פאָרלעזונג אויף אַן־אַקטועלע טעמאַ סופּריעמאַ פּליטען, די נײַעסטע בוי־מאַטעריאַלען פרעלעגענט פראָפ. אינזש. סט. הלאַוויטשקי פון ביעלסק.

צוביסען פון אַ פערד

(אַ) אויף זאַזשעווסקאַ 65 איז בעת'ן שפּאַנען אַ פערד צוביסען געוואָרען דער 17 יעהריגער פוהרמאַן אַלבערט גרודאַ (קרוטקאַ 11). דאָס פערד האָט דעם יוגענדליכען פוהרמאַן צוביסען דאָס פּנים, די נאָז און באַקען.

די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אַ נאַקעטע פרוי און קינד
אויף דער גאַס בײַנאַכט

עהערגעכטען בײַנאַכט האָבען די דורכגעהער אויף זשעראָמסקי גאַס בעמערקט אינגאַנצען אַ נאַקעטע פרוי, וועלכע האָט בײַ דער ברוסט געהאַלטען אַ גאַנץ נאַקעט קינד. מען האָט די פרוי אַרײַנגענומען אין אַ טויער און אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פרוי איז די גײַסטיג־קראַנקע 27־יעהריגע מינדעל קאָהן. זיאיז היימלאָז; ווען זי איז מיט אַ יאָהר צוריק קראַנק געוואָרען האָט זי דער מאַן פערלאָזט און זי האָט זיך געוואַלגערט איבער דער שטאָט מיט'ן קינד.

די קראַנקע האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל דאָס קינד פערזאָרגט די יודישע גמינע.

אַ ציגײַנערין זאָל האָבען פערהיפּנאָטיזירט
אַ גאַנצע פאַמיליע

אין דער פּאָליציי האָט זיך געמאָלדען דאָס פּאָר־פאָלק מאַריאַנאַ און פראַנציישק ניעדזשוויעד, שמיד פון דאָרף גאָספּאָדאַזש, אונטער לאָדז און דערצעהלט, אַז אַ ציגײַנערין האָט פערהיפּנאָטיזירט די גאַנצע פאַמיליע, דאָס פּאָר־פאָלק און זייערע צוויי טעכטער, לעאָקאַדיע פון 17 יאָהר און אירענאַ — 11 יאָהר אַלט. די ציגײַנערין האָט צוגענומען בײַ זיי 1300 זל. אַרויסגענומען פון די אויערן פון די קינדער די אויערינגלעך, אויסגעטון די קליידער א. ד. גל.

לויט ווי די געליטענע האָבען בעשריבען די ציגײַנערין, איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דאָס זאָל זײַן די 60־יעהריגע אָטיליע גראַבאָווסקאַ. ווירקליך אַ ציגײַנערין מיט פלאַמיגע אויגען, וואָס קען פערהיפּנאָטיזירען שוואַכווילינע מענשען.

די פּאָליציי האָט צושיקט נאָך דער ציגײַנערין שטעק־בריף.

DO NABYCIA W BLASZANKACH LUB TEKTURZE
MAOK
TĘPI ROBACTWO

פאַר פרעמד געלד — טורמע

(אַ) אין הורט־מאַגאַזין פון הענריק לעווענטאַל (פּאַביאַניץ) איז געווען אַנגעשטעלט אַלס אינקאַסענט אַ געוויסער אברהם זינגער.

דעם 20 מאַי איז זינגער אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשע, וואו ער האָט אײַנקאַסירט 5000 זל. דעם בעל־הבית האָט ער אָפּגעגעבען נאָר 4000 זל. און 1000 זל. האָט ער געזאָגט, האָט ער נישט בעקומען.

ווען לעווענטאַל האָט זיך דערוואוסט, אַז זינגער האָט דאָך בעקומען 5000 זל. האָט ער דעם ענין איבערגעגעבען דער אויספאָרשונגס־מאַכט.

דאָס שטאָטישע געריכט האָט געכטען פערמשפּט זינגערן אויף 8 חדשים טורמע.

* * *

אין אַ צווייטען פאַל האָט דאָס געריכט פערמשפּט אויף אנדערטהאַלבען יאָהר טורמע אַ געוויסען יאַן פּיעטראַשעק, וועלכער האָט גענומען בײַ זײַן שכן טעאָדאָר מירעצקי 600 זל. כדי איבערצושיקען דאָס געלד מירעצקי'ס פרוי קיין טאָרן.

פּיעטראַשעק האָט דאָס געלד זיך צוגענומען און וועט דעריבער געהען אויף אַנדערטהאַלבען יאָהר זיצען.

—=—

ציהונג פון דער מלוכה־לאָטעריע
1־טע קלאַס — 2־טער טאָג

GŁÓWNE WYGRANE

2.000 — 36611

500 — 3240 5625 23286 40962 50703 145172 148865 159611 160853 164757 176609

200 — 4121 14927 43134 52650 59621 60683 71750 77800 82818 88235 90279 90861 120147 137564

150 — 15182 18053 20754 22324 24880 26305 35143 36203 36882 43866 43334 44298 53924 57911 63461 64596 81323 81753 82351 83458 96997 105131 105797 112645 123512 133633 143135 157127 160350 173663 172002 172645 174178 176523

Stawki po 50 zł., z literą s po 100 zł.

483s 672s 1120 17s 613s 709 2012s 70s 303 581 628 723 86s 867s 3313 625s 940 70 4046 82 147 377s 406 71s 518 94s 524s 399 952 6306 543s 7519s 610s 989 860s 42s 762 962s 9402s 37s 64s 638 95.

100020 27 774 909s 64 11096s 147 240 371 519 624 34 57 12689s 742 13144s 73 250 317 737 43s 856 907 55s 140 47s 83s 302 592s 15140s 346s 77s 609 879 16042s 227 376s 495 769s 17131 308s 513 96s 655 62 912s 18157 357 19437 829.

20092s 512 675s 705 21006s 257 333s 400 557s 780s 803 22006s 67s 83 286 524 77 689s 833 45 956 79 96 23061 63 75 214s 333 35 427 541 24122 66s 216s 346 531 637 889 25014 44 165 66 245s 457s 58 55s 689 701s 42s 873 906s 26103 880s 249 325 54 505 42 767 27106s 64s 556 64s 69s 353s 433s 523s 44 39 63 94 621 728 34 44s 851 99 928 28232s 64 346s 69 563 82 866 952s 29068 297 330 55s 76 436 638 715 872 98 999.

300072 84 259s 413 703s 843 31644 32140 408 689 91 94s 777 815 955 87 33041 90 116 274 345s 66 622 818 66 904 18 34049s 57s 66s 112s 299 325s 440 584 914 34 530 218 99 647 804s 36281s 696 711 37 914s 37011s 108s 68 452 506 639 702s 859 928 30 81 38467 39209s 360 517 76 653 886s 40365 69 507 731 32s 880s 88 41035s 179 282 312s 31 60s 475 543s 719 25s 832s 77s 946 42251s 69s 75s 399s 682 896 951 43121 280s 742 814s 73s 903s 44074 62 106s 416 710 875 45101s 808 46366s 504 505 41s 79 95 788 802s 28s 715s 47125 372s 429s 46 797s 866s 88 963 80 48085s 228 323 500 50s 603 42 703 74 938 49022s 66s 270s 366s 680 701 843 911s 72s.

50088s 89 96s 140 52 497s 98 512 709 826 56s 926s 51106s 11s 247s 400s 548s 829 927 46 52036 173 358s 59 95 664 878 922 53032 127 41 248 362 446 607 27 72s 99 754 962s 75 54012s 43s 74s 246s 76s 541 608s 710 897 55304; 507s 70 56000s 233s 408s 91 513s 73s 17 873s 951 57057 178s 268 363 584 58 673s 58164 417 521 82s 767s 82s 89s 845 98 960s 73 59037 263 445 49s 118 541 63 634 829 98.

60092s 231s 37 527 625 758s 79 61063 925 79s 251 61 310 11s 24 28 57 403 535 677s 62059s 245s 359s 84 457 597 708 886s 63032s 133s 234 325s 28 47 46s 490 560s 95 777 891s 955 64038 161 72 213s 31s 61 73s 340s 405 48 96 544s 613s 24 802 76 972 88 65033 259 454s 84s 665s 932 60s 66118s 40 52 245 56s 504s 9 92 713s 917s 67028s 314 21s 32 523 38s 625 895s 951s 68092 244 56s 537 760 809 88 966 69013s 105s 50 346 61 66s 428 582 616s 787 805 76 96.

70000s 317s 441s 555 60 85 618 43s 85s 849 90s 908 80 71040 123s 31 35s 327 158 523s 29 636 977s 72055 261s 394 485 517 630 49 70s 832 73044 55 78 134 36s 44 51s 204s 341s 572s 610s 32 44 705 12s 56 901 24 74028 71 230 52 532 740 807s 75048s 903s 135 40 47s 277 522s 59 782 886s 76050 83 825s 41 93 77203 317 436 787s 800 39s 65 903 53s 74 78044 183 549 739 852 77s 953s 79123 657 352s 79 501 96 67s 702.s

80001 459 555 642s 725s 32s 810 945s 81001s 139 364 507s 685s 94 780 842 49s 986 82067 122s 28 202 69s 326 634 424 88 646 730s 83103s 14s 30 54 398s 409 796 944s 84169s 249 80 370 493 552s 898 85635s 55 746s 870 87 86074s 202 339 78 79s 433 99s 520 82s 734s 870 89s 906 87455 533 70 843 89s 88031s 343s 484 528s 98 655 745 13 54 947 8907 63s 88s 243 53 377 411s.

90149 223 415 785s 838 74s 921s 91162s 77s 88s 228s 312 452 501 24s 767 806 974s 92010 763s 193 402 517s 605 816 49 63s 913 41 97s 93324 441 500 547 730s 80 354s 914 30 73s 94016 69 73 111s 31s 966 95208 20 21s 423 547s 75 923 96209 340s 615s 708 44 57s 840 33 97002 239 380s 472 465 701s 13 835 934 45 980 88 100 123 448 508 657 63 717 39s 81s 811 40 930s 99008s 142s 348 63 592s 934 56.

100354s 732 66s 92 906s 28 86 101141s 379 94s 530 656 739 59s 102012s 547s 622 770 835 58 103028s 318 687 93 848s 996s 104126s 288 334 89 425 710 105138 61s 435s 501 618s 728s 829 95s 988 106084s 122 282s 324 604 39 49 815s 36 107058s 111 23 44 214 404 88 546s 670s 704 884s 916 23s 108022s 62 65 92s 180 90 350 432s 637s 64s 97 557s 935 58s 109 104 41 245 84 340 407 92 663s 748s 110172s 316 77 412s 73 617 76 96 723s 854s 68 905 111019 88 510s 68s 89 641 715s 28s 30 998 112076s 675s 113034 784s 52s 210 74 324 494 554 89 734s 36 85 925 28s 115076 166s 619 60 116022s 26 29 866 114329s 436s 513 20 29s 52 727s 30 77 198s 257 378 98s 531 914 117211 412 59 517s 44s 824 920s 37 118197 254 80 386 442 570 694s 727s 974 119041s 400 425s 528s 645 72s 703s.

120343 438s 695 848 88 934s 121008s 410 19 31 538 673 788 947 122112s 57 77s 331s 436 606 823 98s 123085s 546s 669 95s 812s 56 901s 124036 131 576s 741 825 48 914s 125112 205 71s 385s 642 45 832s 1 126298s 302 457 508s 73 76s 801s 79 86 88 988s 127028 261s 64 416 513s 30 47 621 809 37 128134s 93 272 303 14s 71s 546s 823 28 s 129184s 202 45 79 84 313 65s 410s 63 68 563 64 641s 863 904s.

130204 16 55 57 351 65 453 705 32 76 48 88 702 54s 850 904s 24 132032 48s 149 84 216 43 325 410 12s 76 69s 724 133117 804 50 645 46s 708 21 134145 299 374 400s 63 603 772 135095s 158 76s 201 88 424 60s 628s 796 858s 950 84s 136032 355 450 627 82 865 930 90 137123 18 429 59s 77 518 734 40s 938 138151s 232s 96 414s 526s 46 729s 43 898 139 171 92 233 58 322 54s 88s 414 73 518 43 600 17s 830.

1430793 862s 936 141092 110 312s 27 459 531s 600 629 708 61 78s 81 823 39 942 141013 271s 384 544 77s 646 88s 826 51s 961 143133s 393 584 650 859 — 144211 406 80 524 76 725 924s 465s 14509 82 482 625 758 84 800 936 1460006 44 422s 42 897 87s 1 147174s 79 837 — 148039 765 149033s 63 284 506 725s 34 99 816

150000s 84 168s 233 444 825 958 151029s 87 474 529 757 855 152905 141 206 19 67 323 451 58 993 153170 516 27s 42 44 605s 41 718s 32s 963 928 75s 154021s 240 303 20 78s 670 811 155028 93s 314 557 678 707 45 913s 156014 241 70 302 525 644 804 20s 33 157236 382 95 411s 508 654 77s 851 932 158010 72 161s 220 342s 89 417 507 638 921 159039 190 344s472 146 69s 747 860

160124 55 220 399s 665s 953 161074s 135 215 82 583 610 7007 336 829 80 162173 239s 67 311s 85 468 503 92s 38 992 163488s 588s 745 804 41 79 937 164075 90 599s 71 837s 996s 165395 850 58 817 58 958 166145 265s 362 471 625 708 167241 63 511 991 800s 168055 213 45 97 361s 475 99 524 46 645 775 803 940 149471s 565s 660 77 90s 733

170071 251s 317 554 928 55 161284s 307 408 613 882 172163 264 474 670 728s 60 962 17317s 354 532 67s 369 174113s 321 403 97 634 72 838 983 175096 420 564 616 708 99 954s 176002 32 231s 74s 321 60 403s 6 726 838s 73 946 177118 42 212 485 580 726 77s 845 178299 469 574 669 82 986 179047 278 91s 363 492s 523 691 938 97 180059 89 106s 751 902 38 57 181105 216 304 617 701s 92 845 182094 203 30 589 509 11 702 836 183084 209 774 880 86184 226 545s 48 60 741

2-gie CIĄGNIENIE

10.000 — 147357 —

5000 — 11432 53659 161683

2.000 — 37235 112233 118667 160671 184121

1000 — 25315 39026 62326 107071

500 — 117133 150678 155179

400 — 63354 70282 83449 138970 153761 175805

200 — 28997 31027 32406 43065 — 43065 46861 58936 76586 78131 84331 91106 126835 135359 179857

150 — 1500 3956 4564 8287 22923 25514 33790 35418 47477 51408 59282 62919 65491 67090 69533 71889 78677 79173 79947 86526 89578 107395 111117 114889 118372 122802 123932 129842 131155 131710 133233 141966 145979 151704 152083 156107 163473 163645 166121 183511

Stawki po 50 zł. — z literą S po 100 zł.

192s 1170s 383 2348 469s 354 642s 49 4090 142 6755408 5256 38 706 829 7273 91s 8281 727 9264 605

11589s 688 848s 984s 12157 320 489 143395 495 15269 300s 16286 904s 17233 18006 83 319 42 60 640 19363 98 967s

20171 479 21943 22374 880 23368 568 29s 24070 142 519 94 772 807 44 25860 26249s 450s 712840 27448 837 956 28058 62 100 717 29274 867

30155s 297 322 31929s 32380 961 35 33293 346 531 809 34167 22 414 6s — 5011 18 648 36052s 66 356 456 37115s 17 38 210 535 588s 38321 589 544 918 39272s 770 911 52

40145 71 306s 534 623 41467 4231s 745 885s 43129 66s 620 30 44364 464s 829 45161 452s 655 46109s 655 47486s 731 42 48162 511 796 49233 777 367 613 729 882

50126 41 84 612 738 933s 51063 169s 355s 419s 35 812s 21 923 52077s 170s 3234s 978 53306 533s 92 926 54664 55512 745s 52s 56635 970 95 57562s 725 58473 884 889s 9578 965

60077s 404 810 947 61229s 868 920 62538 749s 984 63068 138 591 856 77 944 64276 304 s 81 617 769 380 65088 203s 488s 615 82 66238 351 607 895s 955 — 67418 737 833s 68097 232s 767 90 900 02 69038 212s 988

70044 167 543 724s 71172s 332 964 82 72220s 56s 534 673 836 76 920 74263 93s 75070 594 76000 217 3 948 68 89 77117 238 50 369 449 847 78268 442 560 796 79036 260 499 893

80089 118 245s 309 857 90 922 56 — 81206 302 059 939 83 82100 771 76 83 83679 84013 126s 547 49 650 707 85 85079 104 447 608 43 719 86141 384 406 530 87282 89 819 88578s 89042 787 886s

90136 86s 407 91055 181 957 92063 400 68 583 874s 93058 477 957s 94024 289 506 70 434s 609 70 96184 303 46 481 532 632s 809 68 97244 604 98422 907s 99333 479

100391 162 101133s 76 365 455 55s 59 661 64 8456 102232s 99 759 871 935 103152 323s 436s 561 887 104004 38s 467 105107 406 70 84s 862 160259 368 521 645 842 107202s 20 799 956 108098s 137 283 474 603 836 109230 434s

110074 86 141 376s 406 789 91 810 11058s 286 816s 44 973s 112511 1130.. 343 437 567s 639 114385 116227 30s — 643 775 885 960 116295 73 764 938s 117110s 47 280 94 57s 62 82 620 964 118344s 76 457 78 807 906s 119174s 741

120057s 267 331 510 88 718 82 — 12171 121s 430 782 122333s 655 812 65 938 123134 288 921 124483 579 953 87 125372 438s 564 81 669 126119s 31 202 459 97 800 128176 276 364 551 627 747 129078 305 55 662 17 826 920

130127 943 131047 187 445 774s — 132087 636 133141 312 45s 144183 303 720s 833 908 15119 52 226 401 456 9782 95 136378 87 137277s 349 858 882 138264 58 639 721s 846 79s 139328

140108 244 416 5956 79 844 141068 535 704 804 91s 937 46 142163 200 143077 992 144109 96 88 881 917 145682s 735 85 924 60 77 87 146025s 414s 777 888 946 148181s 293s 380 761 149228 424 508

150210 332 657 719s 151510 848 152 152070 601 152244 881 953 157007 166 346s 905 55099s 167 716 943s 156050 81 157036 148 711 14 158525 159323 820 74

160044s 120 64 944s 161075 97 333 46s 460 610 52 162086 131 71 432 994 163087 68s 93 384 605 897 184839s 59 165170 77 287 381 284 070 866 166177 314 445 47s 800 45 32986 167028 54 171 73s 319 491s 852 964 84 164023 39 311s 169437 568 871

170267 930 171339 800 47 172312 88 5s 621 52 819 183011 505 79 174805 137 455 743 175161 366 421 644 882 176058 139 807 94 931s 17318 631 178038 302 197142 449 59 928

180303 643 704 181011s 65 89 111s 385s 437 182141 74 98 50 183431 683 760s 832 184722

CIĄGNIENIE TRZECIE.

Stawki po 50 zł. —z literą s po 100 zł.

516s 766 85 930 1131s 618 2379 461 573s 3396 593 638s 71s 5100 347 6160 593s 695s 856 7040s 8144 405 592s 90009 631s 867s

10231 11044 77 94s 162s 868 12009 137s 227 13557s 857 97 910 30 14187s 843s 15114s 283s 337 52s 549 635 16709 945 17265 532s 605 758 824 18217 33 349 698 945s 19135 328 604s 809

20365 835s 21196s 741s 22518s 23122 306s 871 87s 24310 446s 825 25163 225 31 412s 817 910s 83 26083 745 846 62 27096 297 614s 775 880 87 921 28179 260 95 498s 551 91 941 29542 33 93 63 709s 904s

30116 31263 786 87s 98 971 83183s 318 758 902 34795 35587 671 36067 199 418 736 96 900 30 37125 794 38479 39418 844

40226 589s 670s 41051 265s 420000 469s 591 43451 826s 44405 83s 906s 52 45087s 486 600 46280 511 769s 822 957 47480s 806 64s 767s 78298 516 58 630s 710s 49275 370s 401 52 675 979 50711 833 998

51188s 531s 52117 384 442 791 53831s 871s 54247 451s 598s 888 55204 458s 56569 837s 913 65 57197 581 818 961 58010s 487 834s 913s 59569 625

60144s 385 88s 474 936s 61084s 195s 278 361 948 54 62045 107s 461s 737s 76 63206 914 542 985 848 64678s 974s 65053 76s 327 70s 588 713s 66652 67044 117s 715 834 946 68051s 842 68s 69039 98 430s 545s 795s

70302 518 56 960 71057 74 356s 434s 544 878s 912s 72057 390s 548s 776 73051 255s 323s 83 409 30 800 74132 381 499 771 75303 529 664 76066 199 688s 819 77235 81s 577 78117s 255 63 315 524 79029 87s 97s 782 852 63 969s

80481s 705 81309s 48 973s 88 82216 467 551 83895 395 590 84192 420 512s 699 737s 852 960 904 86046s 321 87s 87053s 467 582s 628 799 92s 203 314 76 705 97 972s 89457 64s 725

90084 45 87 826 64 67s 91125 554s 691 720 92192s 419 726s 984s 93352 615 716s 800s 56 94036s 378 87 747 64 850 955 95393 750 67s 96008 413 593s 749 807s 938 97099 361s 404 775 833s 98284s 755 988 99241 392s 652s 904 91s

100044 202 321 614s 757 94 862s 911s 70s 101360s 90s 566 766 102260 716 103037 63s 67 591s 620s 35 702 27s 803 967s 104417 530s 669s 798s 105955 106207 344 547 929 107278 357 617 844s 108284 662 408 32s 109180 47 191s 110078s 196s 327 38 556s 605 760 841 916s 35s 91 111102 216 354 473 544 831 112761s 77 975 113240 300 80s 729 83 853s 976s 114037s 49s 423s 597 976 115024s 64 130 599s 607 713 804 116451 613s 18 117300 831 118145 73 299 590 666 99 818 97s 977 119658

120254s 315s 964 688s 726 69 78s 979 121061s 133 38s 44s 234s 35 833s 71 122027 135s 311s 446 802s 38 72 123069 90s 292 367 565 76s 705 124024 339 548 642 891 125341 730 946 96 126600 56 127276s 506s 784 831s 128044s 50 208 422 609 31 802 129308s 542 955

130225 972s 131155s 319s 245 556s 691 992s 132316 554 74s 133419s 24 613 93 134201 65s 737 909s 135135 278 387s 474 136013s 122 79 95s 307 29s 526s 43 94 931 137066 92 142s 975s 994 138170 632 96 13902 29 51s 499s 541 606s

140143 141411s 674s 854 142302s 997 143112 81 572s 846 144030 232 777 145182 252s 787s 98 979 146211 486s 535 37 638 147085 191s 394s 930s 149166 507 149104 706s 78

150227 371s 437 541s 710s 151015 705 801s 44s 58 152060s 411 863s 838 153009s 84 198s 74 220s 397s 591 704 942 154344s 473 620 28 713s 995s 155100 46 117s 726 927 156063 343 48s 707 822 157120s 736s 848s 158622 159055s 276 737s 971

160169 372s 991s 161636 162174 412 624s 805 909 163099 281s 495 405s 465 509 35 927s 164123s 326s 82 590 924 957s 165216 322 502 755s 860s 961s 166003 168s 292 307 675 942s 44 167179 259 379s 456 57 553s 168391 502 169020s 34 239 65s 369s 817

170096 283 382 547 604 171497s 826 910 172087 648 173049 282 738 52s 174041s 198s 521 801 175060s 718 902 17005s 128s 518 699s 982s 177078 359s 838 178174 347 94 719 179182 533 713s 40

180139 239 474 673s 978 181047 909s 182022 71 90s 221 357 183309 511s 29s 717 947 184236s 564 924 54

בערל לאקער בעזוך אין לאדז

אין די לאדזשער ציוניסטישע קרייזן האט ארויסגערופן א גרויסע פעראינטערעסירונג דער בעזוך פון לייטער פון ארגאניזאציע דעפארטאמענט ביי דער יודישער אגענץ בערל לאקער, וועלכער וועט היינטיגען דינסטאג ארויסטרעטען אין לאדז מיט דעם איינציגען רעפעראט א.ד.ט. „דער וועג פאראויס". בערל לאקער איז פאפולער ביי די יידישע ארבייטער אין פאלקס־מאסען אין פוילען פון זיין לאנג יעהריגער ארבייט אלס פיהרער פון דער פוילישער „פועלי־ציון" פארטיי.

אויספלוג פון יודישע סטודענטן פון לעמבערגער פאליטעכניקום
קומען היינט קיין לאדז

היינט קומט קיין לאדז אן אויספלוג פון 20 יודישע סטודענטען פון לעמבערגער פאליטעכניקום ווי בעקאנט ווערט דער אויספלוג איינגאנצען אויסגעהאלטען דורך דער יודישער קהלה, אין ערשטען טאג וועט דער אויספלוג אונטער דער לייטונג פון סעקרעטאר פון דער קהלה פ. גאדעל און דער רעפערענט פאר אלגעמיינע ענינים ה׳ שפער, בעזוכען די עלעקטראווניע און א גאנצע רייהע קהלה׳שע אינסטיטוציעס.

מארגען וועלען די סטודענטען בעזוכען א גאנצע רייהע גרויסע אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען ווי די „ווידזעווער מאנופאקטור" און אנדערע.

היינט געזעגענט זיך זינא גאלדשטיין

אהן ספק וועלען היינט קומען אין די מאסען די פיל פריינד און פערעהרער פון די בעריהמטע ארטיסטען זינא גאלדשטיין, וועלכע געזעגענט זיך היינט מיטן עולם אין איהר זעלטענע קרעאציע אלס דינסטמיידעל אין די גאר פריילעכע קאמעדיע „א מיידעל פאר אלץ". דער אוונד זאגט צו צו זיין גאר אינטערעסאנט ווייל זינא גאלדשטיין וועט אזוי גיך שוין זיך נישט בעווייזען פארן היגען עולם. זי פאהרט צוריק קיין אמעריקא ווי זי הויבט אן גרייטען זיך צום ווינטער־סעזאן.

היינט קומען פאר 2 פארשטעלונגען 4.30 נ.מ. און אוונד 9,30 א זייגער.

פון רעווי־טעאטער „באגאטעלא"

דאס רעווי־טעאטער ניי „באגאטעלא" פייעט ריקאווער 94 קען מען זאגען איז דאס איינציגע ארט וואו מ׳קען באמת פעדברענגען א פאר שעה און האבען פיל פערגעניגען. און ס׳איז נישט קיין וואונדער ווען מען זעהט א זעלכע ערשטקלאסיגע ארטיסטען אין אזא הערליך פראגראם, דערפאר ווערט טאקע יעדער נומער, יעדעס לידעל אויסגענומען מיט גרויס בייפאל.

ראדיא־פראגראם
זונטאג, ד. 23 יוני

זונטאג, ד. 23־טען יוני

8.36 — גימנאסטיק. 8,50 — פליטען, 9.50 — טוריסטישע און ספארט־שמועסען. 10 — גאטעסדינסט. 10,50 — טראנסמיסיע פון אמסטערדאם. 12,05 — פליטען. 12,20 — מוזיק. פריה־מארגען, 2 — קאנצערט. 4 — קאנצערט. 4,45 — ליטעראריסע סקיצע. 5 — פאר זומער־וואוינונגען און קור־ערטער. 6 — טראנסמיסיע פון ארלאווא. 6,15 — מוזיק. 6.30 „גאנץ פוילען זינגט". 6.45 — רעפארטאזש. 7,10 — רעקלאמע־קאנצערט. 7,50 — פעליעטאן. 8 — ידיעות. 8,15 — „אין דער שעה פון טויט". 9,30 — מוזיק. אודיציע. 10 — ספארט. 10.20 — מאטראזען־ארקעסטער. 11 — ידיעות, קאמוניקאטען, 11.05 — מוזיק. 12 — מוזיק. אודיציע.

אן אונטערגעווארפן קינד

(א) אויף איסנעק נאס 24 האט מען געפונען א קינד, א יונגעלע פון 5 וואכען.

ביי מאנען־קישקע ליידען

אפעטיטלאזיגקייט, אלגעמיינע ריזן, קאפ־וועהטאג איז זיך בעניצען 1—2 גלעזער נאטירליך בויטערוואסער Franciszka Józefa וואס רייניגט ארויס אן אויסגעצייכנטע ענטלעהרונג פון פערדאוונגס־ארגאנען. צו פרעגען דאקטוירים. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד־אפטייקען.

דער דייטשער אסימילירטער יוד אין היטלער־דייטשלאנד

(ענדע פון דער 5־טער זייט)

אויב דער אינסטינקט פיהרט נישט אמאל ריכטיג אן מיט דער דאזיגער יוגענד. זיי ווילען זיך ווייטער ערקלערן דאס רעכט אויף דאזיגען באדען, אויף וועלכן זייערע אבות רוהען און וועלכען מיר האבען 4 לאנגע יאהרען מיטפערטיידיגט אין די אקאפעס.

„און דערביי לייכטעט זיי דער געדאנק וועגן דער ווירקליכער היימאט: פאלעסטינא", האט געפרעגט דער אויטאר.

„ווירקליכע היימאט? — די צייט ווען מען איז צוליב רעליגיעזע איבערציינונגען דארט אהינגעפאהרען איז שוין אריבער. עס איז א קאלאניאל לאנד, א צווייט אמעריקא. מען קומט מיט ליבעראל־קאפיטאליסטישע אדער קאמוניסטישע אידעאלען און מען ברענגט מיט דעם קאמף וועגען דער נייער מלוכה אדער ווירטשאפטס־פארם. וואס די יודען זוכען איצט, איז די לעבעדיגע געמיינשאפט און דאס האבען זיי בעהנטער און נאטירליכער אין דייטשען געטא וואס רעדט זייער מוטער־שפראך".

און דער אויטאר, א דייטש, פערענדיגט:

„דאס זענען געווען ווערטער פון א דייטשען יוד אין יאהר 1934. איך האב זיי טיף אין מיר אויפגענומען און זיך געשעהמט פאר מיין פאלק".

ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע
1־טע קלאס—3־טער טאג

GŁÓWNE WYGRANE

10.000 — 58201 69288
5.000 — 108600 116206
2.000 — 23086 89945
1.000 — 3028 106332
5000 — 28008 178513 69007 64982 76244 99026 155708 182136
400 — 35022 48008 76563 93747 94413 95392 145928 149792
200 — 28170 38883 46989 59958 62979 66349 74272 75272 84642 92904 107160 121219 123302 132487 157027
150 — 285 5227 20337 27945 29983 32868 35956 36213 37558 42023 49081 52244 54131 54157 56900 58135 59240 71793 74609 90248 92033 93155 95249 98770 103039 106268 106824 108699 110607 115053 116610 123329 141998 128959 151437 151684 152134 151293 156590 157947 163584 170888 178066

Stawki po 50 zł., z literą s po 10 zł.

44 94s 547 1523 93 608 2473 891 3169 205 330s 618s 744 4076 112s 30 38 229s 307 5486 588 716 612s 761 965s 7335s 501 719 8075 234 335 856 944 945 53s.

10033 118 277 515s 677s 11003 23 153 243s 61 632 12265 66s 333 529 67 682 727s 987s 13403 76 511 17s 622s 14231s 59 336s 478 99 553 15008s 62s 127s 212 22 16415 46 647s 17807 18669s 258 715 980 19224s 34s 726.

20032 52 143s 294s 307s 21035s 141 468 533s 613 747 939s 44 22127 757 931s 23268 637 48 50s 860 905 24145 69 409 24s 60 759 842 25100s 248 303 44 515 29 77 92 684 851 984 26070 273s 543s 675s 820s 23 947 27012 76 126 280 488 598s 639s 75s 926s 85s 28120 50 208 445s 95s 544 654s 55s 955 98 29537 616s 865.

30244s 31134 277s 498 619 714s 836 943 32050s 286 355 92s 545 629s 706s 806 979 33052s 82 404 55 59 72s 508s 635 60 736s 46 834 73s 34094s 157 281s 323 42 55s 408s 73 90 521 92s 610 62 720 903s 37s 73s 35072 80s 119s 203s 419 82 559 79 828 909 41 36031 35s 48s 73 302 465 925s 47212 342s 400 11s 629 721 59s 69 938 38136s 75 233s 64 404 524 686s 749 825 97 39000 56 509 39 621 702 45 869 99 942.

40056 72s 96 327 74s 86 502s 698 774s 41195 97 399s 414s 605s 726s 96s 956s 96 42277 380s 426 659 43201 20s 82 312 897s 915 44000 24 85s 105 218 75s 349 701s 71s 859s 69 934 45066 88s 176s 97s 645 726s 45 814 90 965 46157 315s 480 526 628 771 843 47335 659 793s 881 48457 507 690s 49110s 997 76 96 332 777s 79 990s.

50038s 223 618 65 93s 707 860 895 963s 51143 329s 77 652 52244s 417 754 805 995 53067 116 321 650 832 48s 92 948 54060 122 415 755 55132s 97s 428s 707s 803s 15s 974 56184 433s 732s 57242 307 72 557s 929s 47 59s 86s 58321 455s 508 30 96 831s 907s 13s 14s 59074 157 924s 78.

60251 321 418s 24 33 82 540s 99s 511s 28 895s 992s 61188s 581 697 802 90s 936 62033s 46 466s 84s 540 42 607s 44s 758 926 73s 63054 90s 111s 87s 317 569 696 732 828 79 64067s 129 55 79 262 331 70 428s 77s 687 774 892 65016s 287 91s 94s 577 606s 66011s 190 362s 417s 578 683 927s 58 67179 213 599s 637 830 58 68102 213 92 516s 694 993 69050s 120 84s 373s 447s 639 763 964s.

70130s 292 99 609s 92s 734s 80 837 957s 71003s 15 320 821 909s 88s 72149s 263 95 308 63s 897 73011 116s 58 374s 532 98 732 74119s 63s 206 65s 750s 90 315s 502 574 85 765 902 24 55 75004 166 301 44s 730 807 22 79 905 53 76452 503s 54s 624 28s 587 41 77206s 8s 353 75 511s 38 650s 732s 825 55s 942s 57 78150 389 446 71 512 13s 629 49 789s 833 903s 12 38 82s 79187 297 340 493 650 78s 700 98 868s 93s.

80065 232s 95 331 437s 638s 84s 877 81 87 920 81134s 320 59 487 808 13s 931 82123 75 362 413 48 508 84s 775 91s 826 969s 99 8310 33 218 300s 462s 530s 712 884 84228s 305 478s 561 685 824 84 907 66 85188 308 22s 34s 474 538 729 862 75 515s 611 87015 369s 468 54 610s 90 74 77 862 88040s 77s 116 363 85 89 408s 12s 31s 45s 61s 629s 69 832 77 935 89062 125 54 501s 32 72s 616 23 761s 93s 849s 51s 953s.

90060s 194 257 68 88s 99s 414s 744 897 926s 91096 273 503 38 633 736 64 876s 908 32 92016 318s 461 612 94 805s 29 48s 93053 148s 221 334 469s 602s 48 66 781s 865s 57s 94194s 364s 507 667 745 906s 95240 334 495s 550 647s 62 704 96132s 39s 225 343 616s 726 72 845 910s 92 97025 158s 277 340 494s 703 981s 69 434s 546s 686 712s 19 69s 842 66s 89 979s 99095s 11 58 235s 529 716 74 79 887s.

100032 122s 83 468 866 913 102126s 40 303 45 383s 416 519 29 50 627s 50 764 837s 86 974 104105s 311s 546 62 536s 904 105032 321s 408 588s 740s 861 106040 165s 647 82s 818 107024 55s 198 200s 89 508s 55s 611s 732 852 85s 108026 205 59 500s 470 644s 792s 109111 81s 90 302s 76 538 93 617 914s 76s.

110085 155s 232 43 324s 484 590s 882 111156s 203s 44 317 91 405 509 734s 74 95 112034 62 867 113125 213 371 94 455 790 844s 24 902 8s 57s 114012 86s 265s 450 54 74 571 90 115072 84 216 85s 383 89s 478 552s 857s 952 116121s 39 556 86s 601 837 117001 25 27 99s 310 21 477 512 73 75s 94 930s 118041 84s 223s 461 599 822 37 42 73 935 61 119009 229 323s 92 442 58s 80s 656 906s 23s.

12126s 302 19s 28 40 414s 504 121007 54s 156 238 51 306 440 79 657 812 911s 122068s 91s 313 94 415s 675s 94s 731s 123015s 36 255 301 18s 401 658 67 903 86 124158 94s 314 99 655s 819 125020 247 419s 32 42 84 527s 631 732 843 126013 81 254 63 617 31 41s 57 76s 79 766s 91 804s 127137 59 389 478s 728 32 976s 82 128121 235 515 82s 623 859s 129086s 316 504 19 645 27 870 994.

131325s 96 435 512s 40 86s 609 25s 745 13022 394 81 563s 778s 80s 800 87 931s 132042s 260s 394 59 821s 968 — 133033 65 58 602 735 97 952s 134074s 268s 957 91 313 450s 96 561 799 844 940s 135196s 217 68 382s 414 90 551 60 781s 816s 957 136342 412 545 59 96 737 913 137086 14143 63 66 321 61s 457 9 541 942 60s 82s 138078 125 246 374 695 57 752 852 960 139060s 110 352 454 560 64s 747s

140076 100 28s 266 439 513 70 57 851 141372 566 679s 825 917 142009 507 282 83 847 941s 143087 224s 47 51 636 92 94s85 143137 86 92 94 85s 145137s 86 92 280 587 663 957 145006 196 408 22 540s 85s 724 68 1 146017 16 367 493 529 605 724s 942s 75 147037 223s 86 438 57 699 829 148240 598 909 149176 307 439s 47 507 65 991 818

152014s 148 66s 396 520s 63s 702 11 151059 87 194s 3123s 40 707 25 55s 921 25 90 152116s 84 446 57s 67s 464 62 809 49 87 153044s 177 88 217 322 570 702s 822s 89 599 145309 577 805 155013 85 122 355 70 528 44 700 831 999 156052 138 70 7 219 345 84 485 26 807 82 157125s 75 76 319 420 32 s93 609s 21 1 158186 218 34 37 48 480 150124 310 97 750 929

160047 106 515s 161083 42 257 552 705 12 41 878 162114 287s 493 543s 658 817 43 92 163001 62 88 133237 732 57 92s 839 164261s 74 303 762 864s 944s 165082 87 173 512s 618 724 67 97 166153 327 44 543s 670 76s 718 167029 80 20 60 743 633 50 168029 384 564 62s 725 958 75 907 168099 135 280s 552 719 66 690s

170020 174 395 472 87 925 827 916 74 171083 403s 35 41 502 12 86s 851 172054s 272 389s 815 768s 73 838 997 1736041 281 95 839s 957 174054 547 644 175376 516s 638 87 758 897 917 31 48 73 176090 117s 37 27 49469 404 872 177161 339 402s 18 91s 780 828 178084 420 72 814 61s 922 79 179284 91 579 60 600 30 975s 18

180010s 263 412s 605 63 89 63 849s 181015s 87 213 307 33s 96 519s 687 964 182002s 79s 129 93 342 460 511 84 91 801 22 183108s 3 246 65 607 72 79s — 184048 222 54 308s 22s 580s 713 824 70

2-gie CIĄGNIENIE

10.000 zł. — 78108
2.000 zł. — 173303
1.000 zł. — 58136
500 zł. — 38306 41104 72216 128978 122406
400 zł. — 25675 39829 41908 51756 118459 120632 127349 132919 150322 169807 180288
200 zł. — 44632 59591 94165 102739 128759 138411 149878 176714
150 zł. — 9996 26342 26623 29112 34156 34050 41019 44839 51996 606698 62081 68478 69992 71924 79730 92306 102632 104012 125298 133170 138872 164721 181668

Stawki po 50 zł. — z literą S po 100 zł.

306s 346s 511s 1206 30 2114s 83 3044 324 416 4379 487 5027s 234s 7267 300 500 938 9149

10179s 292s 915s 56s 11210 345s 547 678 899 12158 256s 13 271 566 898 — 14234s 379 514s 716s 15214s 303 638 952s 16147 670 17111 413 620 1870 68 19291s 707

20354 21611 27 911 22280s 311 531 53 23049 116 273s 447 583 763 800s 2457 712 28s 918 25077 78s 170s 333 452 76 99 65s 26935s 84s 508 629 468 27001s 25 836 28002 374s 508 823 29076s 289 382 523s 62 962

33364 610s 31 37 31591 32219 363 860 66s 33043s 46 92 163s 3410Ss 21s 261 62 5014s 116s 965 733 36026 36 50 56s 226 407 552s 615 58s 965 37123 545 728s 815s 902 38205 44 75 246s 908 66s 39135 652 803

40133s 454 512 28 650 41285s 370 534 709 42140 311 43203s 334 675 907 44 312 68 948 45544 737 46712 47 91 617 760 48454 615 49106 69 558 68 620 745

50073s 346s 583 726 51326 534 652 52071 12 200 539 53094 969 54005 615 58 963 555472 501 941 589 799 57237 409 509 69 58956s 59166 91 758

6008 111 366 406s 502 61182 250 255 79s 62371 63122 350 72s 64345 345 621 858 65011 428 934 66072s 223 522 655 76091 249 52 484 711 18s 956 68870 720 968s 69041 196 476s 809 936 76

70097 198 968 972s 66 803 61 966 71204s 60 514 837 72244 835 73090 408 8030 934s 36s 129s 329 613 736 826s 75236 63s 334 418 631s 705 72s 949 7609 808s 108 968 76310 94 78 335 670s 738 957 78295 459 99080 204 78s 842 527 715 825s 51 88

80208s 310 86 278 706 18s 850 64 82 82110 290 620 830s 906 83084 545 34332 84421 517 86005s 600s 54 725 87307 35 527s 776s 887 88085 146s 97 301 454 742 89443 634

90053 912s 91519s 721 92187 237 428 801 44 93124s 136 43s 904 55 94508 95026s 102 406 16s 696 874 96053s 166 680 751 866s 89s 87040 204 437 606 700 820 58959 98066s 76 226 700 803 99098 295s 74 509 612 95 96 762 883

010131 66 465s 507 664s 717 101172 418 36 752s 926 102258 883 103019 207 408s 824 104050s 298 208 934s 15073 34 106057 221 302 544 81s 601 861 107034 383s 290 97s 108 170 701 869 109166 668 895

110039 185 15s 477 570 654 717 11315 38 50 692 748s 63 99s 112031 643 729s 607 113279 56 852 114117s 21 843 9999 115163 339 94s 458 659 166121 246 1703 625 86 118231 617 76 119044 566 682

120279s 403 651 723 940s 75s 121195 91s 122160 252 355 729 123243 124136 46 871 125084 263 326 6082 721 126153s 731 127222 441s 786 874 907 128079 104 309 593 19457 539s 729 728

130136 211 432 656 857 131209s 26 507 713 844 63 132186 403s 133397s 654 889 940s 56 134136 360 346 992 706 135001 265s 858 136161s 752 s 137039 207s 80 670 706 831 40 138181s 250 775s 139040s 262 960s

140090 686 798 961s 141439s 64 507 77 142800s 143841s 597s 144145s 50 504 872 913 145048 440 99 s 630 64 850s 72 146066s 411s 703 957 147204 6 10 46 155 620s 764 169415 664 726s 848

150906 32s 151223s 616 152433 829 159410s 154593 686s 821 155163s 247 966 77 156166 803 947 157091 193 272 307 740 841 158432 552 770 159062 60 175 97s 674s 740 912s

160089 558 161216 326s 58 158 727 163089 292 818 64 165157s 527 6661321s 167427s 607 168375s 570 169169 500s 523 841s 56s 959s

170158 859s 171097 152s 57 78 836s 137057 247 886 147012 157079s 165 308 47 58 585 92 451 172200s 90 374s 94 545s 867 948s 177133s 74 232s 404s 508 59 723 982 178151 90 691 179159 228 412 49 826 32 180014 492 25 622s 181400 525s 975 85 182229 77s 499 564 183198 551 184116 554 618 92s 865 978

TRZECIE CIĄGNIENIE.

Stawki po 50 zł. — z litera s po 100 zł.

660s 739s 1430 861 951 3009 263s 680 90 4427s 781 9985 6113s 317s 59s 626 84 7387 976 8258 355s 531 9021 60s 199 855s 92

11154 12791 13058 14073 133 369 489s 782 16100s 329 432s 703 17531 961s 18565 805 918 97s 19949 —

21338s 566 775s 22116 919 23297s 605 06s 864 24230 510 50s 708 56 85s 92 919s 32 25109 15 329 468 641 741 28011s 375s 92s 792 27052s 203s 26s 507s 637s 41 748 28223s 54s 93s 306 48 467s 550 87 734 25365s 590s 675

30027 31849 909 98 33112 67s 35037 174s 739 36269s 428 623 92s 900s 31s 32 50s 37140s 284s 748s 64 67s 38004s 106 47s 218 539 69 9704s 887 986 39541s 937s

40495s 590 652 88s 912s 41033 344s 42129 88 220s 627s 829 903s 43332 704 40 946s 49 44174s 248s 334 445 881 45127s 219s 361 437s 46093s 815s 47186s 481 573 673 481 94 216 723 805 11 905 82 49007 716 916s

50429 697 719 61s 900 51033s 754 74s 52479 53015 119 318 783 800s 907 08 54605 707 823 28 55106 251s 661s 872 56815s 73s 57027 466 58072 139 309s 784 59124 468 741s 52 985

60157s 477 501 655 707s 822 87 983 61150 266 347s 404 592s 62014 312s 89 465s 548 49 859s 95 972 63092s 314 83 449s 786 64024 58 250 440 627 760s 887 65125 660 66243 64s 347s 524s 797s 67038 122 294s 692 890 901 68104 303 505 50 89 607s 976s 69367 430s 572s 861s 932

70086s 110s 76s 95s 457 644s 708s 915 99s 71146 346 81 431 560 768s 72134 73033 226 311s 60s 813 52 917 74186s 214 509 607 851s 75088 414 682 76531 46 694s 909s 64s 77047s 237s 368s 492s 78001s 173 703s 869 79334s 59 839s

80440s 66s 96 500 73 635s 81038 115 332s 65 964s 82064 201s 53 569 74s 848 83724 60 966 84063 78 487 848 85003s 58 331 482 547 80 86205 307 69 490 928s 87645 706s 35 88670s 852 89089 718 70 919s

90011s 545 91058s 197s 317 602 25 92219s 533s 50 727 803s 93383 655 94778 97 887 907s 95314s 446 608 742 96200 310 536s 97052s 259 436s 854 926 73 79 98150 244s 307 819 99010 84 877

100464s 569 768 101016 310 404 762 102651s 468 103584 666 881s 104483 105016s 184 206 26s 320 54 405 514 106135 38 830 980s 107065 72 864s 73 971 108219s 326 81 424 845 48 84 982 10905 38s 947s

110411 680s 82 773s 844 111016 32s 60 746s 923 112132 358 787 884s 973s 113060 244 77 592s 618 778s 807s 114304 854 115014 154 215 367 472 180s 116801 58s 117233 58s 17233 559s 601 24 714 816 940s 118181 674 733 947s 119291 371 406 779s 905s

120175 273s 508 79s 630 710 50s 819 816s 121031s 189 226 45s 708s 910s 122519s 831s 47 123448s 586 124003s 410 126172 216 53 371 473 510 605s 71s 127177s 439s 536s 128620 61 129230 374 642s 47 56 930 82s 84

130004 595 131022 337 519 611 750s 132181s 79 622 849 134140 839s 973s 135079 100 48s 57 88 262s 18s 94s 970 136036s 115 56 272 52 706 882s 137071s 294s 433s 35 653 774 964 138194s 221s 474 902s 139133 427s

140152s 307s 610 141354 523s 643 730s 918s 142150s 294s 446s 597s 656 912 43s 143131s 144351 423s 73 752 832s 145135 356 575s 629 784 146177s 238s 696 147063s 77 148889 966 149163s 384s 464 609s

150083 155 61s 88 3 12 80 415s 528 55s 151121 385 416s 547 63 88 697 787 897 152243s 345 604 153017 68 169 466 816 999 154117 93223 518s 606 742 884 88 155090s 123 263s 461 575 746s 868s 156450 620 70 32s 928 157277s 380 158015s 17 142s 514s 709 159480 81s 581 839s

160012 200 369 161347 458 540 621 162026 467 71 163159 390 555 56 164019 165778 166137 66s 689s 922s 167171 246 467 69s 646 897s 18326 409 169087 902s

1749s 172376 431 539 668s 172175 93 228s 528 932s 173114 212s 84 464s 762 174197 444 586 681 175057 259 397 537s 176023 497s 587 177060s 258s 316 767 82 178041s 301s 50 522 721 179214s 440s 664 80 20 98

180000s 120s 29 46 181410s 668 744 98s 392 77s 182280 613 15s 835s 936 [illegible] 885 [illegible] 527 656s

„KATIUSZA“

היינט פרעמיערע מיט
דאס אונשטערבליכע ווערק פון גרויסען שרייבער
א. ג. **Lew Tołstoj**
רעזשי: R. Mamoulian
FR. MARCH און ANNA STEN אין די הויפטראלען:
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און אקטואליטעטען. —::— אנהייב פון די סעאנסען: אין גאנ. טעג 4:30 נאכמ. שבת און זונטאג 12:30 בייטאג

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

ווייכטיג פאר פלוש-וועבער
און פאבריקאנטען
כ׳נעם אן צו טרייבען און שערען פלוש, נא-
דשוטשקעס, גאבעלין, פערשידענע ווידע און בזימורא.
אויף קראשען אפן האנד קלענערע און גרעסערע קוואנטום.
פינקטליכע אויספיהרונג: רעעלע בעהאנדלונג.
ראבינאוויטש, קאמיענא 22, ח. 12

ווערקשטעל פון שירמס
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19
שפעציעלע אין א רעכען אויסוואהל פון
קאליר׳טע דאמען- און מענער-שירמס און
שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפעראטורען פון שירמס און שטעקענס.

Przetarg powtórny.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza publiczny przetarg na doroczne roboty konserwacyjne.

1) ciesielskie,
2) murarskie.

O roboty mogą się ubiegać firmy koncesjonowane i zarejestrowane.

Oferty pisemne na oryginalnych ślepych kosztorysach całkowicie wypełnionych należy składać w Wydziale Budownictwa Zarządu Miejskiego w Łodzi, Plac Wolności 14, pokój 41, do dnia 1 lipca 1935 roku włącznie do godz. 10.30, w kopertach podwójnych, zalakowanych pieczęcią firmy, każda z napisem „Oferta do przetargu na doroczny remont robót (wymienić nazwę roboty), mającego się odbyć w dniu 1 lipca 1935 roku“, z podaniem nazwy firmy wraz z adresem. Wewnętrzna koperta winna zawierać wypełniony kosztorys (ofertę), zewnętrzna zaś, prócz wspomnianej koperty, także dowód złożenia wadjum do depozytu Głównej Kasy Miejskiej w wysokości 300 zł. w gotówce oraz podpisaną deklarację i warunki przetargu.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 1 lipca 1935 roku.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie nie będą rozpatrywane.

Warunki przetargu i załączniki (ślepy kosztorys z warunkami technicznemi i projekt umowy) można otrzymać codziennie od dnia ogłoszenia w godz. od 8-ej do 10-ej w Wydziale Budownictwa Zarządu Miejskiego w Łodzi, pokój Nr. 43, za opłatą zł. 3.—

Łódź, dnia 23.VI. 1935 r.

Zarząd Miejski w Łodzi.

פאר גאלד, בריליאנטען
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
י. קאפערוש,
לאדז, פלאץ וואלנאשטשי 10
פר. ערשטער שטאק. טעל. 226-51

ד"ר
ס. קאנטאר
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
פיעטריקאווער 90,
טעל. 129-45.
נעמט אן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אוו.

פענסיאנאט
„ZDROWIE“
ווילשניאווא-גורא
טעל. 7 ביים באסיין טעל. 7
עמפפעהלט שעהנע זוניגע צימער, פארצינגליכע
קיך, אויף וואונש דיעטעטישע, צוגעמעסיגטע פרייזען

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
צעגעלניאנא 30 טעל. 122-16
נעהמט אן טעגליך פון 4—7 אוו.

ווענעראלאגישעס
אמבולאטאריום
ספעציעל פאר וועגערישע קראנקע
און מענער-שוואכע.
שפרעכשטונדען פון 2—12
לעטשניצע
זגערזשער 17.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע
און הויט-און אנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

קריינע אנאנסען
1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

אכטונג! די קונסטשטאפעריי פון
נאר-לודקא 12 האט זיך איבערגעצויגען
אויף 11. ליסטאפאדא 29. מיר שטאפען
לעכער און געוואלדריסען און אנציגער
און קליידער נישט צו דערקענען, אויך
אנציגער צו פרעסען, רייניגען, צורעכט
מאכען צו זעהר ביליגע פרייזען. אדרעסע
11. ליסטאפאדא 29.

צו פערקויפען פאסטאליען שטעקוב
קעס אין הארט און ענגראל צו ביליגע
פרייזען. זשעראמסקיעגא 33 און לוטאמ-
מירסקא 8, ביי זילבערגער. קומט און איי-
בערצייגט אייך! צו בעקומען אלע נומערן

MOTORY

elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu

WARSZTATY REPERACYJNE,
przewijanie maszyn. Instalacje elektr.
Reklamy neonowe

Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

ס'איז דא צו פערקויפען א 12-ער
סוויטער-מאשין א דיאמאנט 80 צעגט.
און א 8-ער 70 צעגט. א גרעסער. אלעס
אין גוטען צושטאנד. קילינסקיעגא 23,
וואלנגנא 18.
9182

זאל גאנץ לאדז וויסען, אז פודער
פ.ס.ב. געגען שווייס פון פיס קאסט נור
5 גראשען, ביי די ציטונגס-פערקויפער
פיעטריק. 21, 51, 64 און 92, נאוואמ-
מיעסקא 1. פערקויפער ווערען געזוכט.
וואלבארסקא 1, ביי האניגספעלד.
1816

Zaginiony został kwit z przechowalni autobusowej przy ul: Lutomierskiej na kołdrę: Kwit unieważnia się:

גאנץ לאדז האט זיך שוין איבער-
צייגט, אז די בעסטע און געשמאקסטע
מיטאגען בעקומט מען נאר ביי הערמאן
לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39, פראנט,
2. שטאק. טעל. 169-94.
9111

א קאנצעסיאנירטער פערמיטלונגס
און ליציטאציע זאל מיטן ערטיילען קאנ-
טעס אין קאמיסיאנס-הויז פון Michał
Filipowski אנדזשעיא 1, טעל. 221-67
נעמט אן אויף קאמיס צו פערקויפען אלע
ארט זאכען. פערקויפט אויף גוטע בע-
דינגונגען

א טישלער מייסטער נעמט אן פער-
שידענע טישלער ארבייט, קוכען ארבייטן,
רעמאנטען, ווי אויך אין געשעפטען,
אלעס צו ביליגע פרייזען ביים טישלער
ווסכאדניא 47, דורכגאנג פיעטריק. 24.
שמואל טרעפער

פרייע פאסטענס

עס ווערט געזוכט אנזאגענט בעקאנט
אין גילדען ביזנעס צום רויכערי. צו
פערשטענדיגען זיך טעלעפ. 263-11 פון
4—3 נאכמיטאג.
9175

צו קראנקען ווערט געזוכט אויף
שטענדיגע ארבייט א פריילין, וואס קען
מאשינען-ארבייט אויך זעלבסטשטענדיג
צושניידען. אפפערטען אבצוגעבען אין דער
אדמיני. פון „נייעס פאלקסבלאט“ פאר
„מאשינען-קראנקען“.

א פערקויפערין צו מאנופאקטור ווערט
פון זאפארט געברויכט ביי מייעראוויטש
נאוואמיעסקא 19. אינפארמירען הייסט
ביז 12 און א גאנצע וואך אין געשעפט.

א פריילין צו א קריטע-מאשין
און צו א נעווערהאליכע מאשין און א האנד-
נייערין ווערט געזוכט פעטריק 115, ח. 7.

ראקאלען

צו פערמיטען 1 צימער מיט קיך
און 2 צימער מיט קיך מיט אלע בע-
קוועהמליכקייטען, עווענטועל 4 צימער
און קיך. צו ערפאהרען ביים וועכטער
לימאנאוסקיעגא 14.

אפצוגעבען א צימער מיט איין
פענסטער און א בעזונדערען איינגאנג.
פאלודניאווא 31, ח. 16.
9179

צו פערמיטען א געוועלב, צימער
און קיך. אויך א לאדען און רעמיזען.
קילינסקיעגא 50, ביים וועכטער.

צו פערמיטען א צימער און קיך,
1-טער שטאק. וואלטשאנסקא 144, ביים
וועכטער.

צו פערמיטען 4 צימער און קיך
מיט אלע בעקוועהמליכקייטען. קילינ-
סקיעגא 50, ביים וועכטער.
9177

א הער אדער א פרוי קענען בע-
קומען די גאנצע אויסהאלטונג, אויך א
וואוינונג מיט אלע בעקוועהמליכקייטען,
צו ערפאהרען קילינסקיעגא 55, אין
פאפיר-געשעפט.
9178

איבערצוגעבען פון 1-טען יולי
א מעבלירט צימער מיט אלע בעקוועהמ-
ליכקייטען פאר א סאלידען יונגנמאן.
פיעטריקאווער 26, וו. 22.
9183

פערשידענעס

איך וויל זיך בעטייליגען אין א
געשעפט אלס שותף, בעזיצענדיג א קא-
פיטאל ביז 4000 זל. אפערטען אונטער
„4“ אין אדמיני.
9176

לאבאראטאריום

LABORATORJUM ANALITYCZNE dla celów DJAGNOSTYKI LEKARSKIEJ

J. ROZENBERGA

st. asystenta fizjologji Wolnej Wszechnicy Polskiej

Piotrkowska 101 m. 8, tel. 130-87

wykonywa wszelkie analizy (chemiczne, bakterjologiczne, serologiczne, mikroskopowe i in.) krwi, moczu, kału, nalotów i t. p.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 10—12 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

Starszy Felczer
R. JOSKOWICZ
PÓŁNOCNA 4, tel. 141-86
שטעלט טעגליך באנקען מיט פרישע
קראוויאנקעס און גיט ארויס שווימדעצטווקעס.
נעהמט אן פון 8 ביז 11 פריה
און פון 4 ביז 9 נאכמ.

לעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-גאבינעט
ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med. **JÓZEF SZEPS**
אינערליכע קראנקהייטען
ארדינירט פון 1. יולי אין קאלומנע
(ווילא ריטמאן)

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg nieograniczony na dostawę:

a) 74 kompletów progów wjazdowych pojedyńczych a 3.60 mtr. długości,

b) 1 komplet progów wjazdowych podwójnych a 7,20 mtr. długości,

c) 13 kompletów krawężników łukowych.

Warunki ogólne i techniczne, wzór umowy i oferty otrzymać można w Wydziale Budownictwa, Plac Wolności Nr. 14, pokój Nr. 34, w godzinach od 11-ej do 13-ej.

Oferty z oznaczeniem ceny należy składać w Wydziale Budownictwa, pokój Nr. 41 do dnia 8-go lipca 1935 roku do godz. 12, w kopertach podwójnych, zamkniętych z napisem „Oferta do przetargu na dostawę kompletów progów wjazdowych i krawężników łukowych“.

Koperta zewnętrzna powinna zawierać dowód złożenia wadjum do depozytu Zarządu Miejskiego oraz drugą kopertę zalakowaną, zawierającą ofertę, podpisane warunki ogólne i techniczne i wzór umowy.

Wadjum w wysokości 3% od oferowanej sumy może być złożone w gotówce lub w wartościach, wymienionych w warunkach ogólnych i technicznych.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 8 lipca 1935 roku o godz. 12 min. 15 w pokoju Nr. 44.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, jak również prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Oferty, nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, rozpatrywane nie będą.

Zaznacza się, że na kopercie zewnętrznej nie może być uwidocznione nazwisko oferenta.

Łódź, dnia 24 czerwca 1935 roku.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

№6 # מעבעל №6
פון דער פיינסטער אויספיהרונג לויט'ן נייעסטען סטיל צו ערמעסיגטע פרייזען
עמפפעהלט די פירמע
MARKOWICZ i NASIELSKI
6 Piotrkowska 6
tel. 149-71
בעמערקונג: די ווייניגער מאדערן מעבעל
פערקויף איך מיט
ביליגער 75%
№6 №6

Dr. med.
E. Gutman
קינדער-קראנקהייטען
גדאנסקא 26, טעל. 173-00
פון 15/6 ארדינירט אויף
ווישניעווא-גורא
(ווילא שעמער) נעבן ליכטענפעלדס וויל

סאנאטאריום
אין כעלמי
פאר דערוואקסענע און קינדער
איז ווידער געעפענט!
שטענדיגע ערצטליכע בעהאנדלונג. פאר.
ציגליכע ריטועל-דיעטעטישע קיך און אלע
בעקוועהמליכקייטען. מעסיגע פרייזען!
צו ערפאהרען אויפ'ן ארט און אין לאדז
טעלעפ. 122-60 און 127-81.
לונגען-ליידענדע ווערען נישט אנגענומען.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman